

kousta ehdotettujen asiain esille ottamista, mutta kun § sallii myös myöhemmin ehdotetut asiat kokouksessa käsiteltäviksi, ei se kaipaa vaiiok. mielestä muutosta.

§:n 56 sanain »yksi ääni" sijaan »yhtäläinen äänivalta".

§:ään 57 ehdotti *O. T. J. Rainio* pois sanat: »paitsi erikoisissa poikkeustapauksissa"; valiokunta lisää niille sanoille: »joista puoluekokous määrää".

£ 5S. Valiokunta ehdottaa, että esitysvaiiokunta poistetaan

ja valitusvaliokunnan määritelmään muutos: sana »tulleet" sanaksi »tehdyt".

§:ään 63 ehdotti *V. Kosonen*: »Puoluekokous valitsee 1 puheenjohtajan, 1 sihteerin ja 1 rahastonhoitajan. Nämä muodostavat puolueen toimitsijat käytännöllisiä toimia varten. Toimikunnan muut jäsenet välittämättä miltä seudulta ovat. Valiokunta puolustaa sääntöehdotusta.

§:ään 70 *V. Kosonen*, että vaalipiirin edustajakokous valitseisi neuvostoon vaalipiirin edustajat.

Vaiiok. ehdottaa että valitaan sääntöehdotuksen mukaan 1 edustaja kustakin suhteellisesta vaalipiiristä, kuitenkin niin että Oulun 1. vaalipiiri valitsee Lapin vaalipiirin kanssa.

Sen lisäksi

eri vaalipiireistä 4 ruotsalaisen kansallisuuden edustajaa ja 1 Suomen järjestyneen, venäläisen työväen edustaja.

§:än 78 on *M. Turkia* ehdottanut kuuluvaksi:

»Puolueen Täsen, joka toimii edustajakokouksen päätöstä vastaan tahi toiminnallaan häpäsee puolueen periaatteita eli tahallisesti jollakin tavoin toimii puoluetta vahingoittavasti, eroitetaan puolueesta".

*H. Pylväs* lähetti lausunnon, jossa vastustaa §:n 78 määritelmiä.

Valiokunta ehdottaa §:n

Puolueeseen ei saa kuulua,

puoluetta vastustava,

vastustavaan puolueeseen kuuluva eikä

puoluetta vahingoittava.

§:n 84 ehdotti *Valpas* kuuluvaksi:

„Erotettu voidaan ottaa jälleen puolueeseen, sittenkun sen puolueena olemisesta ei enää ole puolueelle vahinkoa.

Sovinto-oikeuden päätöksellä erotetun laskee puolueeseen jälleen se puolueosasto, jonka pyynnöstä eron tuominut sovinto-oikeusto asetettiin,

puolueneuvoston päätöksellä erotetun puolueneuvosto ja puoluekokouksen päätöksellä erotetun ainoastaan puoluekokous.

2:ssa ja 3:ssa kohdassa mainituista päätöksistä valitetaan samassa järjestyksessä kuin erottamispäätöksistä valittamisesta on edellä säädetty.

Ylläolevan lisäksi ehdottaa valiokunta, että sääntöehdotuksen viimeistelijät saavat tehdä korehtuurivirheiden korjaukset ja laittaa kokouksen hyväksymille muutoksille tarkat sääntömuodot.

Sääntövaliokunnan puolesta:

*Edvard Valpas,*

Valiok. sihteeri.

Mietinnön johdosta syntyi seuraava keskustelu:

Ehdotuksen 53 § johdosta lausui

*Taavi Tainio:* Meillä menee puoluepäivillä aina hukkaan sentähden, että valtakirjat tarkastetaan täällä. Ruotsalaiset puoluetoverit ihmettelevät suuresti sitä epäkäytännöllistä tapaa. Ruotsissa, siellä ei toimiteta kokouksessa valtakirjojen tarkastusta, vaan ne tarkastavat ennen puoluehallinnon tilintarkastajat. Sinne on lähetettävät valtakirjat viikkoa ennen ja se esittää ne kokoukselle. Meillä pitäisi ottaa käytäntöön tällainen tapa.

Ehdotuksen 46 § johdosta lausui

5. *Häkkinen:* Pitäisi myös määrätä että nämät tilintarkastajat ilmoittavat onko valtakirja hyväksytty vai ei ettei edustaja tee turhaa matkaa jos valtakirjaa ei hyväksyttäisikään.

Ehdotuksen 70 § johdosta lausui

*Alfthan:* Ehdotan että ruotsalaiset saisivat itse valita edustajansa puolueneuvostoon.

*Reinholdsson:* Ehdottaisin tähän lisättäväksi sanat: »ja työläisnaisten yhdellä edustajalla". Tämä työläisnaisliitto ei ole ammatillinen liitto niinkuin täällä on tahdottu väittää. Että työläisnaiset tulevat neuvostossa edustetuksi niin meidän pitää saada edustaja suoranaisesti eikä välillisesti ammattijärjestön kautta. Sieltä valitaan vaan miehiä. Työläisnaisten liitto on yleinen koko maata käsittävä järjestö, sillä on vastaisuudessa aikomus järjestää oma agitatsiooninsa ja muutenkin toimintaansa laajentaa ja sentähden sen täytyy olla yhteistominnassa puolueuuvoston kanssa ja siksi sillä pitää olla siellä edustaja. Pidän tämän välttämättömänä. (Hyvä, hyvä).

*Leppänen:* Kyllä valiokunnassa oli ehdotus esillä mutta siellä arveltiin että naiset eivät ole laisinkaan poikkeus muista ihmisistä, ne valitsevat edustajat tähän kokoukseen ja täällä puolue valitsee puolueuuvoston jäsenet. Saattaahan naisia tulla puoleksi tahi enemmänkin jos niillä on luottamusta. Näin ollen on tarpeetonta tehdä eri numeroa naisten suhteen.

*Kosonen:* Minä valiokunnalle jättämässäni ehdotuksessa koetin esittää, että vaalipiiriedustajakokoukselle jätettäisiin täysi valta valita vaalipiiristään puolueuuvoston jäsenet, mutta siihen nähden, että edustajakokoukselle tulisi liian vähän valtaa tähän nähden minä luovun ehdotuksestani. Puolueuuvostoon pitäisi valita yksi vakinainen ja yksi varajäsen kustakin piiristä. Jos valittaisi yksi ja se syystä tai toisesta tulisi pois niin silloin ei jäisi ketään.

*Tainio:* Minä toivoisin tämän asian menevän valiokuntaan sillä evästyksellä, että puolueuuvoston jäsenet valitaan täällä puoluekokouksessa välittämättä siitä, mihinkä vaalipiiriin ne kuuluvat. (Ei, ei). Silloin siihen tulisi valituksi tasapuolisesti miehiä ja naisia katsomatta mistä he ovat, mutta sellaisia jotka asiaa harrastavat ja ovat kykenevämpiä mitä puolueesta löydetään. Tämä olisi uutuus koko valitsijalalla mitä valiokunta on ehdottanut. Tämä tulee kalliiksi, jos tarvitsee usein pitää kokouksia ja aina kaikki nämä 27 jäsentä tulee kustantaa sinne. (Antaa tulla). Kyllä meillä riittäisi vielä pienempikin puolueuuvosto kuin 27 jäsentä ja olen varma, että se pienempi saattaa tehdä parempaa

työtä kun suuri. Ei jäsenluvulla päätöksiä tehdä. Siis ehdotan että puoluekokous valitsee määrätyn luvun lienkilöitä puolueuueuvostoon ilman muuta.

*Rissanen:* Yhdyn Tainioon. Minä vastustan sitä että Työläisnaisten Hitto saisi valita erityistä edustajaa. Se ei ole oikeassaan mitään. Olen vanna siitä, että se lähemmässä tulevaisuudessa tulee hajaantumaan. Se menettää merkityksensä kun nämä ammattiosastot muodostuvat ammatti-hitoiksi. Siis seuraavassa kokouksessa tulisi ompelijain ammatti-liitto tekemään samanlaisen vaatimuksen, toisessa joku toinen ammattiliitto j. n, e. Epäkäytännöllisenä minä hylkään tämän ehdotuksen.

*Höriamtnar:* Kun yhdenvertaisuutta vaaditaan miehille ja naisille niin samoin pitäis: olla täällä kokouksessa. Siis ei tule laisinkaan kysymykseen valitaanko miehiä vai naisia vaan niitä, joita pidetään kykenevinä, se on varma asia. Jos nyt myönnettäisi yhdelle naisedustajalle paikka, niin siinä voisi tapailtua vääryys, voisihan niitä muuten tulla useampiakin.

*Reinholdsson:* Aiiuä uskallan väittää, että naisliitto ei ole ammattiliitto. Tämä liitto ei ole pieni, se käsittää yli 10,000 naista. Siliä on paljon merkitystä eikä se käsittele ammattikysymyksiä. Minä vieläkin kannatan sitä, että naisliitolle annettaisiin oikeus valita edustajansa puolueuueuvostoon sillä täällä valitaan miesedusfajia ja naiset jäävät sivulle. Rissanen sanoi, että se tulee lopettamaan toimintansa. Se ei tule sitä lopettamaan, siliä päinvastoin nyt tulee olemaan paljon tehtävää. Se tulee ajamaan valtiollisia kysymyksiä ja se saa niitä paljon pohtia ennenkuin ne tulevat perille ajetuksi, ennenkuin naisen tieltä ovat ne esteet raivatut, jotka sitä sukupuolensa vuoksi nyt rajoittavat. Minä olen varma, että täällä ei tule naiset kysymykseen. Esim. Hilja Pärssinen on ennen kuuluni puoluehallintoon, mutta hän ei nyt tule sinne se on vissi. Sanotaan että naiset kehittykööt, niin kauan odotetaan. Mutta ottakaa huomioon meillä on ääni-oikeus ja meidän täytyy sitä käyttää. On pantava painoa

sille, että naiset saadaan äänestämään sosialidemokrateja eikä pappeja ja porvareita. (Hyvä, hyvä).

Kysymys palautettiin valiokuntaan.

*Pettersson:* Valiokunnalle vielä huomautan siitä että se miettiköön asiaa siltä puolelta kun puoluelehtiä on toista kymmentä ja jos tuo Turussa perustettu sanomalehtimiesliitto lähettäisi edustajan, niin sillä myös olisi siihen oikeus.

78 § johdosta lausui

*Salin:* Minä en ole yhtä mieltä valiokunnan ponnen kanssa siitä että häpeällisen teon tehnyt ei saa kuulua puolueeseen. Mikä on häpeällisen teon tehnyt? Tosiaankin tällainen määrittely saattaisi johtaa meidät väärälle uralle.

Ehdotus meni takaisin valiokuntaan.

*Mikko Uotinen* suomensi erään venäläiseltä sotilas-agitatsioonitoimikunnalta tulleen tervehdyksen. Kokous otti sen vastaan myrskyisillä suosionosoituksilla ja eläköönhuudoilla.

Laulettiin »Internationale".

## Kuudes kokouspäivä.

*Lauantaina 25 p. Elokuuta.*

Kokous alkoi klo 9 aamulla. Laulettiin vTyöväenmarssi".

### **Puolueen uuöet järjestyssäännöt.**

*Edvard Valpas* luki sääntövaliokunnan mietinnön N:o 2, joka kuului:

Valiokunnalle ilmoitettiin, että sosialidemokratisen puolueen Suomessa edustajakokous oli palauttanut Sääntövaliokuntaan muutosten tekemistä varten ehdotuks Cl i j; Suomen sosialidemokratisen järjestyssäännöt" §:n 52 ja §:n 70.

§:ään 52 oli tahdottu siihen suuntaan käyvä muutos, että

edustajain ja muiden kokoukseen osaaottavain aikaa ei tuhlattaisi valtakirjain tarkastamisen takia niin paljon kuin §:n 52 mukainen tapa veisi.

Valiokunta piti, keskusteltuaan asiasta, tuon vaikuttavan muutoksen varsin suotavana. Mutta kun valtakirjain tarkastus on kaikissa tapauksissa tehtävä, voidaan muutos järjestää ainoastaan siten, että työt, mitkä §:n 52 mukaan on ehdotettu edustajakokouksen valitseville, tulevat toisille. Ehdotuksen §:ssä 63 mainittu puoluetoimikunta voisi niitä suorittaa, ellei sitä katsottaisi jääviksi tarkastamaan niiden valtakirjoja, joille se on oleva töistään vastuuvollinen. Sille voisi tarkastusta uskoa ainoastaan edellytyksellä, että sen tarkastus voitaisiin alistaa edustajain luottamusmiesten tutkittavaksi, jos havaitaan syytä olevan. Ehdotuksen §:ssä 54 ja 55 on edellytetty sellainen tutkiminen. Ehdolla että ne pysytään pitää valiokunta sopivana, että

ehdotuksen §:ssä 63 tarkotettu puoluetoimikunta järjestää kokoukseen osaa ottaviksi ilmoitautuvien jäsenyysoikeuden ensimmäisen tarkastuksen.

Sen toimittamisen ehdottaa valiokunta järjestettäväksi tähän tapaan:

§ 46 tulisi olemaan: Edustajiksi valituille antaa piiritoimikunta edustajavaltakirjat ynnä puoluetoimikunnalle todistetut otteet niistä viimeistään viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on puoluetoimikunnalle lähetettävä ilmotukset muista kokouksen jäseniksi aikovista ja todistukset niiden osanotto-oikeudesta.

§ 51 tulisi olemaan: Edustajakokoukseen saapuneet ilmoittautuvat puoluetoimikunnan ilmoittamina tunteina ja määräämässä paikassa ennen kokousta.

§ 52 tulisi olemaan: Kokoukseen oikeutetut merkitään kokouksen jäsenluetteloon ja heille annetaan jäsenmerkit.

§ 54 muutettuna näin: Valitukset jäsenyydestä jätetään valitusvaliokunnalle, jonka lausunnon saatua kokoukseen hyväksyttyt äänioikeutetut niistä päättävät.

§ 70 ilmoitettiin palautetuksi valiokuntaan sellaisen vaihtoehdotuksen tekemistä varten, että

neuvoston jäsenet voitaisiin valita vaalipiirien rajoista riippumatta,

jonka lisäksi oli valiokunnalle huomautettu, että muutamilla ehdotuksen §:ssä 70 ei mainituille ryhmille olisi suotava neuvostossa edustusoikeutta, m. m. torppareille ja sosiaalidemokratiselle naisten liitolle.

, Valiokunta päätti yhä edelleen puoltaa sääntöehdotuksen sitä periaatetta, että

puolueneuvostossa olisivat päätösvaltaisina jäseninä ainoastaan edustajakokouksen valitsevat ja muuten neuvoston kokouksiin oikeutetuilla olisi ainoastaan puhevalta.

Päätösvaltaisten jäsenten asettamisesta ehdottaa valiokunta seuraavat vaihtoehdotukset:

- I. Puolueneuvoston päätösvaltaisia jäseniä ovat puolueitoimikunnan jäsenet ja
  - puoluekokouksen valitsevat 20 muuta jäsentä, joista
    - 1 valitaan Oulun läänin pohjoisesta tai Lapin vaalipiiristä,
    - 1 kustakin muusta vaalipiiristä,
    - 4 ruotsinkielistä Suomen eri osista ja
    - 1 venäjänkielinen Suomessa oleva.

- II. Puolueneuvoston päätösvaltaisia jäseniä ovat puoluetoimikunnan jäsenet ja 13 puoluekokouksen muuten valitsemaa jäsentä.

Puolueneuvostossa puhevaltaa saavista jäsenistä on valiokunnalle jätetty ehdotukset:

- I. P. Leppäsen, että  
puhevalta puolueneuvostossa on kaikkien niiden järjestöjen edustajilla ja henkilöillä, joiden kokouksissa oloa puolueneuvosto tarvitsee.
- II. Useain ehdottama, että  
puhevalta puolueneuvostossa on niillä, joille sääntöehdotuksessa esitetään, sekä lisäksi sosiaalidemokratisten naisten yhdellä edustajalla.
- III. Valiokunnan enemmistön ehdotus, että  
puhevalta on niillä, joille sääntöehdotuksessa esitetään.

Valiokunta kokonaisenaan ehdottaa, että kokous äänestyksellä määräisi jonkun noista ehdotuksista päätöksi ja jättäisi päätöksen sanamuodon sääntöihin sovitteluun sääntöjen viimeistelijäin huolehdittavaksi.

Sääntövaliokunnan puolesta:

*Edvard Valpas,*  
*valiokunnan sihteeri.*

Valiokunnan ehdotukset 53 ja 54 §:n suhteen hyväksyttiin sellaisenaan. 70 § koskevan muutosehdotuksen oli valiokunta jättänyt kokouksen ratkaistavaksi. Äänestyksellä päätti kokous 218 äänellä 62 vastaan valita puolueneuvoston jäsenet vaalipiirittain.

Valiokunta oli ehdottanut, että puolueneuvostoon valittaisi ruotsinkielisiä 4 ja ne eri puolilta maata sekä 1 venäjänkielinen, jonka puolueneuvosto saa hyväksyä.

*Reinholdsson:* Pyytäisin huomauttaa, että päätösvaltaisten joukkoon tulisi myös naisten edustaja. Muuten hyväksyn tässä kohden valiokunnan ehdotuksen.

Äänestyksessä sai valiokunnan ehdotus 49 ja Reinholdssonin 221 ääntä.

Puolueen järjestyssäännöt tulivat siis kuulumaan:

## Suomen sosiaalidemokratisen puolueen järjestysäännöt.

### *Jäsenet.*

§ 1. Suomen sosialidemokratiseen puolueeseen saa kuulua henkilö, joka hyväksyy puolueen periaatteet ja noudattaa sen sääntöjä.

§ 2. Puolueen jäsenen on oltava jossakin puolueeseen kuuluvassa järjestössä.

§ 3. Puolueeseen kuuluvat järjestöt saavat olla klubeja, seuroja, ammattiosastoja, ammattiliittoja, työväenyhdistyksiä, osuuskuntia, minkä nimellisiä yhdistyksiä hyvänsä, jotka hyväksyvät puolueen periaatteet ja säännöt. Puolueeseen liittyneellä järjestöllä on näissä säännöissä nimenä puolueosasto.

§ 4. Puolueen jäsenen on maksettava puolueveroa.

§ 5. Puolueosastossa saa olla jäsenenä myöskin henkilöitä, jotka eivät kuulu puolueeseen, jos taloudelliset syyt sitovat heitä siihen niin, että he eivät voi siitä erota eikä voida heitä erottaa.

### *Kunnallisjärjestöt.*

§ 6. Puolueen suomenkieliset jäsenet muodostavat Suomen sosialidemokratian suomalaisen järjestön.

Puolueen ruotsinkieliset jäsenet muodostavat Suomen sosialidemokratian ruotsalaisen järjestön.

Puolueen venäjänkieliset jäsenet muodostavat Suomen sosialidemokratian venäläisen järjestön.

Kansallisuusjärjestö noudattaa Suomen sosialidemokratisen puolueen yleisiä päätöksiä,

pitää kansallisuutensa keskuudessa huolta sosialidemokratian edistymisestä,

asettaa toimikunnan, jonka puoleen järjestöä koskeissa asioissa voidaan kääntyä, ja ilmoittaa sen tai sen virkailijan osotteet puoluetoimikunnalle,

laittaa puoluetoimikunnalle ja sen kautta edustajakokoukselle esitettäväksi viimeistään kuutta viikkoa ennen edustajakokousta kertomuksen rahastoistaan ja toimistaan,

järjestää mielensä mukaan ne asiat, joista ei ole puolueen eikä sen neuvoston päätöstä.

*Verojen suoritus.*

§ 7. Puolueveroja maksavat jäsenet sille puolueosastolle, johon he kuuluvat.

Puolueosasto merkityttää,  
kuinka monta heissä on suomenkieliseen,  
kuinka monta ruotsinkieliseen ja  
kuinka monta venäjänkieliseen järjestöön haluavaa sekä  
lähettää verot ja ilmoitukset sen mukaan kullekin kansallisuusjärjestölle.

§ 8. Kansallisuusjärjestöt antavat saamistaan puolueveroista puolueen edustajakokouksen määräämät osat puolueelle.

§ 9. Puoluevero on 25 penniä kultakin maaseudulla ja 50 penniä kultakin kaupungissa asuvalta puoluejäseneltä puolessa vuodessa.

§ 10. Vero tilitetään kansallisuusjärjestöjen toimikunnille kalenterivuoden ensimmäiseltä puoliskolta heti sitä seuraavan heinäkuun ja toiselta vuosipuoliskolta sitä seuraavan tammikuun ajalla. Kansallisuusjärjestöiltä puolueelle elo- ja helmikuulla.

*Aluejärjestöt.*

§ 11. Puolueen jäsenet, jotka asuvat samassa valtiollisessa äänestysalueessa, muodostavat siinä sosialidemokratisia äänestysryhmiä.

Jos niitä on samassa valtiollisessa äänestysalueessa useampia, tulee niiden yhtyä sosialidemokratiseksi aluejärjestöksi.

Eri kieliset saavat tehdä en järjestönsä.

§ 12. Sosialidemokratisen aluejärjestön tulee kunkin vuoden alussa valita aluetoimikunnan.

§ 13. Aluetoimikunta

laittaa luettelot äänestysalueella olevista asunnoista, sosialidemokratisen puolueen jäsenistä ynnä niiden olinpaikoista,  
järjestää puolueen jäsenten avulla vaaliyllytystä,  
tutkii ovatko äänioikeutetut puoluetoverit vaaliluettelossa,  
antaa neuvoja oikaisujen vaaliluetteloihin tekemisissä,  
avustaa muuten puoluetovereita vaaleissa sekä  
täyttää muita sille määrättyjä tehtäviä.

§ 14. Aluetoimikunta saa ottaa aluejärjestöön sen kautta puolueeseen pyrkiviä kansalaisia, jotka maksavat otettaessa puolueveron puolelta vuodelta ja paikallismaksun samalta ajalta, yhteensä vähintään 25 penniä kuukautta kohti kaupungissa ja tehdaspaikoissa, 15 penniä kuukautta kohti muuten maaseudulla.

§ 15. Aluetoimikunta on velvotettu pitämään sosialidemokratisen jäsenluettelonsa sivullisilta salassa.

### *Kunnallisjärjestöt.*

§ 16. Samassa maalaiskunnassa, kauppalassa tai kaupungissa olevat sosialidemokratiset aluejärjestöt liittyvät sosialidemokratiseksi kunnallisjärjestöksi.

§ 17. Kunnallisjärjestö valitsee itselleen sosialidemokratisen kunnallistoimikunnan.

ja, jos järjestössä on paljon jäseniä, sosialidemokratisen kunnallistoimuvoston.

§ 18. Erikielisessä kunnassa saa olla kansallisuusosastoja §:n 6 mukaan ja kullakin sellaisella edustus kunnallistoimikunnassa ja -neuvostossa.

§ 19. Kunnallisjärjestö

pitää huolta kunnassa olevain sosialidemokratien yhtenäisestä valtiollisesta ja kunnallisesta politiikasta,

valvoo ja määrittelee aluejärjestöjen toimintaa,

täyttää vaalipiiri- ja puoluekokousten sille antamia tehtäviä.

### *Vaalipiirijärjestö.*

§ 20. Samassa valtiollisessa vaalipiirissä olevat sosialidemokratiset kunnallisjärjestöt yhtyvät sosialidemokratiseksi vaalipiirijärjestöksi.

§ 21. Vaalipiirijärjestön asioista määrää lähinnä sen edustajakokous, ylinnä puoluekokous.

§ 22. Vaalipiirijärjestön edustajia valitsevat kunnallisjärjestöt tai niissä olevat kansallisuusosastot.

Valitseva järjestö, jossa on vähemmän kuin 250 jäsentä, valitsee yhdessä jonkun tai usean samassa vaalipiirissä olevan järjestön kanssa.

250 jäsentä kohti valitaan yksi edustaja.

Vaali toimitetaan kunakin vuotena ennen joulukuun loppua.

§ 23. Kunnallisjärjestöjen edustajiksi valitut kokoontuvat kunakin vuonna tammikuulla ja tarvittaessa useammiu sosialidemokratisten vaalipiirijärjestöjen edustajakokouksiksi.

Sellaisen kokouksen nimenä on myös sosialidemokratinen vaalipiirikokous.

§ 24. Vaalipiirikokous

esityttää itselleen piirinsä puolueasiain tilan,

päättää piirinsä toimikuntain toimintakertomuksista ja tilinvapaudesta, määrää piirinsä puolueväleistä,

järjestää sosialidemokratista valistustyötä piirissä,

järjestää valtiollisten vaalien edellisessä kokouksessa piirin sosialidemokratiset vaaliyhdistykset ja sosialidemokratisten ehdokkaiden asettamista,

valitsee sosialidemokratisen vaalipiirijärjestön piiritoimikunnan,

valitsee lehden, jossa piirin asiat piirin puolesta ilmoitetaan,

keskustelee ja päättää muista esitetyistä asioista.

§ 25. Vaalipiiritoimikunta:

1) ottaa vastaan vaalipiiri järjestön käytettäväksi myönnettyt varat,  
2) käyttää varoja piirikokouksen ja puoluetoimikunnan määräysten mukaan,

3) antaa puoluetoimikunnalle vuosittain selonteot piiriin järjestöihin kuuluneiden jäsenten määrästä, piirissä toimitettujen rahankeräysten laadusta ja tuottavuudesta, piirissä käytettyjen varain paljoudesta ja mihin niitä käytetty on, valtiollisista ja kunnallisista äänestyksistä

4) esittää kertomuksen toiminnastaan piirikokoukselle.

§ 26. Piiritoimikunnan tulee asettaa virkailijoita ja ilmoittaa sen. jonka puoleen piiriä koskevissa asioissa käännytään, nimi ja osoite puoluetoimikunnalle ja piiriin kunnallisjärjestöille sekä piiriin iimetuslehdessä.

§ 27. Sosialidemokratisteti kansallisuusjärjestöjen jäsenet saavat siinä vaalipiirissä, niissä asuvat,

muodostaa kansallisen vaali järjestön,

pitää vähintään yhden kansallisuutensa edustajan sosialidemokratisessa vaalipiiritoimikun nassa,

mutta ovat velvollisia seuraamaan vaalipiirikokousten päätöksiä.

§ 28. Vaalipiirikokousten päätösten tulee olla yhdenmukaisia voimassa olevien puoluepäätösteu kanssa.

§ 29. Riitaisuuksia ilmettyä vaalipiiriin toimikunnan, edustajakokouksen, eri kansallisuusryhmäin tai valtiollisten vaaiyhciistysten välillä eduskunnan jäsenehdokkaista tai muista tärkeistä asioista voidaan vedota puoluetoimikuntaan ja sen päätöksestä puolueuuvostoon ynnä vihdoiin edustajakokoukseen.

#### *Puolueen määräjät.*

§ 30. Suonien socialidemokratisen puolueen yleisistä asioista määrävät puolueen jäsenet itse, siten eitä

ii ne itse keskustelevat ja sosialidemokratisella puoineäänestykseliä päättävät niistä,

2) ne itse valitsevat edustajia keskustelevaan ja päättämään niistä sosialidemokratisessa edustajakokouksessa.

#### *Piioitissäänestys.*

§ 31. Sosialidemokratiuen puolueäänestys toimitetaan kahdesta seivästä ehdotuksesta, jos viides osa sosialidemokratisista kunnallisjärjestöistä sitä vaatii.

§ 32. Äänestämispäivän määrää puoluetoimikunta: ellei se siihen suostu, vaatijain asettama toimikunta, ja on se ynnä äänestys ehdotus ilmoitettava kunkin piiriin ilmoituslehdessä vähintään kuukautta ennen äänestyksen toimittamista.

§ 33. Äänestyksessä on kullakin jäsenellä yhtäläinen äänivalta.

§ 34. Äänestys tapahtuu aluejärjestössä, jonka toimikunta sen järjestää.

1. Äänestäjät valitsevat kussakin aluejärjestössä tulosten laskijat ja äänestyspöytäkirjan pitäjät.

2. Pöytäkirjaan merkitään, montako äänestäjää oli kunkin ehdotuksen puolella.

3. Pöytäkirjan allekirjottavat sen tekijät ja tulosten laskijat, jonka jälkeen se viimeistään kolmantena päivänä vaalin jälkeen on pidettävä vaalitulaisuudessa ilmoiteltuina aikoina äänestäjiin nähtävänä vähintään kolmena päivänä peräkkäin.

4. Muistutukset äänestystä vastaan on sen ajan kuluessa tehtävä aluejärjestön toimikunnalle.

5. Viimeistään seitsemäntenä päivänä äänestyksen jälkeen lähettää aluejärjestön toimikunta oikeaksi todistetut otteet äänestyspöytäkirjasta ja äänestystä vastaan tehdyistä muistutuksista kunnallistoimikunnalle.

6. Kunnallistoimikunta ratkaisee muistutukset, toimittaa äänestyspöytäkirjoihin merkittyjen äänen yhteenlaskut ja ilmoittaa saamansa tulokset viimeistään 10. uä päivänä äänestyksen jälkeen.

7. Kunnallistoimikunta lähettää saman ajan kuluessa allekirjoituksilla oikeiksi todistetut otteet tuloksista ja niiden tarkastuspöytäkirjan piiritoimikunnalle.

8. Piiritoimikunta toimituttaa niistä äänen laskut ja julistaa saamansa tulokset viimeistään 15 päivänä äänestyksen jälkeen.

9. Samassa ajassa lähettää piiritoimikunta allekirjoituksilla oikeiksi todistetut otteet tuloksista puoluetoimikunnalle.

10. Puoluetoimikunta tekee lopulliset laskut ja julistaa saamansa tulokset viimeistään 20 päivänä äänestyksen jälkeen.

11. Jos tulosten antamisessa on tapahtunut näistä säännöistä poikkeavaa laiminlyömiä, on siitä puoluetoimikunnan ilmoitettava tulosten ilmoittamisen yhteydessä ja siirrettävä ratkaisun julistaminen siksi kunnes puuttuvat äänet saadaan, jos puoluetoimikunta havaitsee, että ne voisivat asiaan ratkaisevasti vaikuttaa.

12. Piiritoimikunnan ja puoluetoimikunnan äänilaskut tulee olla viikon ajan määrätunteina äänestäjiin saatavissa tarkastaakseen niitä.

13. Valitukset äänen laskemisesta on saman ajan kuluessa tehtävä puolueuuevostolle, joka määrää tutkijat ja ratkaisijat.

§ 35. Asioissa, joista ei ole puoluekokouksen päätöstä, pidetään se ehdotus hyväksyttynä, jolle on annettu enimmän ääniä.

Puoluekokouksen päätöksen muuttamiseksi tehty ehdotus pidetään hyväksyttynä, jos sitä on äänestyksessä puolustanut

puolueen jäsenten enemmistö tai  
äänestäneiden kaksi kolmannesta.

Jos sellainen ehdotus saa muuten enimmän ääniä, jää se hyväksymättä, mutta on otettava äänestettäväksi lähinnä seuraavassa puoluekokouksessa.

*Puolueen edustajain vaali.*

§ 36. Puolueen edustajain vaaleja varten on piiritoimikunnille ja piirien ilmoituslehdissä annettava valitsemiskehotus kahta kuukautta ennen sitä kokousta, johon valitaan, jos se on varsinainen, ja puolitoista kuukautta ennen, jos se on kiireellisten asiain tähden kutsuttu ylimääräinen.

§ 37. Edustajia valitsevat kunnallisjärjestöt tai niissä olevat kansallisuusosastot.

§ 38. Valitsemaan oikeutettu järjestö, jossa on vähemmän kuin 500 jäsentä, valitsee yhdessä jonkun tai usean läheisen ja samassa valtioliikossa vaalipiirissä olevan järjestön kanssa.

Siten yhtyvän on ilmoitettava sille, johon on päättänyt yhtyä, yhden viikon kuluessa valitsemiskehotuksesta tiedon saatuaan. Ellei ilmoituksen saanut hyväksy yhtymistä, valittakoon viikon kuluessa, lukien päivästä jona ilmoituksen sai, piiritoimikunnalle, joka sitte määrää, minkä järjestön kanssa sen, joka on velvotettu yhdessä valitsemaan, on valittava.

§ 39. Järjestöt valitsevat edustajia yhden kutakin 500 jäsentä kohti.

Järjestö, jossa on vähemmän kuin 500 ja jonka kulkuneuvojen huonouden tai harvan asutuksen tähden vaikea valita yhdessä toisen kanssa, valitsee kuitenkin edustajan, jos piiritoimikunta on siihen luvan antanut.

§ 40. Valitseminen toimitetaan puoluetolimikunnan määräämänä ja valitsemiskehoituksen yhteydessä ilmoitettuna päivänä.

§ 41. Vaaliäänestys toimitetaan aluejärjestön toimikunnan vähintään kaksi viikkoa ennen äänestystä ilmottamassa paikassa.

§ 42. Äänestys toimitetaan lipuilla.

§ 43. Valittavaksi kelpaa puoluejäsen.

§ 44. Vaalilippuun tulee olla merkitty valittavaksi kelpaavien nimiä, enintään niin monta kuin on valittava.

Vaalilippu, jossa on useampien nimet kuin valitaan, hyljätään.

Vaalilippu, jossa on niin monen valittavaksi kelpaavan nimet kuin on valittava, tai jossa on vähemmän valittaviksi kelpaavien nimiä, pidetään hyväksyttynä.

Ehdokkaalle, jonka nimi on hyväksytyssä vaalilipussa, luetaan yksi ääni.

Valituiksi tulevat enimmän ääniä saaneet.

§ 45. Äänestys tapahtuu ja sen tulokset lasketaan ja tarkastetaan § 34 kohdissa 1 — 7 viitatuilla tavalla.

Laskut ja tulokset tulee olla tulosten julistamisen jälkeisenä kolmena päivänä kunnallisjärjestöjen jäsenten, jotka haluavat, nähtävinä sinä aikana ja siinä paikassa, joista äänestystilaisuuksissa on ilmoitettu.

Samana ajan kuluessa saa lähettää valituksia piiritoimikunnalle, joka ratkaisee asian.

Piiritoimikunnan on viikon kuluessa sen jälkeen lähetettävä tieto päätöksestään valittajalle ja kunnallisjärjestön toimikunnalle.

§ 46. Edustajiksi valituille antaa piiritoimikunta edustajavaltakirjat ja puoluetoimikunnalle todistetut otteet niistä viimeistään viikkoa ennen kokousta.

Samassa ajassa on puoluetoimikunnalle lähetettävä ilmoitukset muista kokouksen jäseniksi aikovista ja todistukset niiden osanotto-oikeudesta.

*Esitykset puoluekokousta varten.*

§ 47. Puoluekokouksen keskusteltavaksi saa puolueen jäsen esittää asioita.

§ 48. Esitys on jätettävä puoluetoimikunnalle viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta.

Puoluetoimikunta julkaisee niin saapuneet esitykset sen ilmoituslehdeksi määrätyssä viimeistään neljä viikkoa ennen kokousta.

Muutos- ja vastaesityksiä niin julaistuille voidaan jättää puoluetoimikunnalle viimeistään viikon ajalla sen jälkeen.

Puoluetoimikunta julkaisee ne seuraavalla viikolla.

Myöhemmin esitettyjä ei puoluetoimikunta valmista edustajakokoukselle.

§ 49. Ylimääräiselle edustajakokoukselle esitettävien asiain lähettämisajasta määrätään kokouskutsussa.

*Puoluekokouksen jäsenet.*

§ 50. Suomen sosialidemokratisen puolueen edustajakokouksessa ovat

puhe- ja päätösvaltaisia jäseniä:  
kunnallisjärjestöjen valitsemat ja valtuuttamat edustajat,  
puheoikeutta käyttäviä niiden lisäksi:  
puoluetoimikunnan ja -neuvoston jäsenet,  
socialidemokratien valitsemat Suomen kansaneduskunnan jäsenet,  
puoluelehden toimituksen yksi valtuuttama,  
ulkomaan socialidemokratisen puolueen edustaja,  
henkilöt, joille kokous erikoisella päätöksellä puheluvan myöntää.

*Kokouksen muodostaminen.*

§ 51. Edustajakokoukseen saapuneet ilmoittautuvat puoluetoimikunnan ilmoittamina tunteina ja määräämässä paikassa ennen kokousta.

§ 52. Kokoukseen oikeutetut merkitään kokouksen jäsenluetteloon ja heille annetaan jäsenmerkit.

§ 53. Osanottajiksi hyväksytyt valitsevat kokouksen  
puheenjohtajat,  
sihteerit ja  
muut virkailijat.

§ 54. Valitukset jäsenyydestä jätetään valitusvaliokunnalle, jonka lausunnon saatua kokoukseen hyväksytyt äänioikeutetut niistä päättävät.

*Puoluekokous.*

§ 55. Kokouksessa käsitellään:  
 puoluetoimikunnan toimintakertomus,  
 rahastonhoitajan tilikertomus,

Suomen kansaneduskunnassa olevain puolueen edustajain toimintakertomus,

puoluelehdet ja kirjallisuus,  
 puoluetoimikunnan paikka ja virkailijain ynnä jäsenten vaali,  
 puolueuuvoston vaali,  
 tilintarkastajain vaali,

lehden, jossa puoluetoimikunnan tulee julaista tiedonannot, määrääminen,

seuraavan puoluekokouksen aika ja paikka,  
 muut kokoukselle ehdotetut asiat.

§ 56. Kokouksen kullakin äänioikeutetulla on yhtäläinen äänivalta.

§ 57. Kokouksessa ratkaistaan asiat annettujen äänten enemmistöllä paitsi erikoisissa poikkeustapauksissa.

§ 58. Puoluekokouksen alettua valitaan:

*järjestävä valiokunta*, johon kuuluvat puheenjohtajat, sihteerit ja lisäjäseniä, jos kokous niin tahtoo, ja jonka tulee tehdä ehdotuksia kokouksen järjestämisestä,

*äänestysvaliokunta*, joka hankkii kokouksessa tarvittavat äänestysliput ja äänten laskijat ja tarkastajat sekä toimittaa tulokset ja tarkastuspöytäkirjansa puheenjohtajille,

*valitusvaliokunta*, jolle jätetään § 51 mukaan valituksia kokoukseen osallisuudesta ja sen lisäksi puoluelaitoksista ja -henkilöistä tehdyt valitukset ynnä muita sellaisia,

*raha-asiain valiokunta*, jolle jätetään puolueen tilit ja niiden tarkastajani lausunto,

*lakiasiain valiokunta*, jolle jätetään kokoukselle esitettyjä lainsäädäntöasioita,

*menettelytapavalioikunta*, jolle jätetään yleisiä vaaleja, valistustyötä ja puolueen taistelutapaa koskevia asioita,

*toimitus- ja tarkastusvaliokunta*, joka kokoaa kokouksen päätöksiä, viimeistelee niitä, tarkastaa pöytäkirjat ja toimittaa kokouksen asiakirjat valmiina puoluetoimikunnalle.

Muita valiokuntia asetetaan tarpeen mukaan.

§ 59. Valiokunta on velvollinen tekemään kokoukselle kirjallisen ehdotuksen kustakin sen käsiteltäväksi jätetystä asiasta.

§ 60. Puoluetoimikunnan virkailijat valitaan kokouksen äänioikeutettujen äänten enemmistöllä.

Ellei ensi äänestyksessä saada niin valituksi, asetetaan siinä ääniä saaneista äänimääränsä suuruuden mukaan ehdokkaita puolta enempi kuin valitaan.

Äänestäjä antaa yhden äänen korkeintaan niin monelle ehdokkaalle kuin valitaan.

Enimmät äänet saaneet on valittu.

§ 61. Varsinainen puoluekokous pidetään määräaikaisten valtiollisten vaalien edellä.

§ 62. Ylimääräinen puoluekokous kokoontuu, jos puolueuuvoston jäsenten kaksi kolmannesta, vähintään viiden piirijärjestön edustajakokoukset tai kolmasosa kunnallisjärjestöistä sitä tahtovat.

Jos puoluetuimikunta kieltäytyy kutsumasta näiden sääntöjen mukaan pyydetyn puoluekokouksen tai ei oie kutsunut sitä kahden viikon aikana sen jälkeen kuin pyynnön sai, saavat ne, jotka ovat siten kokousta pyytäneet, valita sen kutsujat ja valmistajat.

#### *Puoluetuimikunta.*

§ 63. Puoluetuimikunnaksi valitsee edustajakokous  
2 puheenjohtajaa,  
1 sihteerin,  
1 rahastonhoitajan ja  
kolme muuta jäsentä.

Varajäseniä valitaan neljä. Puolueuuvoston äänivaltainen joka on muuttanut sinne, missä toimikunta on, pidetään toimikunnan varajäsenenä.

§ 64. Edustajakokous määrää puoluetuimikuntaan kuuluvain palkat.

Puoluetuimikuntaan täydellä palkalla palkattu ei saa ottaa muuta palkkatointa muuten kuin puoluetuimikunnan suostumuksella.

§ 65. Puoluetuimikunnan virkailija on oikeutettu, ollessaan tilapäisesti estetty hoitamasta tointaan, vastuullaan ja toimikunnan suostumuksella uskomaan tehtävänsä sijaiselle.

§ 66. Puoluetuimikunnan virkailijan tulee ilmoittaa eroamisestaan viimeistään kolme kuukautta ennen eroamispäivää. Eronneen sijaisen asettaa toimikunta siksi kunnes neuvosto ehtii päättää.

§ 67. Raskauttavia asioita ilmestyttyä on toimikunta oikeutettu väliaikaisesti pidättämään virkailijan toimesta ja asettamaan toimenhoitajan, mutta on velvotettu tekemään siitä ilmotuksen ja ehdotuksen neuvostolle.

§ 68. Toimikunnan jäsenen erottua tulee toimikuntaan äänimäärässä lähinnä oleva varajäsen. Ellei ole varajäsentä saatavissa, valitsee neuvosto.

§ 69. Puoluetuimikunta on velvotettu pitämään olopaikallaan puolueen jäsenille määräaikoina avoinna olevaa puoluetuimistoa,

toimittamaan edustajakokouksen tai neuvoston hyväksymiä rahain keräämisiä ja maksujen suorituksia,

määräämään puoluevärein säilöön laittamisesta ja säilöstä ottamisesta ja kirjanpidosta,

tekemään neuvoston varsinaisiin kokouksiin kertomukset lähinnä edellisen puolen vuoden tuloista ja menoista sekä arviot kuluvan puolen vuoden tuloista ja menoista,

laittamaan tilit kahden kuukauden kuluessa kunkin tilikauden jälkeen edustajakokouksen asettamille tilintarkastajille,

julkaisemaan ja kunnallisjärjestöille jakamaan kuukautta ennen määräaikaista edustajakokousta kertomuksen

puolueväreistä ja tilintarkastuksesta,

puoluetoimikunnan ja muiden puoluejärjestöjen toiminnasta,

puolueen eduskuntaryhmän toiminnasta ja

puoluelehistöstä.

#### *Puolueneuvosto.*

§ 70. Puolueneuvoston päätösvaltaisia jäseniä ovat

puoluetoimikunnan jäsenet ja

puoluekokouksen valitsevat 20 muuta jäsentä, joista

1 valitaan Oulun läänin pohjoisesta ja Lapin vaalipiiristä,

1 kustakin muusta vaalipiiristä,

4 ruotsinkielistä Suomen eri osista ja

1 venäjänkielinen.

Varajäseniä valitaan yhtä monta ja samaten.

Puhevalta on neuvostossa

sosialidemokratisen kansallisuusjärjestön yhdellä edustajalla,

ammattijärjestön yhdellä edustajalla,

sosialidemokratisten naisten liiton yhdellä edustajalla,

sosialidemokratisen eduskuntaryhmän yhdellä edustajalla,

puoluelehden toimituksen yhdellä edustajalla ja

henkilöllä, jolle neuvosto sen eri päätöksellä myöntää.

§ 71. Puolueneuvosto

antaa puoluetoimikunnalle lähempiä määräyksiä edustajakokouksen päätösten soveltamisesta ja niiden aiheuttamista toimituksista,

tarkastaa puoluelehden toimintaa, tutkii niistä tehtyjä valituksia ja

antaa lausuntoja, jos havaitsee aihetta olevan,

päättää väliaikaisesti lehtien puoluelehdiksi julistamisesta,

sovittelee ja ratkaisee eduskuntaehdokkaista syntyneitä riitaisuuksia ja

neuvottelee ja päättää muista puoluetta koskevista asioista, joista ei

edustajakokouksen päätöstä ole.

§ 72. Neuvosto ei ole oikeutettu muuttamaan eikä rikkomaan edustajakokouksen päätöstä muuten kuin puolueäänestykseu perusteella.

§ 73. Neuvosto on oikeutettu

milloin hyvänsä tarkastuttamaan puolueen rahastot ja kirjanpidon,

pätevän syyn ilmettyä erottamaan syyllisen puoluevirkailijan,

valitsemaan erotetun tai eronneen tilalle toisen seuraavaan edustajakokoukseen asti.

§ 74. Puolueneuvosto pitää vakinaisia kokouksia kerran puolessa vuodessa.

Vakinaisessa kokouksessa tulee sen esityttä itselleen kertomus puolueen raha-asioista lähinnä edelliseltä puolivuodelta ja

hyväksyä menoarvio kuluvalle vuosipuoliskolle.

§ 75. Ylimääräisen kokouksen pitää neuvosto, jos sen jäsenten enemmistö tahtoo tai puoluetoimikunta kutsuu.

§ 76. Puolueneuvoston pyydettyä tulee muiden puoluetoimikuntain saapua sen kanssa neuvotteluihin.

§ 77. Puolueneuvosto on toimistaan vastuunalainen edustajakokoukselle.

#### *Erottaminen puolueesta.*

§ 78. Puolueeseen ei saa kuulua puoluetta vastustava, vastustavaan puolueeseen kuuluva eikä puoluetta vahingoittava.

§ 79. Puolueesta erottamista saa puoluejäsen esittää jossakin puolueosastossa.

Se saa hyljätä erottamishdotuksen tai lähettää sen sovinto-oikeustoon.

§ 80. Erottamisesityksen lähettäminen sovinto-oikeustoon on ilmoitettava puoluetoimikunnalle.

Puoluetoimikunta määrää sovinto-oikeuston puheenjohtajan, jonka on ilmoitettava asianomaisille, milloin ja niissä oikeusto kokoontuu.

Sovinto-oikeustoa pyytänyt puolueosasto valitsee oikeustoon kolme, erotettavaksi vaadittu kolme jäsentä.

Saapuneet jäsenet käsittelevät asian.

§ 81. Sovinto-oikeuston päätökseen tyytymätön saa vedota sen, 30 päivän kuluessa siitä milloin päätöksestä tiedon sai, puolueneuvoston tarkastettavaksi. Ellei vetoa, on päätös sen ajan kuluttua noudatettava.

§ 82. Puolueneuvoston päätös on täytäntöön pantava heti kun siitä on asianomaiselle järjestölle tieto annettu.

§ 83. Puolueneuvoston päätöksen kumoamista saa sitä haluava pyytää puoluekokoukselta.

Vetoamisesta edustajakokoukseen on ilmoitettava puoluetoimikunnalle ja toiselle riitapuolelle vähintään viittä viikkoa ennen kokousta.

Puoluetoimikunta on velvotettu pyydettyä antamaan vetoamiskirjelmästä otteet toiselle riitapuolelle ja liittämään sen vastauksen edustaja-

kokoukselle meneviin asiapapereihin, jos se jätetään puoluetoimikunnalle kaksi viikkoa ennen kokousta.

§ 84. Erotettu voidaan ottaa jälleen puolueeseen, sitten kun sen puolueessa olemisesta ei enää ole puolueelle vanhinkoa.

Sovinto-oikeuden päätöksellä erotetun laskee jälleen puolueeseen se puolueosasto, jonka pyynnöstä eron tuominnut sovinto-oikeus oli asetettu,

puolueneuvoston päätöksellä erotetun puolueneuvosto ja

puoluekokouksen päätöksellä erotetun ainoastaan puoluekokous.

2:ssa ja 3:ssa kohdassa mainituista päätöksistä saa valittaa samassa järjestyksessä kuin erottamispäätöksistä valittamisesta on edellä säädetty.

#### *Järjestösääntöjen muutos.*

§ 85. Muutosehdotuksia näihin sääntöihin on tehtävä kuusi viikkoa ennen edustajakokousta puoluetoimikunnalle, jonka on julaistava ne neljä viikkoa ennen edustajakokousta. Muutokset päättää edustajakokous.

### **Järjestämisneuvoja.**

Puoluetoimikunnan tehtäväksi annettiin:

1:ksi julaista lentolehtinen, jossa selitetään järjestämisessä huomioon otettavia seikkoja ja annetaan käytännöllisiä ohjeita etenkin uusien puolueohjeiden aiheuttamaan toimintaan nähden;

2:ksi tarkistaa «Suomen työläisliiton» säännöt uuden yhdistämisäni ja uusien puolueohjeiden vaatimusten mukaan ja hankkia niille liiton osastojen hyväksyminen ja asianomainen vahvistus.

### **Puolueueroa pienemmäksi.**

S. Häkkinen: Tulen kyllä myöhään, minun olisi pitänyt illalla tämä lausua, mutta me ihmiset olemme hitaita. Olen maalaisköyhälistön edustaja, tosin ei suuren lauman, mutta kuitenkin valittu edustamaan noin 1,000 henkilöä ja ne ovat todella köyhiä. Olen lapsuudesta saakka asunut maalla ja nähnyt niiden kurjan tilan. Ja näiden maalaisten edut pitäisi ottaa huomioon. Tulin tänne siinä mielessä, että täällä saan virkistystä, mutta kun illalla tehtiin päätös niin minä tunsin

masennusta. Me tietysti tahtoisimme lisätä joukkoamme niin suureksi että se käsittäisi koko maan köyhälistön, mutta me teimme päätöksen, joka tuhansia vieroittaa pois. Se on päätös, jolla puolueverot määrättiin. Jätin aikoinaan uusia puolueohjeita laativan valiokunnan harkittavaksi, että Suomen sosialidemokratisen puolueen järjestyssääntöjen 14 pykälän loppuun lisättäisiin seuraavaa: »kaupungissa ja tehdaspaikoissa sekä 1 markka vuodelta maalaiskunnissa". Valiokunta on lisäehdotukseni hylännyt ja kokous hyväksyi valiokunnan ehdotuksen, joten puolueeseen aluejärjestöjen kautta liittyneiden maalaistenkin on maksettava jäsenmaksua vuodelta 3 markkaa. Noin suuri jäsenmaksu ehkäisee köyhiä maalaistyöläisiä, jotka tuiki niukan palkkansa useimmiten saavat luonnontuotteissa, liittymästä järjestöihin kehittyäkseen itse ja laajentaakseen puolueemme rivejä vahventaen samalla sangen tuntuvasti puolueen voimia köyhälistön taloudellisen ja yhteiskunnallisen aseman parantamistyössä. Tämän vuoksi pyydän kokouksen muuttamaan päätöksensä ehdotukseni mukaiseksi. Jos kokous ei siihen suostu, jätän puolestani vastalauseen pöytäkirjaan merkittäväksi. Myöskin Suomen sosialidemokratisen puolueen järjestyssääntöjen 9 pykälässä määrätty puoluevero on ainakin maalaisiin nähden liian korkea. Ehdotan sen muutettavaksi 30 penniksi vuodessa eli 15 penniä puolivuositain maalaisilta ja 50 penniksi kaupunki- ja tehdaspaikoissa, joten 9 pykälä kuuluisi: «Puoluevero on 15 penniä kultakin maalaiselta ja 50 penniä kultakin kaupunki- tai tehdaspaikassa asuvalta puoluejäseneltä puolessa vuodessa".

*Sirola:* On kussakin paikassa oikeus perustaa työväenyhdistyksiä ja määrätä kuinka alhaisen jäsenmaksun tahansa. Jos tahdotaan niin voidaan lausua puoluetoimikunnalle evästykseksi, että se harkitsee, että tuo maksu on laskettava alle kolmen markan jos niin nähdään. Jotka haluavat puolueeseen liittyä, niin ne voivat perustaa työläisliiton osastoja ja alhaisilla jäsenmaksuilla tulla puolueeseen. Ehdotan hyljättäväksi.

Kokous hylkäsi ehdotuksen.

*Häkkinen* jätti seuraavan vastalauseen:

Vastalause.

Kun siten, että aluejärjestöjen kautta puolueeseen pyrkiviltä maalaisjäseniltäkin järjestösääntöjen 14 pykälän mukaan kannetaan jäsenmaksua 25 penniä kuussa eli 3 markkaa vuodessa, karkoitetaan tuhansia puolueeseen liittyviä maalaisia riveistämme, voimiamme heikennetään ja yleensä tarkoituseriämme järkytetään, niin panen vakavan vastalauseeni pöytäkirjaan.

S. Häkkinen.

### **Puolueen toimitsijain palkat.**

Valiokunta ehdotti puoluesihteerin palkaksi 3,500 markkaa. Rahastonhoitaja ehdotettiin asetettavaksi vakinaiselle palkalle ja palkaksi 2,500 markkaa. Kanslia-apulaisen palkaksi ehdotettiin 1,500 markkaa.

Ehdotuksen johdosta lausui

*Pettersson:* Minulla ei ole palkkojen suuruutta vastaan mitään, mutta kun ajattelee niin tuo ehdotus on epäkäytännöllinen. Tuo palkka on määrätty summissa, mutta se ei jakaannu tasaisesti kuukausia kohti. Sihteerin palkka on 3,500, miksi ei 3,600, se olisi 300 markkaa kuussa. Rahastonhoitajalla voisi olla 2,400, se olisi 200 markkaa kuukaudessa. Kanslia-apulaisen palkka 1,500 se voisi olla sillaan. Tahtoisin, että nämä palkat tulisivat täysissä kymmenissä markkoissa kuukautta kohti jakaantumaan.

*Sirola:* Tässä ehdotuksessa on periaatteellinen virhe siksi, että rahastonhoitajan ja sihteerin palkat ovat eri suuret, vaikka molemmilla on samallinen työ ja velvoitus: he ovat molemmat pakotetut istumaan kansliassa. Sentähden on rahastonhoitajan palkka liian pieni. Minä ehdotan, että molempien palkka olisi 3,000 markkaa ja matkapäiväraha 5 markkaa. Ei kanslia-apulaiselle mitään palkkaa, jos tahdotaan sellaista pitää, niin palkattakoon tilapäisesti.

*Kirves:* Täällä on tyytymättömiä sentähden että puoleen toimitsijain palkat ovat liika suuret. Tässä on otettava

huomioon se seikka, että jos me edelleen vaadimme, että jonkun täytyy puolueen hyväksi työskennellä niin meidän täytyy myös maksaa riittävä palkka. Mitä täällä mainittujen palkkojen eroihin tulee, niin yhdyn Sirolaan ja ehdotan että raha-asiainvaliokunnan mietintöön yhdyttäisiin ilman keskustelua Sirolan huomauttamilla muutoksilla. Jos tahdotaan pitää henkilöitä puolueen toimissa niin meidän täytyy myös taata heidän toimeentulonsa.

*Räsänen:* Minä yhdyn Sirolaan siinä mikäli hänen ehdotuksensa koskee rahastonhoitajaa ja sihteerä. Puhutaan kanslia-apulaisesta ja näyttää että sellainen tulee olemaan, mutta sen palkka on liika pieni. Voidaan kyllä ajatella, että silläkin palkalla sellainen saadaan, mutta me olemme saarnanneet, samasta työstä sama palkka. Ehdotan siis, että palkka määrättäisiin tässä ja se täytyisi olla 150 markkaa kuukaudesta.

*Heiskanen:* Yhdyn muuten Sirolaan, mutta minä rohkenen epäillä että tuo 3,000 markkaa on ehkä liian pieni. Me tiedämme että jos jollakin on taloudellisia huolia, niin silloin muut tärkeät kysymykset saavat jäädä toiselle sijalle. Näin ollen minä ehdottaisin että rahastonhoitajan palkaksi määrättäisiin 3,000 ja sihteerin 3,500 markkaa. Kansliatyöt tehtäköön tilapäisesti.

*Valpas:* Minä pyydän huomauttaa, että hyväksytyjen ohjesääntöjen mukaan rahastonhoitajan tulee olla yhteydessä Suomen työläisliiton kanssa, johon tulee osastoja hyvin paljon. Pyytäisin ehdottaa, että tuo ehdotettu palkka rahastonhoitajalle maksettaisiin ehdolla että hänen tulee hoitaa Suomen työläisliiton rahasto. (Kannatetaan).

*Sirola:* Pyydän tarkistaa ehdotustani että kansliatyöt teetetään puolueuuevoston harkinnan ja palkkamääräyksen mukaan. (Hyvä).

*Tuomola:* Ensiksi pyytäisin huomauttaa että raha-asiainvaliokunnalla piti olla täysi-istunto, jossa piti valmistaa tämä mietintö, mutta kun kaikki eivät olleet saapuvilla, niin siellä jäivät jakamatta summat. Nämät palkat ovat määrättyt summissa, mutta ne ovat ajateltu kuukausipalkkoiksi. Mitä

tulee kanslia-apulaisen palkkaan, niin sitä ei ole ajateltu vakinaiseksi, vaan oltiin sitä mieltä, että puoluesihteerä ottaa vastaan kaikki periaatteellisia kysymyksiä koskevat asiat niinkuin tähän astikin ja rahastonhoitajan tulee olla kirjanpitäjän, jonka tulee pitää huoli raha-asioista. Jos puolueelle kustannustoimi tulee, niin rahastonhoitaja pitää siitä kirjanpitoa niinkuin ainakin. Tämä 3,500 markkaa se on ajateltu sitä varten, että sillä palkataan apulainen silloin kun sitä tarvitaan ja arveltiin sen riittävän siihen tarkoitukseen.

Äänestyksessä hyväksyttiin Sirolan ehdotus.

*Sirola:* Ennenkuin puolueuuevoston vaaliin ryhdytään niin minä ehdottaisin, että ehdokkaitten nimet pantaisiin julki taululle tai joillekin papereille tänne näkyvälle paikalle, jotta sitten voitaisiin niiden johdosta miehiä arvostella eikä umpimähkään käytäisi edustajien vaaliin.

*Tuominen:* Minä ehdottaisin että ne valittaisiin huutoäänestyksellä.

Sirolan ehdotus hyväksyttiin. Tuomisen ehdotus hylättiin.

### Puoluetoimiston julkaisut.

*Sirola:* Kuten tiedetään puolueuuevosto ja puoluetoimikunta tulevat julkaisemaan kiertokirjeitä, tiedonantoja ja sen semmoisia. Vanha tapa on ollut että puoluesihteerä ottaa niisiä korrehtuurin ja lähettää ne puoluelehtiin, jotta ne sitte jotakuinkin yhtäikää kukin lehti julkaisee. Tätä tapaa minä noudatin, mutta ei ihan poikkeuksesta. Oli tapauksia, että jok t<sub>l</sub> 3.31a piti saada julkisuuteen aivan heti ja tämä herätti murinaa muiden lehtien puolelta kun ne siinä tapauksessa julkaistiin Työmieheissä. Nyt piisi päätettävä pitääkö lähettää kaikkiin lehtiin vaiko vaan yhteen. Minä kannattaisin vanhaa tapaa, että koreiltuun lähetettäisiin.

*Kirves:* Minä en tahdo menettää kokouksen aikaa pitkältä. Pyydän vaan huomauttaa mistä se murina ja tyytymättömyys on johtunut, josta Sirola mainitsi. Se johtuu siitä, että Työmies kuten tiedetään ilmestyy joka päivä ja useimmat maaseutulehdet kolme kertaa viikossa. Nyt sattuu niin, että Työmieheissä on ollut joku julistus ja se tulee

porvarilehtiin ennenkuin muihin puoluelehtiin. Tämä on suurin syy, mikä on herättänyt tyytymättömyyttä työläispiireissä. Usein sanotaan, mitä me tilaamme TyöTehtä, saammehan porvarilehdistä ennen lukea yksin puolueen omat julistuksetkin. Tahtoisin, että nämä lähetettäisiin kaikkien lehtien toimituksille ja julaistaisiin yhtäaikaan, jos niin sattuu, että niiden julkaisemisella on erittäin kiire, niin olkoon puoluetoimikunnalla valta julkaista ne Työmieheissä, mutta ei muussa tapauksessa. Se tulisi edelleen herättämään tyytymättömyyttä.

*Valpas:* Minusta tuo vaatimus, että pitäisi kaikissa ilmoittaa, johtuu turhamaisesta kilpailun pelosta. Ei se että johonkin lehteen tulee päivää tai paria ennen paljon vaikuta lehtien leviämiseen. Kun Turussa oli puoluehallinto, julkaisi se sikäläisessä puoluelehdessä ensin, lähettämättä aina yhtäaikaan Työmieheissä julaistavaksi, eikä se meille suuria haittoja tuottanut. Jos puoluelehtien luku kasvaa esim. sataan, niin kyllä kaikissa yhtäaikaan julkaisemisesta luovuttaisiin. Saksassa ei niin julaista. Järjestösääntöihin hyväksyttiin, että yksi pitää olla puolueen ilmoituslehti, jossa puolueen tiedonannot varmasti julaistaan. Kun se on säännöissä niin pitää nimittää virallinen ilmoituslehti, joka on velvollinen ottamaan kaikki julistukset vastaan. Minä ehdottaisin siksi lehdeksi Kotkan „Eteenpäin“, koska Saksassakin julaistaan lehdessä „Vorwärts“ (Eteenpäin) ja Matti Turkia on sanonut, että Kotkan »Eteenpäistä» tulee Suomen enin leviävä lehti. (Naurua).

*Pettersson:* Mainittu tyytymättömyys on pikkusyistä syntynyt. Valpas on sanonut asiasta oikein. Puoluelehdet, jotka ilmestyvät harvoin ja pienessä koossa, niin niitä ei ole \* tarpeellista velvoittaa puolueen julistuksia painattamaan jos eivät tahdo. Mutta ne ovat kuitenkin julkaistavat ja yhden lehden se pitää tehdä ja se on oleva sen paikkakunnan lehti, jossa puoluetoimikunta sijaitsee. Valpas ehdotti Kotkassa ilmestyvää Eteenpäin-lehteä, mutta se on vaan 5-palstainen ja tulee ulos kolme kertaa viikossa eikä se voi sitä tehdä. Kyllä ne ovat »Työmiehen» julkaistavat.

*Sirola:* Pyydän ehdottaa, että ilmoituslehdeksi määrätäisiin «Työmies" sillä ehdolla, että puoluesihteerin velvoitettaisiin mikäli se on mahdollista lähettämään ne muihinkin puoluelehtiin ei kuitenkaan harvemmin kuin kolme kertaa viikossa ilmestyviin jotta se ilmestyisi samana päivänä. 3-päiväiset lehdet ilmestyvät tiistai, torstai ja lauantai. Lähetettäisiin näille korrehtuuri kuitenkin niin että Työmies saisi julkaista ne edellisenä iltana kun toisissa on seuraavana aamuna. Näin paljon etusijaa pitää antaa siitä, että se painattaa painossaan korrehtuurivedokset.

Sirolan ehdotuksen kokous hyväksyi.

#### *Seuraava puoluekokous.*

*Sirola:* Ajasta on säännöissä määrätty, että puoluekokous on pidettävä joka kolmas vuosi. Siitä siis ei ole mitään sanottavaa.

*Perttilä:* Kun viimeksi määrättiin edustajakokouksen paikka, niin oli kokouksessa selvillä mielipide että Oulun kokouksen jälkeen pidetään Kotkassa. Se tuli ilmi Forssan kokouksessa ja mielestäni tämä voidaan hyväksyä ilman keskustelua. Muuten ehdottaisin, että puoluekuvoston harkittavaksi jätettäisiin se päivä jona kokous alkaa. Kuitenkin on huomattava, että kokous pitäisi olla niin paljon aikaisemmin kuin vaalitoimitus sitä välttämättömästi vaatii. Näillä evästyksillä tahtoisin jätettäväksi tämän puoluekuvoston harkittavaksi.

Ehdotus hyväksyttiin ja tuli ensi kokouksen paikaksi *Kotka*. Lausuttiin toivomus, että kokous olisi ajoissa ennen vaalia.

#### *Uaali ohjelmaehdotus*

Luettiin vaali ohjelmavaliokunnan mietintö, joka kuului:

Viitaten alustusten perusteluihin ehdottaa valiokunta puolueen vaali ohjelmaan otettavaksi seuraavat vaatimukset:

## O. Valtioliikkeen kansanvallan toteuttaminen.

### 1. Eduskunnan oikeuksien laajentaminen.

#### a) *Lainsäädäntöoikeus.*

Eduskunnan lainsäädäntöoikeutta on laajennettava siihen suuntaan että eduskunta saa vapaasti ottaa käsiteltäväkseen sekä ratkaisevasti päättää mitä lainsäädäntökysymyksiä tai lakiehdotuksia tahansa, ja sen vuoksi on lähinnä:

1:ksi eduskunnan oikeutta verolainsäädännössä täydennettävä niin, että se käsittää myös tulliverot ja maksut julkisten laitosten sekä viranomaisten yksityisille suorittamista palveluksista;

2:ksi n. s. taloudellisen lainsäädännön alalla on hallitsijan yksinmääräisvalta lakkautettava ja eduskunnalle suotava samat oikeudet kuin muussakin lainsäädännössä;

3:ksi eduskunnalle on myönnettävä täydellinen esitysoikeus sekä perustuslaki- että kirkkolakikysymyksissä;

4:ksi valtiopäämiehen ehdoton kielto-oikeus lakien vahvistamisessa on lakkautettava; sen sijaan sallittakoon hänen ristiriidan sattuessa vedota joko uusien, oitis toimitettavien vaalien kautta kokoontuvaan eduskuntaan tahi yleiseen kansanäänestykseen.

b) *Eduskunnan vaikutus- ja valvontavalta maan yleiseen hallitukseen nähden.*

Eduskunnalle on myönnettävä tarpeellinen vaikutus- ja valvontavalta maan hallitukseen nähden, ja senvuoksi vaaditaan:

1:ksi että valtiopäämiehen välitön toimivalta on supistettava mitä vähimpään ja koko toimeenpanevan vallan johto, mikäli mahdollista, luovutettava valtiopäämiehestä riippumattoman ja kansaneduskunnan luottamusta nauttivan hallituksen käsiin;

2:ksi että kaikki valtiopäämiehen määräykset ja päätökset, jotta ne olisivat päteviä, täytyy aina jonkun hallituksen jäsenen nimellään varmentaa ja sen kautta ottaa niistä täydellisesti vastataksaan.

3:ksi että hallituksen jäsenet ovat kansaneduskunnalle vastuunalaisia ei ainoastaan toimintansa laillisuudesta, vaan myös sen tarkoituksenmukaisuudesta, ja sillä tavalla, että he kaikki yhdessä ovat vastuunalaisia hallituksen yleisestä toiminnasta sekä kukin erikseen omista tehtävistään;

4:ksi että eduskunnalla on oikeus valvoa hallituksen toimintaa kaikissa suhteissa, ja sitä varten tulee sen saada tarkastaakseen mitkä hallituksen tai sen alaisten virkakuntain hallussa olevat asiakirjat tahansa, jonka ohella jokainen edustaja olkoon oikeutettu esittämään hallituksen jäsenille selvitystä kaipaavia kysymyksiä, joihin heidän on eduskunnan edessä vastattava.

*c) Eduskunnan määräämis- ja valvontaoikeus valtiovarain hoitoon nähden.*

Eduskunnalle on myönnettävä tehokas määräämis- ja valvontaoikeus valtion tuloa tuottavan omaisuuden ja valtiovarain hoitoon nähden siten

1:ksi että eduskunta saa määrätä ne yleiset ohjeet, joiden mukaan valtion tuloatuottavaa omaisuutta on hoidettava;

2:ksi että määrätään laissa eduskunnalle oikeus lopullisesti ratkaista jokaisen tarvittavan valtiolainan ottaminen, suuruus sekä tarkoitus, mihin se on käytettävä;

3:ksi että valtiovarain hoidossa noudatettavan finanssilain aikaansäämistä varten eduskunnan käsiteltäväksi] on joka vuosi jätettävä kullekin seuraavalle varainhoitovuodelle laadittu mahdollisimman täydellinen ja seikkaperäinen valtion tulo- ja menoarvio, jonka suhteen eduskunnalla on lopullinen ja rajoittamaton päätösvalta;

4:ksi että hallitus on eduskunnalle vastuunalainen sekä finanssilain noudattamisesta että muutenkin valtiovarain hoidon tarhoituksenmukaisuudesta, joita kumpaakin eduskunta valvoo erityisesti vuosittain tapahtuvan asianmukaisen tarkastuksen kautta.

## II. Muutokset valtiopäiväjärjestykseen.

### *a) Äänioikeuden rajoitusten poistaminen.*

Valtiopäiväjärjestyksen 5 § on muutettava sillä tavalla, että oikeuteksi valitsemaan edustajaa tulee jokainen 21 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen ja että siis kaikki yleistä äänioikeutta rajoittavat määräykset poistetaan.

### *b) Julkinen äänestys eduskunnassa.*

Valtiopäiväjärjestyksen 66 § on muutettava niin kuuluvaksi, että kaikki eduskunnassa tapahtuvat äänestykset toimitetaan julkisesti.

Nämät perustuslainmuutoksia koskevat vaatimukset esitetään anomuksina.

## **B. Kansalaisvapauksia koskevien lakien uudistaminen.**

Yhdistymis- ja kokoontumis- sekä painovapauslait ovat siten uudistettavat, että kaikki näitä kansalaisvapauksia rajoittavat säädökset poistetaan.

Näistä tehdään eduskuntaesitykset.

## **C Kunnallinen äänioikeus.**

Voimassa olevat lait ovat muutettavat siten että

1:ksi kaikissa kunnallisissa vaaleissa ja äänestyksissä on jokaisella 20 vuotta täytäneellä kunnan asukkaalla oleva yhtäläinen ja välitön äänioikeus sekä sitä seuraava vaalikelpoisuus kunnalliseen eduskuntaan;

2:ksi kanpunki- ja maalaiskunnat ovat tässä suhteessa asetettavat samaan asemaan; ja

3:ksi kunnallisissa vaaleissa on käytettävä suhteellista vaalitapaa, koko kunta yhtenä vaalipiirinä ja siinä riittävästi äänestysalueita.

Näistä tehdään eduskuntaesitykset.

## **D. maatalauskysymys.**

### **I. Maanvuokralaki.**

On säädettävä uusi maanvuokralaki yleisen Tampereen torppari-kokouksen asettamien vaatimusten mukaisesti.

### **II. Viljelyspakko.**

On määrättävä sellainen yleinen viljelyspakko, että kaikki valtion omistamien metsämaiden, kruununpuistojen, virkatalojen sekä kuntien, seurakuntien, yhtiöiden ja yksityisten hallussa oleva viljelyskelpoinen maa on uuden maanvuokralain ehtoilla annettava halullisten viljeltäväksi, jollei omistaja itse sitä viljele. Ei kuitenkaan yksityisille suuremmissa kuin 25 hehtarin suuruisissa tiloissa viljelyskelpoista maata.

### **III. Pakkoluovutus.**

Valtion on ryhdyttävä tilattoman väestön maantarpeen tyydyttämiseksi pakkoluovutuksella palauttamaan yksityistä maaomaisuutta takaisin valtion haltuun ja antamaan sitä täysin turvatulla oikeudella tilattomille viljeltäväksi.

### **IV. Uudisviljelyksen avustaminen.**

Valtion on avustettava köyhimpiä tilattomia uudisviljelysten perustamisessa kuivaamalla ja raivaamalla maita sekä myöntämällä apurahoja ja rakennustarpeita kartanoiden rakentamiseksi.

Näistä tehdään eduskuntaesitykset.

## **E. Työuäensuojelulain säädäntö.**

### *a) Yleinen työväensuojelus.*

Kaikkiin työaloihin nähden on säädettävä

1:ksi 8-tunnin pisin työpäivä;

2:ksi yön työn poistaminen, mikäli työn teknillinen laatu ei sitä ehdottomasti vaadi;

3:ksi 40 tunnin yhtämittäinen lepoaika viikossa.

### *b) Lasten ja nuorten henkilöiden suojelus.*

Lasten ja nuorten henkilöiden työn suojelusta koskeviin lakisäädöksiin on saatava sellaiset muutokset, että

1:ksi lapseksi on katsottava henkilö 15-17 vuoteen, nuoreksi henkilöksi 17 — 19 vuoteen;

2:ksi kaikki ansiotyö alle 15 vuotisilta on kiellettävä;

3:ksi lasten työaika on enintään 5 ja nuorten henkilöiden 8 tuntia päivässä, ruokailu ja lepoaikat molemmilla vähintään 1 tunnin kestävä ollen ne lapsilla 2 <sup>h:n</sup> ja nuorilla henkilöillä 4:n tunnin kuluttua siitä kun työ alkoi; yötyö klo 7—7 kielletty;

4:ksi lasten ja nuorten henkilöiden työ on kokonaan kielletty vuorilaitoksissa, kaivoksissa sekä epäterveellisissä teollisuuslaitoksissa ja heidän on kielletty puhdistamasta, voitelemasta ja ohjaamasta voimakoneita ja välityslaitoksia;

5:ksi teollisuushallituksella ei ole oikeutta myöntää minkäänlaisia erikoishelpotuksia yllämainittuihin määräyksiin.

#### *c) Naisten työnsuojelus.*

Naisten työn suojelusta koskeviin lakisäädöksiin on saatava sellaiset muutokset, että

1:ksi naisten työ on kielletty aloilla, missä se erittäin vahingoittaa heidän ruumiinrakennettaan;

2:ksi synnyttäjille on säädetty vapaa-aikaa 5 viikkoa ennen ja 7 viikkoa jälkeen synnytyksen. Työtä ei saa aikasemmin alkaa lääkärin todistuksenkaan nojalla. Valtion on perustettava ja kannatettava sairauskassoja, joista myös raskaus- ja synnytysajan vapaaviikoilla maksetaan asianomaisille täysi keskimääräinen päiväpalkka;

3:ksi samasta työstä maksetaan sama palkka.

#### *d) Kotityön suojelus.*

Kotityön suhteen on yleisten suojelumääräysten lisäksi säädetävä, että

1:ksi työnantaja on velvollinen ainakin kaksi kertaa vuodessa kunnallisille viranomaisille jättämään luettelon kotityöläistensä nimistä, iästä ja asunnosta;

2:ksi kodit, joissa kotityötä harjotetaan, ovat siihen tarkoitukseen hyväksyttävät;

3:ksi säännöllisen päivätyön suorittaneille kielletään antamasta kotityötä tehtaasta.

#### *e) Palkollisten työnsuojelus.*

Voimassa oleva palkollissääntö on kokonaan kumottava ja palvelijammattilaiset turvattavat isäntäväen mielivaltaa vastaan säädöksillä asunnosta, ravinnosta, vapaa-ajoista y. m. palvelijain oman, edustajakokouksen vaatimusten mukaan.

#### *f) Tapaturmavakuutus.*

1:ksi. Vakuutusvelvollisuuden alaiseksi ovat muitten ohella määrättävät kaikellaiset rakennustyöt, niin maalla kuin kaupungeissakin kerrosten

korkeuteen ja työntekijäin lukuun katsomatta, sekä maanviljelystyöt, missä sitä palkatulla työväellä toimitetaan.

2:ksi. Tapaturmassa loukkaantuneelle, joka on sen johdosta joutunut työhön kykenemättömäksi, on maksettava korvausta täysi palkka laskettuna siitä päivästä alkaen kun tapaturma tapahtui, siihen asti kunnes vamma on parantunut ja työkyky jälleen saavutettu. Työkykynsä menettäneelle naimattomalle maksetaan korvausta 75 pros. siitä, mitä hänen palkkansa edelliseltä vuodelta teki. Perheelle, • jossa on alaikäisiä lapsia, saman veran kuin loukkaantuneen työansio edellisenä vuotena teki. Leskelle ja lapsille yhteensä 75 pros. Leskelle, jolla ei ole alaikäisiä lapsia, 50 pros. Jos leski menee uusiin naimisiin, maksetaan korvausta lapsille siksi, kunnes ovat täyttäneet 18 vuotta, josta korvauksesta lasketaan pois se, mitä lesken osalle tulee, kun koko korvauksesta lasketaan pois yhtä suuri osa kunkin perheen jäsenen osalle. Samoilla perusteilla suoritettakoon korvaus, jos tapaturmaisen kuoleman uhriksi on joutunut perheenelättäjä, jonka ansiosta hänen vanhempainsa ja alaikäisten sisarustensa elanto on riippunut.

3:ksi. Vakuutusvelvollisille ei saa myöntää mitään poikkeuksia vakuutuksen suhteen, vaikka he tarjoaisivatkin jollekin virastolle vakuuden heidän liikkeessään loukkaantuneiden korvausavun maksamisesta.

4:ksi. Valtion toimesta on hetimiten perustettava vakuutuslaitos, jossa työnantajat velvoitetaan vakuuttamaan työväkensä ja jonka hallinnossa tulee olla vähintään puolet vakuutettujen edustajia.

#### **g) Ammattitarkastus.**

1:ksi. Ammattien tarkastajain lukua on lisättävä vähintään 12:ksi, joista suhteellinen määrä naisia.

2:ksi. Tarkastajat ovat asetettavat kansanvaltaisilla vaaleilla ilman rajoittavia kelpoisuusehtoja.

3:ksi. Tarkastajain avuksi valitsevat työväen järjestöt ammatittain paikallisia luottamushenkilöitä.

4:ksi. Tarkastajain johtosäännön määräyksellä on tarkastus saatettava täysin tehokkaaksi.

5:ksi. Käsiyöhuoneiden tarkastusta valvomaan on terveyshoitolautakuntain avuksi asetettava riittävä määrä kunnallisia tarkastajia.

Näistä tehdään eduskuntaesitykset.

### **F. Inuualioiteetti- ja uanhuuäenuakuutus.**

1:o. Valtion on järjestettävä ja ylläpidettävä vakuutuslaitos yleistä pakollista vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusta varten.

2:o. Vakuutusvelvollisuus on ulotettava kaikkiin toisen palveluksessa tai työssä oleviin henkilöihin, sekä myöskin niihin väestöryhmiin, jotka, vaikka eivät olekaan kenenkään työssä, taloudellisesti ovat samassa asemassa kuin työmiesluokka.

3:0. Vakuutuksen kustannusten kantamiseen on kaikkien väestöluokain osaa otettava, siten että jokaisen tulee suorittaa vuosittain summa, joka vastaa 2 pros. hänen tuloistaan. Tästä maksusta ovat ainoastaan ne vapaat, joilla ei ole määrättyä vuosituloa. Työnantajain tulee suorittaa työmiestensä puolesta määrätty summa, joka on oleva riippumaton hänen maksamansa työpalkan suuruudesta. Valtion on taattava kullekin vakuutetulle määrätty vähin eläke, joka on laskettava siten että se voidaan pitää riittävänä vakuutetun toimeentulon ylläpitämiseksi.

4:0. Täyttä eläkettä nauttimaan oikeuttaa täysin menetetty työkyky ja täytetty 70 vuoden ikä. Täydelliseksi työkyvyn menetykseksi on katsottava, jos tulot tämän takia ovat laskeneet alle kolmanneksen entisestään.

Osittaisen työkyvyttömyyden tulee oikeuttaa osittaiseen eläkkeeseen.

5:0. Vakuutukseen yhdistettävä lesken ja orpojen vakuutus.

6:0. Vakuutuksen kautta on kaikin keinoin taisteltava kansantauteja vastaan.

7:0. Vanhuudenvakuutus on järjestettävä sopusointuun muiden työväen vakuutuslajien kanssa ja tehtävä mahdollisimman yksinkertaiseksi.

8:v. Vakuutus on järjestettävä täydellisen itsehallinnon periaatteiden mukaan, siten että vakuutetuilla on oleva vakuutuksen johtoon määrävä vaikutus.

## **B. Uerotusuuöistus.**

Päämääräksi on asetettava:

a) henkilöllisten ja välillisten verojen poistaminen yleisellä tuloverolla;

b) ilmoittamisvelvollisuus ja veronvalvojain asetiarninen;

c) ansiottoman arvonnousun sekä korkotulojen verottaminen ankaremmin kuin omasta ansiosta ja työstä johtuvat tulot;

d) asteettain ylenevän verotuksen ulottaminen kaikkeen verotukseen.

Väliaikaiseksi vaatimukseksi hyväksytään:

1) varsinaisia elintarpeita rasittavien tulliën y. m. kulutusverojen poistaminen;

2) oikeudenkäyntiä rasittavain leima- ja toimituskirjain lunastusmaksujen korvaaminen leimaveron korotuksella perunkirjoituksesta ja perunkirjoitusten tarkemmalla valvomisella;

3) viina- ja mallasverojen poistaminen yleisellä kieltolailla;

4) sairaus-, eläke- ja henkivakuutuslaitoksiin menevään vuosimaksujen vapauttaminen kunnallisverosta aina 300 markkaan asti;

5) ylenevä kunnallisvero;

6) alimmaksi veroitettavaksi tuloksi asetettava paikkakunnallisten olojen mukaan kaupungeissa 1,200-1,800 ja maalla 600-900 markan vuositulo;

7) vapaaehtoinen säästö- ja lainausrahastojen perustaminen työväen y. m. vähätuloisten veronmaksun helpottamiseksi;

8) kruunun-, kunnan- ja kirkollisverojen yhdistäminen, ensin kaupungeissa, sitten maalla;

9) taksoitus toimitettava kuluvalta puolivuodelta, veronkanto samoin puolivuositain;

10) verorästien ulosottopalkkio riippuvaksi ulosotetun summan suuruudesta.

### **R, Uäkijuomain kieltola ki.**

On säädettävä yleinen kieltolaki kaikkien alkoholipitoisten juomain kauppaan ja anniskeluun nähden.

Asiasta tehdään eduskuntaesitys.

Valiokunta ehdottaa, että puoluekokous puoluetoimikunnan velvoittaisi:

1:o. Puoluetoimikunnan julkaisemaan lento-kirjasen vaaliohjelmasta varustettuna esipuheella ja eri johdannolla joka vaatimusta varten.

2:o. Puolueneuvoston asettamaan komiteoita valmistamaan anomus- ja esitysehdotuksia puolueen valtiollisten edustajien esitettäväksi tässä suunnitelluissa rajoissa, nämä ehdotukset tarkastamaan, puolueen eduskuntaryhmän kanssa harkitsemaan, miten on suhtauduttava hallituksen tai muiden puolueiden esittämiin lainsäädäntökysymyksiin ja määrittelemään valtion komiteoissa työskentelevien puoluetovereitten toiminnan.

Valiokunnan puolesta:

J. Kirves,

(puheenjohtaja).

M. Turkia.

Miina Sillanpää.

O. Leivo.

Yrjö Sirola.

Timo Korpimaa.

O. Orasmaa.

O. V. Kuusinen.

(sihteeri).

Mietinnön johdosta lausui:

Sirola: Vaaliohjelma on ollut julkaistuna eilisessä Kansan Tahdossa. Kuten jokainen on ollut tilaisuudessa vertaamaan, on siihen muutamia muutosehdotuksia tehty. Siten on vanhuuden- ja invaliditeettivakuutusta koskevaan kohtaan tullut uudet ponnet, koska alustus oli jollakin tavalla

myöhästynyt, vaan on tämän päiväisessä Kansan Tahdossa julkaistu. Minä ehdotan, että vaaliohjelma käytäisiin niin läpi että joka pontta ei käytäisi erikseen vaan, että, A. Valtiollisen kansanvallan toteuttaminen, ja kysytään onko huomauttamista ja jollei niin se on hyväksytty. Jos tahdotaan keskustella, niin sitte kuljetaan ponsia myöten lävitse.

Ehdotus hyväksyttiin.

»

*Kohta I A. Valtiollisen kansanvallan toteuttaminen.*  
Hyväksyttiin sellaisenaan.

*Kohta II.*

*Sirola:* Kuten tiedetään, on nyt eduskuntalaissa määrätty salainen äänestys. Silloin tietysti ei valitsijat tiedä mitä heidän edustajansa äänestävät. Se on epäparlamentaarinen tapa. Nyt ehdotetaan että tämä äänestys eduskunnassa tapahtuu julkisesti. Täällä on mainittu että tehdään eduskuntaesitys kaikista vaaliohjelman kohdista. Näissä tietysti on laadittava täydellinen lakiehdotus, mutta jos hallitus sillä välillä valmistuttaa esityksiä niin annettakoon puolueuuevostolle valta myöntää puolueen edustajille tehdä mnutosehdotuksia näihin.

Kohta hyväksyttiin sellaisenaan.

*B. Kansalaisvapauksia koskevain lakien uudistaminen.*  
Hyväksyttiin sellaisenaan.

*C. Kunnallinen äänioikeus.* Hyväksyttiin sellaisenaan.

*D. Maatalouskysymys.*

Seuraava keskustelu syntyi:

*Maatalousvaliokunnan lausunnon esitti 5. Häkkinen:*

Kuten tunnetaan oli Tampereella viime talvena suuri kokous pohtimassa torpparien asemaa ja siellä tultiin siihen päätökseen, että on laadittava uusi laki, joka turvaa torppareille heidän työnsä hedelmät. Sitä turvaa ei heille nykyinen laki suo. Nykyisen lain mukaan ei torpparilla ole oikeudellista asemaa. On tapahtunut, että torppari on hädätetty pois, jos jättää yhden päiväveron maksamatta. Laki määrää myös, että torppari voidaan häätää pois, jos hän on tehnyt rikoksen. Mutta eihän talonpojaltakaan riisteta hänen omaisuuttaan, jos hän on rikoksen tehnyt. Torpparilla ei ole oikeutta myydä rehuja torpastaan ilman isän-

nän lupaa, hänellä ei ole oikeutta ottaa muita luokseen asumaan ilman isännän lupaa j. n. e. Olisi siis saatava aikaan uudistuksia niinkuin Tampereen kokouksessa on ehdotettu. Tämä on laaja ala, joten en tässä voi kokonaan sitä esittää, viittaan siinä suhteessa mainitun kokouksen ponsiin. Sitte on meillä äärettömän suuri tilattoman väestön lauma. Sen on laskettu käsittävän lähes  $\frac{2}{3}$  osan Suomen asukkaista, noin 800,000 henkeä. Tähän joukkoon luetaan mäkitupalaiset ja loiset. Tuo lauma se on, joka yhteiskuntaa kalvaa niin, että kaikki parannukset, mitä on koetettu aikaan saada kansantaloudellisten olojen korjaamiseksi meillä, eivät ole johtaneet tuloksiin. Meillä on koetettu maanviljelystä ja karjanhoitoa parantaa monella tavalla. Valtio on uhrannut satoja tuhansia markkoja maanviljelyskoulujen ja opistojen ylläpitämiseksi, maamiehet myyvät suurien summien edestä tukkimetsiään, mutta maamme taloudellinen tila vaan heikkenee. Se on tuo loisten suuri lauma, joka kaikki syö. Huomautan vaan siitä kuinka vaivaismaksut ovat nousseet. On kuntia joissa vaivaismaksut ovat olleet 1000 markan tuloja kohden 5 markkaa ja nyt ovat nousseet niin, että samasta tulomäärästä maksetaan 15 markkaa. Tämä johtuu siitä, että torpparia häädetään tiloiltaan, siis niistä tulee loisia, tukkiyhtiöt ostavat tiloja ja entisistä omistajista tulee loisia. On kuntia joissa tukkiyhtiöillä on hallussaan puolet koko kunnan maasta. Entiset omistajat tulevat usein sellaiseen asemaan etteivät voi itseään elättää vaan joutuvat vaivaistaloihin. Ne yhteiskunnan jäsenet, jotka eivät ole millään tavalla syypäät torpparihäätöihin j. m. s. tulevat maksamaan elatuskustannuksia vaivaistaloihin. Näin ollen näyttää kohtuuttomalta että toiset saavat riistää kansaa ja tuottaa toisille kustannuksia. Että näistä päästäisiin niin ovat tarpeen toisenlaiset toimenpiteet kuin mihin nykyisin on ryhdytty. Valiokunnassa on oltu yksimielisiä siitä, että nuo sadattuhannet ovat saatavat maahan kiinnitetyksi. Nuo sadattuhannet tekevät satunnaista työtä, tukkitöitä j. n. e. mutta työpalkka on pieni ja silloin kun sitä saisi enemmän kuten heinäaikana, tehdään veroja taloon. Jos tukkiyöt yhtenä vuonna lakkautettaisiin, niin

mikä tulisi eteen. Kaikki paitsi talolliset tulisivat vaivahoidon elätettäväksi. Kaikki olemme yksimielisiä siitä, että näillä kaikilla pitäisi olla oma koti Suomen saloilla kuten runoilija Sanoo i )> Joka niemeen notkohon saarelmaan, kodin tahtoisin nostattaa". Ja siellä olisi kyllä tilaa omille kodeille. Mutta miten nämä saadaan? Tilalliset eivät anna tahi jos antavatkin, niin vero asetetaan suureksi ja nykyiset lait ovat myös sellaiset, että niistä voidaan häätää yks kaks. Mitä hyötyä on silloin kodista. Nyt on saatava laki että omistajat pakotetaan antamaan maata ja sen joka antaa, ei siitä saa muuta kuin määrätyn veron, eikä saa häätää pois kesken vuokra-aikaa. 15 miljoonaa hehtaaria on meillä maata tukki-yhtiöillä ja muilla joten siitä ei ole puutetta. Nyt on saatava vaan laki joka pakottaa antamaan. Tampereen torpparikouksessa tehtiin tästä päätös.

1) On säädettävä uusi maanvuokralaki yleisen Tampereen torpparikokouksen asettamien vaatimusten mukaisesti.

2) On määrättävä sellainen yleinen viljelyspakko, että kaikki valtion omistamien metsämaiden, kruununpuistojen, virkatalojen sekä kuntien, seurakuntien, yhtiöiden sekä yksityisten hallussa oleva viljelyskelpoinen maa on uuden maanvuokralain ehdoilla annettava halullisten, etupäässä tilattoman väestön, viljeltäväksi, jollei omistaja itse sitä viljele. Ei kuitenkaan yksityisille suuremmissa kuin 25 ha. suuruisissa tiloissa viljelyskelpoista maata.

3) Valtion on ryhdyttävä tilattoman väestön maantarpeen tyydyttämiseksi pakkoluovutuksen kautta palauttamaan yksityistä maaomaisuutta takaisin valtion haltuun ja antamaan sitä täysin turvalla viljelys- ja nautinto-oikeudella tilattomille viljeltäväksi.

4) Valtion on avustettava köyhimpiä tilattomia uutisviljelysten perustamisessa kuivaamalla ja

raivaamalla soita sekä myöntämällä apurahoja ja rakennustarpeita kartanoiden rakentamiseksi.

Sitäpaitsi ehdottaa valiokunta, että

5) Puoluekokous velvoittaa puolueuueuvoston viipymättä asettamaan sosialidemokratisen agrari-komitean valmistamaan ensi kokoontuvalle kansaneduskunnalle edellämainituista uudistuksista eduskuntaesitykset sekä muutenkin käsittelemään agrari kysymystä kaikessa laajuudessaan.

S. Häkkinen,  
puheenjohtaja.

|                   |                  |                          |
|-------------------|------------------|--------------------------|
| O. Ad. Taipale.   | Väinö Vuolijoki. | Kankaanpää.              |
| Oskari Lylykorpi. | J. R. Merinen.   | Gustaa Kopila.           |
| A. Käcklund.      |                  | Aatto Siren,<br>kirjuri. |

*Sulho Leppä:* Koska yhteiset kassat on kaikkialla tunnustettu vaikutusvoimaiseksi aseeksi köyhälistön pyrkiessä pois siitä taloudellisesta sörönnälaisuudesta, missä se tähän asti on ollut, on myös välttämätöntä että maalaisköyhälistöllä on käytettävänä tämä tehokas ase. Jos sellaista ei ole, käy maalaisköyhälistön järjestäytyminen perin hitaasti ja vaikeasti. Rahakassojen perustaminen torpparien keskuuteen, on sekin perin vaikeata, jopa mahdotontakin. Mutta sitävastoin on paljon helpompaa perustaa maalaisköyhälistön keskuuteen yhteisiä lainausmakasiineja, kuten joka kunnassa on kunnan lainausmakasiini. Suomessa on paljon torppareita, joilla on viljaa, mutta ei ole rahaa. Nämä voisivat vuosittain kernaasti luovuttaa yhteiseen taistelukassaan 10 ä 20 litraa jyviä, joka jo merkitseisi paljon, jos vaan jokainen torppari saataisiin tällaiseen verotukseen suostumaan. Tämä ei olisi rajotettava ainoastaan torpparien yhteiskassaksi, vaan olisi se ulotettava myös palvelijain ja päiväpalkkalaisten hyödyksi, siten että annettaisiin palvelijoille ja päiväpalkkalaisille, joilla ei kaikilla ole viljaa, tilaisuus määrätyllä rahasummalla ottaa osaa tuon yhteisen kassan muodostamiseen. Tällaisen kassan voisi

perustaa vaikkapa osuustoiminnalliseen muotoon ja voitaisiin sitä käyttää tarpeen vaatiessa vaikkapa lakko- tai työttömyyskassana. Normaaliaikoina voitaisiin sitä käyttää siemenviljan lainaamista ja muita pienempiä lainoja varten.

Ehdotan siis:

1) että torpparit, päiväpalkkalaiset ja palvelijat joka pitäjässä perustaisivat yhteisiä viljan lainausmakasiineja osuustoiminnalliselle pohjalle, jolloin lainauksesta on maksettava joku määrätty prosenttiluku korkoa, ja voitto mitä tällainen kassa tuottaa jaettava jäsenten kesken.

2) Mahdollisesti sattuvien lakkojen ja työttömyyksien sattuessa voitaisiin kassaa käyttää lakko- ja työttömyyskassana joten siitä koituisi tehokas taisteluase sortajia vastaan, jollaista maalaisköyhälistöltä juuri puuttuu.

Kohta hyväksyttiin.

*E. Työväen suojelulainsäädäntö.* Seuraava keskustelu syntyi: Ehdotettiin että jos naiset tekevät saman työn kuin miehet niin saavat saman palkan.

*Turkia:* Se tulee paljon epämääräisemmäksi. Ei sanota jos ne tekevät saman työn mutta jos maksetaan samasta työstä sama palkka, niin se on oikein.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

*Palkkaussäännön poistamisesta lausui Miina Sillanpää:* Isännille ja palkollisille, kuten se kauniisti kuuluu laissa, on oikeastaan isännistön oikeuksien suojelussäädö. Se on laadittu 1865, joten se jo onkin yli-ikäinen ja siis aivan kelvoinen kokonaan hylättäväksi. - Sanotaan että tavat tulee aina ennen lakia, ja niin voi sanoa myöskin palkkaussäännön suhteen, sillä useimmissa tapauksissa ei palkollisia pidetä niin ankarasti kuin laki myöntää, mutta sattuu kuitenkin usein, eikä aivan harvoinkaan, että isännistö saa tyrannimaisuudelleen tukea — laista. Palkollisten onneksi voisi lukea, että suurin osa isännistöä eivät tunne ollenkaan kuinka pitkälle

voi mennä työnteon vaatimuksessa y. m. tarvitsematta pelätä lain kovaa kouraa ja samoin on se onneksi palkollisille, sillä tuntuisihan kohtalonsa vieläkin kurjemmalta, jos tietäisivät että löytyy laki, joka antaa melkein voisi sanoa rajattoman vallan isäntävälle. Katselkaamme vähän minkälainen on tämä laki. Palkkaussäännön 3 § viimeisessä kohdassa sanotaan «Jos miespuolinen palkollinen, joka on alle kahdeksantoista vuotta, taikka vaimonpuolinen palkollinen, joka on alle 14 vuotta, tekee itsensä syypääksi johonkin edellämäinuituista vioista, eikä ota ojennusta isännän väkäisistä nuhteista, niin saa isäntä antaa hänelle isällistä kuritusta." Nykyään vaadimme suojeluslakeja joka alalla työntekijöille, emmekö siis hyvällä syyllä voi tuomita lain, joka antaa luvan isännälle aivan mielivaltaisesti ruumiillisesti kurittaa 14 vuotista lasta. 4 § ensi kohta sanoo, että isännän tulee pitää palkolliselle terveellinen ja riittävä ruoka, sekä sopiva asunto. Mutta saman pykälän lopussa sanotaan, että jos hän, isäntä, katsoo olevan köyhän, ei palkollinen saa parempaa vaatia kuin annetaan. Siis voisi sanoa, että vasen käsi ottaa takasin, mitä oikea antaa. 6 § sanoo, että isäntä saa määrätä toisen henkilön palkollista sekä työssä että muutoinkin hallitsemaan ja perään katsomaan, ja 7 § määrää vielä, että tämä isännän sijainen saa oikeuden kurittaa alaikäistä palkollista. Näiden viimeisien pykälien nojalla ei edes tuon palkollislapsen vanhemmat tiedä kummoisten raakalaisten käsiin heidän lapsensa voivat joutua, vaikka olivatkin kuulustelevalinaan niiden luonnetta ja elämäntapoja, joiden haltuun olivat lapsensa antaneet. Koska vielä saman lainsäädännön 48 pykälän mukaan, jos isäntä myy kiinteän omaisuutensa, hän samalla myy palkollisensa, aivan samoin kuin muunkin — karjan ja palkollisen täytyy lain mukaan olla siihen tyytyväinen. Vieläpä 49 pykälän mukaan täytyy palkollisen muuttaa isäntänsä kanssa vaikka toiselle puolen maanpalloa, jos isäntä muuttaa keskellä vuotta, ja ei halua myydä palkollisiaan talonsa kanssa, vaan nauttia niistä itse. 11 § sanoo, että »jos joku köyhiltä vanhemmilta ottaa vastaan lapsia kasvatettavaksi, elätettäväksi ja vaetetettavaksi, määrävuosiksi sovittua palve-

lusta vastaan, pitää välipuhe siitä kirjallisesti ja vierasten miesten läsnä ollessa tehtämän, ja joka lapsen sillä muotoa vastaan ottaa, astuu vanhempien oikeuksiin.

Tämä pykälä on täydellinen orjakontrakti, jossa isännistölle suodaan laillisella tavalla ostaa köyhältä äidiltä lapsen, jonka sitten täytyy vissit vuodet palvella ilman palkkaa ja ilman minkäänlaista oikeutta aivan kuin entisajan orjan.

12 § sanotaan, että ainoana työajan määrääjänä on isännän i? kohtuullinen määrä". Kuten tunnettu, saattaa se toisinaan olla 24 tuntia vuorokaudessa. 14 § sanoo että palkollinen ei saa poistua ilman isäntänsä lupaa, ei yöllä eikä päivällä, kotoa. 19 § pykälä määrää että ei palkollinen saa pitää tavaroitaan muualla kuin isäntänsä luona, jos toisin tapahtuu, vetäköön sakkoa 10 mk. 20 §:ssä määrätään, että palkkausaika pitää oleman maalla yksi vuosi ja kaupungissa puoli vuotta.

25 § sanotaan, että palkollinen ei saa pyytää päästökirjaa muuna aikana kuin syyskuun kuluessa, jota vastoin isäntä saa antaa päästökirjan milloin hän hyväksi näkee. 32 § taas määrätään, että isännän on entisen palvelustodistuksen päälle vedettävä risti, tai kirjoitettava siihen päälle. Näin tehden sen kelpaamattomaksi.

Nämä ovat pieniä otteita tuosta nykyaikana niin kuuluisaksi tulleesta palkkauslainsäädännöstä, joka säädäntö leimaa kokonaisen ammattiluokan erikoisasemaan, tekee palkolliset mitä suuremmassa määrässä epäitsenäiseksi, pakoittaen heidät halveksimaan omaa itseäänkin. Sentähden onkin ensi valtiopäivillä vaadittava koko palkkauslainsäädöksen kumoamista, eikä ole tyydyttävä paikkaukseen, sillä siitä ei paikkaamallaan kalua synny. Vuosipalvelus on poistettava, ja palkollisella olkoon oikeus tehdä vapaa työnsopimus, 14 vuorokauden ylössanomimisella, kuten nykyään on muut työläiset. Ehdotan seuraavan punnen:

Nykyinen palkkaussäätö on kokonaan kumottava.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

*Tapaturmavakuutusta* koskevasta osasta lausui:

*Leppänen:* Tässä näyttää olevan jäänyt ulkopuolelle tukkityö ja se on siksi suuri työala että sen täytyy tulla lakiin.

*Turkia:* Niiden huomautusten suhteen, joita on tuotu esille, pyydän mainita että jos kaikki tahtovat sovittaa ponsiin mitä tämä tapaturmavakuutuslaki puuttuu, niin luulen että nämä ponnet venyvät 3—4 palstaa pitkiksi. Jokaiselle on tunnettu kuinka puutteellinen tuo laki on. Siitä on keskusteltu ja aina löydetään uusia epäselvyyksiä. Jos ammattikunnittain määrättäisiin että se ja se on otettava huomioon niin luulen, että se tulisi liika pitkäksi. Täällä on ponsi, jossa sanotaan, että se tarkoittaa kaikkia, vaikka maanviljelystyöläisiin nähden mainitaan erikseen sentähden, että täältä tuli pari kolme huomautusta sen johdosta ja siksi, että tämä on uusi ala ja vaikeampi toteuttaa kun mitä tukkityömiehiin tulee sillä tukkimiehet ovat lähellä teollisuuslaitosta ja teollisuustyöväkeen kuuluvat. Kun esim. hevosen ajaja, joka ajaa esim. lantakuormaa, loukkaantuu siinä, niin ei häneen voida sovittaa tapaturmavakuutuslain määräystä, jos se vaan ei ole erikseen määrätty. Luulen että kun tästä tulee eduskunnassa käsittely, niin tukkityöhön nähden ei kai vastusta synny, mutta maanviljelystyöhön nähden se on hyvin luultava. Täällä on tavattoman paljon huomioon otettavia seikkoja, jos yksityiskohtiin syvennyttäisiin. Toivoisin siis, että kaikki menisi sellaisenaan ja luotettaisiin siihen että ne jotka eduskuntaan parannuksia tulevat laatimaan, ne ottavat nämä muutokset huomioon.

*Sirola:* Ei mikään estä meitä ottamasta tukkityöläisiä koskevaa sanaa siihen jos tämä huomaavaisuus tukkityöläisiä kohtaan kohottaa meidän vaaliohjelman arvoa.

*Turkia:* Minusta tuntuu hassulle, jos ruvetaan näitä määrittelemään. Miksi ei myös voisi mainita kalastus! Sitä myös harjoitetaan palkkatyöväen avulla.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

*Ammattitarkastuksen* suhteen lausui:

*A. Maja:* Olisi mainittava että ammattitarkastus koskee myös rakennustyöalaa joka on suurin työala maassamme.

*Sirola:* Täällä ei sanota tehdastyön tarkastus vaan yleensä ammattitarkastus.

*Turkia:* Kuka on vilkaissut alustukseen siellä mainitaan rakennustyöala. Kun täällä sanotaan että ammattitarkastus täytyy tulla tehoisammaksi niin se pitäisi riittää.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

*Vanhuudenvakuutuksen* suhteen lausui:

*Perttilä:* Kuten Forssan kokouksen pöytäkirjasta näkyy määriteltiin siellä ikäraja 55 vuodeksi. Tässä näkyy olevan 70 vuotta. Ei me mennä noin pitkää askelta taaksepäin, siitä ei liene muuta kuin yksi mieli. Minä kyllä tiedän, että numeromiehen saattaa olla hyvin vaikea saada vakuutuslaitosta kannattamaan niillä perusteilla, joilla sitä suunniteltiin. Minä vaan tahtoisin pysyä Forssan kokouksen päätöksessä. Täällä katsotaan eläkkeeseen oikeutetuksi kun henkilön työkyky alenee  $\frac{1}{3}$  sen entisestä työkyvystä. On paljon henkilöitä jotka eivät saa 200 markkaa vuodessa. Sen tutkimuksen tulokset mitä valtion asettama invaliditeetti- ja vanhuudenvakuutuskomitea on saanut selville, osottavat että on suuri joukko ihmisiä joiden tulot ovat niin pienet että jos niistä vielä alennetaan kolmas osa niin jää jällelle niin vähän että sillä on mahdoton elää. Minun mielestäni olisi määrättävä alin summa. Maissa joissa on olemassa invaliditeetti- ja vanhuudenvakuutus on määrätty alin summa. Niissä maissa, joissa se on määrätty, on se määrätty sillä tavalla että kun henkilön ansiokyky alenee määrättyä summaa alemmaksi niin silloin suoritetaan se puuttuva summa. Määrätty alin summa eikä  $\frac{1}{3}$  osaa. Se summa tulee olla sellainen, että sillä ihminen elää. Sitte on tämä vakuutusmaksujen suoritus. Minusta pitäisi asettua aivan toiselle kannalle vakuutukseen nähden tykkänään kuin Forssan kokous. Siellä kyllä hyväksyttiin "invaliditeetti- ja vanhuudenvakuutus, mutta minusta olisi oikeampi jos me hyväksyttäisiin kansanvakuutus johon kaikki kansalaiset ottaisivat osaa maksamalla ja saisivat myös eläkkeen jos eivät ole toisella tavalla vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta, joka heitä voisi tulevaisuudessa kohdata, turvatut. Minusta vanhuuden- ja invaliditeettivakuutus

voitaisiin tässä kokouksessa muuttaa kansanvakuutukseksi. Silloin ei voitaisi kieltää keltään maksuvelvollisuutta. Tämä oikeuttaisi kaikki, joiden toimeentulo ei ole turvattu, siihen osallisiksi. On paljon sellaisia väestöryhmiä esim. liikemiehet joilla on suuret tulot eivätkä kuulu työväenluokkaan, mutta silti voi sattua, että ne vanhoilla päivillään siihen joutuvat. Silloin valtion täytyisi heitä osaltaan avustaa niinkuin kaikkia muitakin. Miten suuresta merkityksestä tämä olisi vanhuudenvakuutuslaitoksen tuloille kun nämä maksaisivat 2 % se on selvä. Siitä tulisi sievä tulo.

*Sirola:* Tämä asia ilman alustusta tänne esitettyinä on aivan valmismatonta. Ehdotan että asia lykätään valiokuntaan pyynnöllä että ikäraja alennettaisiin.

*Heinonen:* Täällä on kolmannessa kohdassa on sanottu että: työnantajan tulee suorittaa työmiestensä puolesta määrätty summa joka on oleva riippumaton hänen maksamansa työpalkan suuruudesta. Tässä ei ole mitään määrää ja se voitaisiin muuttaa niin että työnantajan tulee suorittaa vähintään 30 o/o vakuutuskassaan niistä menoista, joita kutakin työmiestä kohden on. Tämä ei olisi liian suuri. Tiedämme että me olemme työnantajalle koneita niinkuin muutkin koneet ja kun koneet menevät rikki niin heidän on ne korjautettava. Niin myös suorittakoot vanhuuden- ja työkyvyttömyysvakuutuksen menot, ja 30 % ei ole hirvittävä summa.

*Sormunen:* Huomautan vaan, että ikärajaa pitäisi alentaa ainakin joissakin suhteissa 50 vuoteen. Jos se määrätään 55 vuodeksi niin suuri osa ei tule minkäänlaista eläkettä saamaan. Meillä on kuolevaisuus ainakin toisilla teollisuusaloilla, esim. lasiteollisuudessa keskimäärin 35 vuotta ja sen tähden pyytäisin että ikäraja alennettaisiin 50 vuodeksi.

*Leskinen:* Tässä vanhuuden- ja invaliditeettivakuutusponnen 4 kohdassa sanotaan: Täyttä eläkettä nauttimaan oikeuttaa täysin menetetty työkyky ja täytetty 70 vuoden ikä. Me kuitenkin tiedämme että meillä löytyy ammattialoja että jos on henkilö yli 60 ikävuoden niin hänellä ei ole oikeutta enää työskennellä. Silloin hänellä ei ole oikeutta työskennellä ammattialallaan eikä olisi oikeutta eläkkeeseen.

*Turhia:* Viimeisen puhujan huomautuksen johdosta pyytäisin mainita että invaliditeettivakuutuksen mukaan tulee korvausta saamaan henkilö, joka on työkykynsä menettänyt, olkoon vaikka 20 vuotias.

*Rissanen:* Jos sosialidemokrateja uuteen eduskuntaan tulee, niin he tekevät niin paljon kuin mahdollista siinä suhteessa ja niin ei ole tarpeellista tähän kaikkia sulloa.

*Vatanen:* Pidettäköön periaatteena, että asia ei raukea ennenkuin kaikki vaatimukset tulevat aduskunnan puolelta huomioon otetuksi. On myös ryhdyttävä kansan mielipiteitä tässä suhteessa kasvattamaan.

Vaaliohjelman tämä kohta lykättiin erityiseen valiokuntaan, johon tulivat: Perttilä, Valpas, Kuivanen, Sormunen ja Leskinen.

Vielä huomautettiin, että ei ole mainittu *alinta tuntipalkkaa* vaaliohjelmassa.

*Rissanen:* Ei tarvitse vaaliohjelmaan kaikkea sulloa.

*Vatanen:* Olisi hyvä ottaa puheeksi näitäkin kohtia, että kansa tietäisi tukea eduskuntaa.

Ehdotus hylättiin.

G. *Verotuskysymys.* Se hyväksyttiin sellaisenaan.

H. *Väkijuornain kieltolaki.*

*Martikainen:* Minun mielestäni tässä ponnassa on ääretömän suuri aukko. On koko asia sovitettu kolmeen riviin. Pyytäisin kohtaa selvennettäväksi: Kieltolaki maahantuontiin ja kuljetukseen nähden.

*Alfthan:* Ehdottaisin että tämä kohta poistettaisiin kokonaan puolueen vaaliohjelmasta.

*Alanne:* Kun meillä on vaaliohjelmassa yleinen kieltolaki niin yksityiskohdat ovat tarpeettomat. Tiedetään, että raittiusmiesten puolelta valmistetaan yksityiskohtainen kieltolakiehdotus jossa kaikki nämä seikat kyllä tulevat huomioon otetuksi. 3<sup>0s</sup> niinkuin on ehdotettu, kiellettäisiin kaikki väkijuomien maahan tuonti, niin silloin tämä kieltö käsittäisi

myös teknillisiin ja lääketieteellisiin tarkoituksiin käytettävän väkijuomien tuonnin.

Kohta hyväksyttiin valiokunnan ehdotuksen mukaan.

Otettiin lomaa ja sillä ajalla valokuvattiin kokous.

*Lisäyksiä vaaliohjelmaehdotukseen.*

*S. Nuorteva:* Täällä on mainittu, että on niin paljon tärkeitä kysymyksiä, ettei niitä kaikkia ole voitu yhfaikaa vaaliohjelmaan ottaa, vaan ainoastaan kaikkein tärkeimmät. Minun mielestäni on jätetty tästä pois yksi hyvin tärkeä kysymys. Jokainen tietää kuinka alkuperäisellä kannalla meillä kouluolot ovat ja varsinkin kansakouluopetus, se ei ollenkaan vastaa ajan vaatimuksia eikä tarkoitustaan, ne ovat vaan vähempivaraisten kouluja. Samoin on koko kouluopetuksen laita yleensä. Yliopisto on varattu varakkaita varten, se ei ole millään tavalla yhteydessä alemman kouluopetuksen kanssa ja tuottaa hyvin paljon haittaa yleiselle kehitykselle. Asiasta on keskusteltu sekä porvarien että meidän puolueen taholta sekä tehty parannusehdotuksia. Nyt on valtion puolesta asetettu koulukomitea, joka on tämän asian ottanut tutkimuksen alaiseksi. Meidän koulujemme opettajisto on suureksi osaksi hyin vanhoillista ja tuo koulukomitea on muodostettu sellaisista aineksista ja niin tämä kysymys siltä taholta ei saa sellaista ratkaisua kuin sen pitäisi saada. Meillä pitäisi olla näin tärkeä kulttuurikysymys vaaliohjelmassamme. Tästä on niin paljon puhuttu ja ehdotan, että se nyt otettaisiin vaaliohjelmaan. Asiasta pitäisi tehdä eduskuntaesitys sellainen mikä tyydyttäisi tarvetta. Siksi ehdotan, että puolue-toimikunta velvoitettaisiin asettamaan komitean joka kohta ryhtyisi tätä kysymystä tutkimaan ja laatisi mietinnön jonka nojalla voitaisiin sitte esitys tehdä. (Hyvä!)

*Sirola:* Asia on valmistamaton ja että kokouksen läsnäolijat voisivat sitä edes jonkun verran harkita, täytyy päättäminen siitä jättää ja asian mennä valiokuntaan.

*Häkkinen:* Kannatan maisteri Nuortevan ehdotusta ja pyytäisin tehdä pienen lisäyksen siihen. On tunnettu että

tulevaisuutemme on perustettava etupäässä maanviljelykseen mutta kansa- ja oppikoulumme vieroittavat oppilaitaan maanviljelyksestä ja karjanhoidosta. On saatava muutoksia kouluoloissa siihen suuntaan, että ne kasvattavat oppilaitaan rakastamaan näitä maamme pääelinkeinoja.

Asia meni vaaliohjelmavaliokuntaan.

*Maria Laine:* Minä pyytäisin esittää että vaaliohjelmaan otettaisiin siviililain korjaus naisen asemaan nähden. Avioliittolaki on perinpohjin uusittava sentähden on tämä otettava ohjelmaan, että kun me tulemme harjoittamaan agitatioonia myöskin naiseen nähden, niin on muistettava, että jos meillä ohjelmassa on asioita joita naiset kannattavat, silloin niillä on kantavuutta. On kyllä luultavaa että tästä tullaan laatimaan esitys mutta on valvottava, että siihen saadaan niin suuria uudistuksia ettei ne ole vaan vanhan paikkauksia. Toivon että tämä otettaisiin vaaliohjelmaan että se saisi suurempaa painoa. Jos ehdotukseni saa kannatusta niin valiokunnalle pitäisi jättää tehtäväksi laatia yhteenveto.

Ehdotusta kannatettiin ja meni se valiokuntaan.

Seuraava ruotsiksi esitetty lisäehdotus tehtiin:

Kaste- ja ehtoollispakon poistaminen; tunnustuksellisen uskonnonopetuksen poistaminen kouluista; pakollisen siviiliavioliiton toimeenpano; valtion erottaminen kirkosta, on otettava ohjelmaan.

Karl H. Wiik.

Ivar Hörhammer.

R. Alfthan.

G. W. Johansson.

Constant. Bernhard.

Arvid Nyberg.

Ehdotus meni valiokuntaan.

### **Puolueelle oma lakimies.**

Puoluehallinto ehdotti:

„ Puoluekokous pitää välttämättömänä, että saadaan köyhälistön asialle suosiollinen lakimies,

jonka puoleen turvallisesti voidaan kääntyä sekä neuvoja että oikeusapua tarvittaessa. Puolue-toimikunnan huoleksi jätetään pikaisiin toimiin ryhtyminen tässä asiassa. Lakimiehen palkkausta varten määrää puoluekokous pohjarahaksi 2,000 mk. puolueen varoista ja puolueveroista 3 pen-niä jäsentä kohti vuodessa."

Ehdotus hyväksyttiin.

### Rgitatsioonikysymys.

V. Kosonen luki valiokunnan mietinnön, joka kuului:

#### /I. Vappujuhla.

Katsoen Vappujuhlan kansainväliseen merkitykseen erin-omaisena mielenosoitustilaisuutena toiminnassa inhimillisten työehtojen aikaansaamiseksi pitää Suomen sosialidemokratinen puolue välttämättömänä, että Suomen köyhälistö viettää sitä työstä vapaana ja suuria mielenosotuskulkueita tai kokouksia toimeenpannaan.

Kesäkuun mielenosotusretket ehdotetaan lakkautettaviksi.

#### //. Eduskuntapäivä.

Sen johdosta, että Suomen työväen luokkataistelun avulla saatiin valtiopäivät pakotetuiksi luopumaan sääty-eduskunnastaan ja hyväksymään paljon kansanvaltaisemman eduskunnan Suomen kansalle, ehdottaa puoluehallinto, että

toukokuun 29 päivä, jona kuun päivänä v. 1906 Suomen säätyjen eduskunta luopui etu-oikeuksistaan ja hyväksyi kansansanvaltaisemman eduskunnan, vietettäisiin ~~scuxL3.vin3~~ vuosina » Suo-men eduskuntapäivänä" ja pantaisiin silloin toi-meen sosialidemokratisen puolueen juhlairetkiä ja -kokouksia.

Juhlapäivän lähempi määrääminen jätetään puolue toimi-kunnan huoleksi.

### *///. Ihanneliitot.*

Puolue pitää erittäin tärkeänä toiminnan, jonka tarkoituksena on lasten johtaminen taistelevaa köyhälistöä innostavain aatteiden piiriin, ja kehottaa piiri- ja kunnallisjärjestöjen toimikuntia antamaan kannatuksensa ihanneliittotyölle taloudellisesti tukemalla ihanneliittojen opettajakursseja ja itse ihanneliittoja.

Ihanneliittojen käytännöllisen toimeenpanon ja järjestämisen ehdottaa valiokunta annettavaksi naisten sosialidemokratisen liittohallinnon huoleksi.

### *IV. Sosialidemokratiset nuorisoliitot.*

Katsoen sosialistisen nuoriso-agitatsionin tärkeyteen m. m. militarismia ja valtiokirkkoa vastustavan agitatsioonin kannalta, on puolueuuvoston kehotettava perustamaan työväenyhdistyksiin nuorisoliittoja.

### *V. Varoja ruotsalaiseen agitatsiooniin.*

Ottaen huomioon että ruotsalainen työväestö on juuri heräämistilassa, sillä vuosi sitten oli ruotsalaisissa työväenyhdistyksissä joku sata, nyt lähemmäs 3,000 ja „Arbetaren” tilaajamäärä on saman ajan kuluessa kasvanut kolminkertaiseksi, ehdottaa valiokunta, ensiksi yhdeksi vuodeksi ruotsalaista agitatsioonia varten annettavaksi puolueen varoista 150 mk. kuussa Suomen ruotsalaisen työväenliiton käytettäväksi.

### *VI. Agitatsioonipiirit.*

Agitatsioonipiiri- jaoksi ehdottaa valiokunta vaalilaissa määrättyä piirijakoa.

Vaalipiirien keskustoimikunnat oikeutetaan neuvottelemaan keskenään agitatsioonin järjestämisestä piirien raja-seuduilla.

### *VII. Kurssit vaalilain selvittämistä varten.*

Vaaliasioiden kiireellisyyteen nähden ehdottaa valiokunta, että puolue-toimikunta valitsee heti vähintään kolme vaalikysymykseen perehtynyttä henkilöä, jotka pitävät kussakin vaalipiirissä pari kolme päivää kestävä agitatsiooni-

kurssit vaalikysymyksen selvittämistä varten, jos mahdollista piirikokousten yhteydessä.

### *VIII. Agitaattorikurssit.*

Kunnollisen ja arvokkaan agitasioonin aikaansaamista varten ehdottaa valiokunta, että puolueuuvosto toimeenpanee ensi marraskuun kuluessa varsinaiset agitatsioonikurssit, joihin osanottajilta vaaditaan sisäänpääsyttutkinto työväenkysymyksen tuntemisessa, ja pidätetään kurssien toimikunnalle osanottajien hyväksymis- ja hylkäämisoikeus.

### *IX. Agitaattoriseminaari.*

Agitatsioonivaliokunta ehdottaa:

että puoluekokous velvottaa puolueuuvoston ryhtymään toimenpiteisiin agitatsiooniseminaarin perustamista varten.

Seminaarikurssi tulisi olla aluksi kolme kuukautta kestäväksi ja järjestetty siten, että niihin osanotto tulisi mahdollisimman halvaksi; sentähden olisi seminaari sijoitettava maaseudulle.

Valiokunnan puolesta:

|             |               |               |
|-------------|---------------|---------------|
| V. Kosonen, | T. Tainio,    | Ida Aalle,    |
| V. Lehokas, | I. Hörhammar, | V. Vuolijoki, |
| M. Laine,   | J. Tuominen.  |               |

Mietinnön johdosta syntyi seuraava keskustelu:

### *Vappujuhlasta ja Eduskuntapäivästä.*

*Valpas:* Eduskunnan saaminen on epäilemättä Suomen kansan historiassa oleva merkkitapaus ja sen vuosipäivä muistopäivä. Jos eduskunta tulee pysyväiseksi, niin aivan varmaan tullaan sitä päivää viettämään muistopäivänä ainakin silloin porvarit huomaavat, että niiden olisi ruvettava supistamaan niitä oikeuksia, joita kansa on voittanut. Perustuslakipäivää voi viettää kansan tahdon voittopäivänä. Niin Tanskassa. Siellä vietetään hauskoilla juhlilla. Samaten piakkoin tullaan meillä tekemään. Porvarilliset voivat jär-

jestää niitä. Jos ei me myöskin panna toimeen juhlia, niin ne syöttävät sille joukolle, joka noihin juhliin saapuu, meille vahingollista pajuköyhtä. Meidän täytyy ruveta kilpailemaan. Niin on käynyt Tanskassakin. Sosialidemokratit ovat panneet toimeen tuollaisia juhlia samana päivänä kuin porvarit. Noilla juhlilla on suuri agitatsioonillinen merkitys. Monet hienot mamselit saadaan näin lähteinään mukaan, jos ei muuta niin näyttämään uusia hattu jaan, ja saavat samalla kuulla hyviä sanoja. Puoluehallinto on tämän juhlan ehdottanut varmaksi päiväksi. Ehdotan, että päivä jätettäisiin puolue-neuvoston määrättäväksi, mutta täällä päätettäisiin, että kyllä me niin ja niin komeat juhlat laitetaan. (Hyvä).

*Sirola:* Että Vappu-juhlaa ei joka paikassa Suomea voitaisi saada kesäjuhlaksi, koska ilma-alasuhteet sen estävät, vaan Vappu-juhla muodostuu muuttuu muutamissa paikoissa sisällä pidettäväksi juhlaksi taikka korkeintaan toverikokoukseksi, ilman että sillä on vapaan luonnon helmassa olevan juhlan merkitystä, sentähden kaivattaisiin jotain kesällä pidettävää juhlaa. Vappujuhlan tarkoitus täytyy kohdistaa sosialismin leviämiseen eikä voida siihen äänioikeuskysymystä yhdistää. Valtiollisten oikeuksien merkityksen selvittämistä varten on määrättävä joku muu päivä. Siksi kannatan Valppaan ehdotusta että vietettäisiin eduskuntapäivä jolloin sen eduskunnan oikeuksista tehtäisiin selvää.

*tehokas:* Silloin kuin Vappu-juhlasta ja kesäkuun mielenosotuspäivästä on keskusteltu on Vappu-juhla hylätty mielenosotuspäivänä siksi että Suomen luonto ei anna myöten. Viime aikoina on yleinen mielipide kuitenkin kääntynyt siihen suuntaa että Vappu-juhla kansainvälisenä mielenosotuspäivänä kävisi päinsä ja niin on oikein että Vappu-juhla on hyväksytty. On nyt ehdotettu, että pitäisi yhden kuukauden aikana panna toimeen toisetkin mielenosotukset. Tiedämme että jos jouluku on joka viikko, niin se menettää merkityksensä. Meillä on viime aikoina mielenosotuksia pantu toimeen liika usein ja niillä ei enää lopulta ole ollut sitä merkitystä kuin niillä pitäisi olla. Jos nyt pantaisiin toimeen Vappu-juhla ja kohta toukokuun 29 päivä taas uusi mielen-

osotus, niin minä vakuutan, että meidän mielenosoituksemme tulisivat olemaan paljon vähäpätöisempiä kuin ne tähän asti ovat olleet Vappu-päivänä, kansainvälisenä mielenosotuspäivänä pitäisi osanotto olla lukuisa ja se kyllä saadaankin, mutta en luule että toisella juhlalla kohta sen jälkeen olisi merkitystä. En kannata Valppaan ehdotusta paitsi sillä ehdolla että jos porvarit ottavat tämän omaksi agitatiooni- eli merkkipäiväkseen. Muuten minä luulen, että porvarit ottavat merkkipäiväkseen marraskuun manifestin julkaisemispäivän eikä Valppaan otaksumaa eduskunnan uudistuspäivää. Jos kuitenkin niin tulisi, niin siltä varalta minä ehdottaisin että annettaisiin puolueuustolle vapaat kädet mutta ei muuten.

*Kirves:* Minä muistan vallan hyvin sen ajan ja sen muistaa jokainen kun ruvettiin viettämään Vappu-juhlaa kuinka suuria hankaluuksia se tuotti työväelle. Tehdastyöväestä monta miestä joutui pois paikastaan. 'Jos nyt otettaisiin tämä puoluehallinnon ehdotus huomioon, niin olen varma, että me emme tule saamaan tehdastyöväen kannatusta siinä määrässä kuin pitäisi. Yhdyn edelliseen puhujaan, jos porvarit sitä päivää viettävät, niin silloin mekin mutta ei muuten.

*Sillanpää:* Olen kuullut, että porvarit ainakin naispiireissä tulevat tätä päivää viettämään. Se päivä on naisille erittäin suuresta merkityksestä. Kannatan sitä, että tämä eduskuntapäivä otetaan juhlapäiväksi. Mikä on juhlapäivä, jollei se jolloin meille myönnettiin äänioikeus ja saatiin yksikamarijärjestelmä?

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin ja huudettiin »eläköön" Vapulle ja eduskuntapäivälle.

*Ihanneliitot.* Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

#### *Nuorisoliitot.*

*Kosonen:* Kuten tiedämme, on meillä nuorisoliike, joka on hyvin laajalle levinnyt. Tämän asian ehdottaja ajatteli, että meidän pitäisi käydä valtaustyöhön nykyiseen nuorisoseuraliikkeeseen nähden, mutta sellainen menettely ole katsottava suotavaksi sillä, se voisi herättää enemmän vihaa

kuin tuottaa hyötyä, se olisi kuin sotajulistus. Kysymyksen voisimme jättää sille kannalle, että ehdotetaan perustamaan lukuisia sosialidemokratisia nuorisoliittoja ja niiden suhteen puolueenvaltuusto antaisi apuaan. Siitä seuraa itsestään, että liikkeessä olevat sosialidemokratit tekevät voitavansa eikä ole tarpeellista yhdistää nuorisoliikettä meihin. Ei ole tarvetta harjoittaa kumouksellista agitatioonin sotajoukkojen keskuudessa, vaan tehdä selkoa nuoresta alkaen sotalaitoksen tarkoituksesta.

*Valpas:* Katson tarpeettomaksi mainita kahdesta seikasta erikoisesti, kun ne muutenkin kuuluvat sosialidemokratisen puolueen ohjelmaan. Ehdottaisin, että nuorisoliiton tarkoitusta ei erityisesti kohdistettaisi militarismia ja valtiokirkkoa vastaan, vaan että tästä ponnesta nämä erikoistarkoitukset poistettaisiin.

*Kosonen:* Valiokunta piti silmällä sitä että mainittaisiin tärkeimpiä suuntia joihin liiton työ olisi kohdistettava. Kun nuorisoliitto erikoisesti näihin toimiin ryhtyy niin se antaisi toiminnalle jonkunlaista painoa.

Äänestyksellä 118 äänellä 110 vastaan hyväksyttiin valiokunnan ehdotus.

#### *Ruotsalaisen työväenliiton avustus.*

*Valpas:* Kun ei ole raha-asiaivaliokunnan mietintöä, niin ei siis voida rahasummaa hyväksyä, mutta muu ehdotus.

*Sirola:* Minä kannatan ehdotusta. Tässä ehdotettu rahasumma tuntuu kovin pieneltä katsoen asian vaatimiin toimenpiteisiin. Ruotsinmaalaiset toverit koettavat tarmokkaasti valistaa heidän keskuudessaan eläviä suomalaisia tovereita.

*Heiskanen:* Mikäli minä olen liikkunut ruotsalaisissa seuduissa, olen tullut siihen käsitykseen, että heillä on yhtä hyvä halu päästä ylös siitä tilasta missä ovat, kuin suomalaisilla tovereillakin, mutta syynä on ollut se, että ei ole ollut henkilöitä, jotka olisivat heitä herättäneet. Näin ollen kannatan esitystä, mutta pidän rahaerää liika pienenä. Jos uhraamme enemmän, saamme hyviä tovereita joukkoomme.

*Lillnlx:* Ruotsalaisissa seuduissa on verrattain vähän agiteerattu. Ainakin pohjanmaalla ei liene kun kaupunkikunnissa. Maaseutu on jäänyt koskematta ainakin Kristiinan seutu, samoin Vaasan. Siitä syystä on havaittu, että siellä tunnetaan sosialidemokratiaa hyvin vähän ja porvarien kalastus on päässyt suureen valtaan ja niin tulee edelleen olemaan jos ei puolue ryhdy toimenpiteisiin. Minun mielestäni on tarpeellista että käytetään kotimaassa syntyneitä agitaattoreita. Muissa maissa syntyneet eivät ymmärrä meidän kansaa eivätkä osaa oikein selittää meidän ohjelmakysymyksiä, kuten esim. raittiuskysymystä. Siis kotimaisia agitaattoreita on käytettävä.

*Ida Aalle:* Ruotsalaiset edustajat ovat luulleet ehdotetulla summalla voivansa agitatsioonin järjestää. Valiokunta itse puolestaan olisi voinut ehdottaa enempää. Mitä tulee siihen että kotimaisia agitaattoreita pitäisi käyttää, niin tästä on valiokunnassa keskusteltu ja ajateltu, että puoluneuvosto valvoo tätä.

Ehdotus hyväksyttiin, paitsi rahapuoli meni raha-asiainvaliokuntaan.

#### *Agitatsioonipiirlt.*

*Kosonen:* On huomattava että muutoksia voisi tulla tavattoman paljon jos hyväksyttäisiin Loimaan tuomiokunnan ja Karjalan puolelta tuodut ehdotukset.

*Sirola:* Ehdotan että vaalipiirien keskustoimikunnat käytännön perusteella koettaisi sopia agitatsioonin keskenäisestä järjestämisestä, samoin piirilehdet.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

#### *Agltatsioonikurssit.*

Valiokunnan ponnet hyväksyttiin.

#### *Agitatsiooniseminaari.*

Jätettiin puoluneuvoston huoleksi.

Laulettiin ja otettiin päivällisloma.

Kokous klo 3 j. p. p.

### **Puolueen toimitsijat.**

*Sirola:* Nyt on pantava kokoon ministeristä ja siinä on meneteltävä huolellisesti, huolellisemmin kuin Tampereen kokouksessa. Siellä äänestettiin kaikki äänet hajan hajan. Ei siksi että siitä olisi ollut niin suurta vahinkoa, sillä minä pidän paljon totuutta löytyvän ehdotuksessa, että virkamiehistä voitaisiin heittää arpaa. Meidän täytyy kehittyä niin että virkakunnista voidaan heittää arpaa. Jumala antaa taidon kun antaa viran, se ei ole tyhmästi sanottu, se tahtoo sanoa: kun vaan toiminta käy kansanvaltaista tietä. Mutta on tärkeä sentään harkita nykyisissä kehityksissä oloissa, minkälainen ministeristön kokoonpano on. Sillä seuraava ministeristö ei pääse niin vähällä kuin tämä nykyinen. Ministeristö tulee ensi kerralla arvosteltavaksi, nyt ei arvosteltu. Nyt otettiin kaikki lieventävät asianhaarat huomioon niinkuin puoluehallinnon toimintakertomuksessa ruokailtiin. Koitettiin ajatella: oli lyhyt aika, oli paikan muutto, oli uusien henkilöiden kokemattomuus, kaikki sellaisia seikkoja, joiden takia oli paras vaieta, mutta minä vakuutan, että ensi kerran ei tule olemaan niin, vaan puoluetoimikunta ja -neuvosto otetaan kirjain kirjaimelta arvostelun alaiseksi. Vaaditaan selvät selonteot ja niihin ei suinkaan tulla aina tyytymään, sen voi ennustaa. — Tämä pelotukseksi sekä varotukseksi ehdokkaille sekä äänestäjille.

En puutu piiriedokkaihin, mutta pitkän listan johdosta aion sanoa jotain. Kuka asetetaan puheenjohtajaksi? Mielestäni on puoluetoimikunnan puheenjohtajaksi valittava Valpas. (Hyvä, hyvä). Ei se ole kunniatoimi, se on rangais-  
tukseksi ja varotukseksi. Silloin kuin puoluehallinto siirrettiin Helsinkiin, oli se tunnustus „valpaslaisuudelle«. Muutamien ulkomaisten toveripuolueiden säännöissä on määräys, että puolueen pää-äänenkannattajan toimittajat valitaan puoluekokouksessa. Meillä ei ole tätä määrystä, mutta me voimme sen korjata sillä, että valitsemme puolueen pää-äänenkannattajan toimittajan puoluetoimikuntaan, sen puheenjohta-

jaksi suurella vastuunalaisuudella. Toiseksi puheenjohtajaksi ehdottaisin toveri Järvenpään, joka on seurannut puolueemme vaiheita jo kauan ennenkuin se syntyikään. Sihteeriksi minä en ehdota itseäni sillä siitä minä pyydän kieltäytyä monesta syystä. (Ääniä: pyydetään). Se ei toimita. Dresdenin puoluepäivillä Saksassa oli kysymys niin kutsutuista herrasmiehistä työväenliikkeessä ja siellä tuli muistaakseni päätökseksi tai ainakin lausuttiin mielipide, että sellaisilla kyllä, kun ne puolueeseen tulevat, teetetään puolueen töitä mutta ei panna vastuunalaisiin aseisiin. Minä toivon, että täälläkin on kehitytty niin pitkälle, minä toivon ettei ketään nuoria maistereita enemmän kuin muitakaan sitä lajia panna puoluetoimikuntaan, koska ne todella ovat sangen nuoria puoluetovereita, ne ja minä, sillä minä en ole vanha puoluetoveri, vaikka minä Tampereen kokouksessa horjahdin ottamaan vastaan liian vastuunalaisen tehtävän. Puoluesihteerin tulee olla taistelevan proletarin esikuva ja minun mielestäni meillä on sellainen, se on Matti Turkia Kotkasta. Minun ei tarvitse pitkälti puhua hänestä, hän on kyllä tunnettu. Yksi vika voi olla, huono käsiala hänellä on, yhtä huono kuin minullakin, mutta meillä on kirjoituskone ja se lienee sillä autettu. Muuten ei häntä vastaan voida mitään moitetta esittää, edut ovat silmiinpistävät. — Rahastonhoitajaksi kouluutettiin kirjanpito-kursseilla Emil Perttilä ja hän on siihen sopiva. Puoluetoimikunnan kolmeksi vakinaiseksi jäseneksi ehdotan Jussilan rautatieläisistä ja Halmeen Helsingin työväenyhdistyksestä sekä ruotsalaisten edustajaksi Johanssonin, joka on ansainnut tämän kokouksen täyden luottamuksen. Varajäsenien joukkoon ajattelin ensiksi neiti Sillanpäättä. Varajäseneksi siksi, että hän ei ole meidän puolueen vakinaisissa toimissa ollut niin kauan, että hänelle vakinainen paikka puoluetoimikunnassa tulisi. Toiseksi varajäseneksi ehdottaisin muurari Leinoa, muurariliittohallinnon sihteerä, seuraavaksi Jussi Tuomisen ja ruotsalaiseksi varajäseneksi Hörhammerin, joka on kokouksessa esittänyt itsensä. Siis: puheenjohtajaksi Edvard Valpas, varapuheenjohtajaksi Järvenpää, sihteeriksi Matti Turkia, rahastonhoitajaksi Emil Perttilä, muiksi väki-

naisiksi jäseniksi Jussila, Halme, Johansson, varajäseniksi Miina Sillanpää, E. Leino ja Jussi Tuominen sekä I. Hörhammar. Mitä minuun tulee, astun minä sellaiseen testävään, jossa suomenteleminen, refereeraaminen ja jonkinlainen kirjoitustaito tulee kysymykseen. (Joitain huutoja: se on leikkiä).

Minulla on pätevä syy kieltäytymiseeni, se ei ole leikkiä. Minä olen ammatillisen keskustoimikunnan puheenjohtaja. Meidän puolue on niin paljon rikkonut ammatillista työväenliikettä vastaan, että se saa sen maksaa. Puoluehallinto on maksanut 2,000 markkaa ja puoluekokous saa maksaa sen määräämällä minun ja Matti Paasivuoren sen toimiin.

*Matti Paasivuori:* Minulla ei ole mitään muuta sanomista kuin että tuo kolmas nimi ylhäältäpäin pitkässä listassa jäisi jokaiselta huomioonottamatta, sillä minä ehdottomasti kieltäydyn.

*Valpas:* Puheenjohtajan pitäisi huomauttaa, että sanomalehdet eivät kertoisi tästä keskustelusta.

*Puheenjohtaja* pyysi etteivät lehdet kertoisi tästä keskustelusta.

*Valpas:* Minä pyytäisin vaan huomauttaa, että puolue-neuvostoon on valittava sellaisia, jotka ovat samalla kannalla kuin tämän kokouksen enemmistö. Mutta mikä lie se enemmistö? Menettelytavasta keskusteltaessa täällä ilmeni eri mielipiteitä. Olisi ollut hyvä, jos kummankin ryhmän mielipiteet olisi ilmaistu eri päätösehdotuksissa ja niistä äänestetty. Tiedettäisiin nyt, mikä sivusta on enemmistönä. Niin ei tehty. Ponsi, mikä hyväksyttiin, on niin pyöreä, että sen näyttivät kaikki voivan hyväksyä. Nyt ei kukaan tiedä, mikä on enemmistö. Arvelen että minä en kuulu siihen ryhmään, mikä täällä on enemmistönä, ja siksi olen mahdoton olemaan puolue-toimikunnassa, jonka jäsenten varman enemmistön pitäisi edustaa puolueen edustajakokouksen enemmistön mielipidettä. Sitte minulla on tuotavana kieltäytymiseni syyksi käytännöllisiä seikkoja. Niinkuin tiedetään, on Työmiehen toimistossa hyvin paljon käytännöllistä työtä. Sanomalehtimiehiä juoksutetaan monissa puolueen tehtävissä. Sitäpaitsi tulee Työmies pian laajenemaan, samoin sanomalehti-

yhtiömme kirjankustannusllike, ja sentähden ei pidä kiinnittää meidän lehtiyhtiön palkkalaisista kovin monta henkilöä muihin toimiin. Täällä on listalla jo Haapalainen, ja kun Sirola siirtyy toimittajaksi, niin silloin on hävyttömän paljon ottaa Työmiehestä puolueen muihin hommiin niin monta miestä. Minä olen päättänyt käyttää voimani Työmiehen hyväksi ja se tarvitsee voimain lisäystä, siksi olen pakotettu kieltäytymään koko puoluetoimikunnasta. Jos ei Sirola rupea sihteeriksi, niin tehtäköön hänestä puheenjohtaja, jos se häntä huaittaa. Luulen, että minun kieltäytymiseeni on kyllä pätevä syyt, kun niin mahtavat lehdet kuin Hufvudstadsbladet ja Nya Pressen ovat samaa mieltä, että minut tarvitaan Työmieheessä. (Naurua. Ääniä: Ei lasketa vapaaksi).

*Jalonen:* Minulla ei ole monta sanaa siihen sanottavaa. Vaali tänä kriittisenä aikana eräistä henkilöistä on vaikea. Olisi parempi että eri katsantokannat valtiollisissa kysymyksissä olisivat edustettuina. Pitäisi olla ehdokkaita useampia, että olisi enempi valikoimisen varaa. Muuten tahtoisin toveri Uotisen nimen suhteen varmistettavaksi, että tuleeko hän äänestettäväksi pitkällä listalla kun hänen nimensä on myös Viipurin vaaliipiirin listalla. Onko johdonmukaista, että äänestetään kahta listaa. Tahtoisin mieluummin poistettavaksi pitkältä listalta ja antaa Viipurin listalla.

*Räsänen:* Kyllä minä olen samaa mieltä Valppaan kanssa, että voimat pitäisi kohdistaa Työmieheen, sillä se kyllä tarvitsee. Mutta niitä voimia joihin me luotamme on käytettävä puolueen palvelukseen. Jyrkkää kieltäytymistä vastaan ei tietysti ole mitään sanottavaa, sillä ei väkisin väykyksi, mutta kun Valppaan kieltäytymiseen ei suurempaa syytä ole, niin toivoisin että hänestä puheenjohtaja tulisi. Sihteerin suhteen olen sitä mieltä että entinen sihteer, joka on siinä innolla ja lämmöllä siinä toiminut, olisi edelleenkin siinä. (Hyvä, hyvä). Hän ehdotti Turkiaa sijalleen. Hän ei kelpaa. Siinä tarvitaan mies, joka taitaa kieliä. (Ei siinä tarvita). Tarvitaan! Me työmiehet emme ole kansliatyöhön kykeneviä ja siinä toimessa tarvitaan tottumusta kansliatyöhön. Minä en kannata Turkiaa. Hän on kyllä mies paikallaan, mutta

sellaiseen toimeen hänestä ei ole. Mitä muihin jäseniin tulee, niin yhdyn ehdotukseen, varsinkin Järvenpäähän nähden. Olisin kuitenkin tahtonut, että naisiakin olisi tullut varsinaiseksi jäseneksi ja neiti Sillanpäälle olisi annettava vakinaisen jäsenen paikka puolueuuevostossa. (Hyvä). Uotisen suhteen olisin sitä mieltä, että hän tulisi Viipurin läänin itäisestä vaalipiiristä. Raha-asiaain ministerinä on Perttilä totunut ja varma.

*Mikko Uotinen:* Minä en tahtoisi, että puolue erityisesti rupeaa entistä sihteerää pakoittamaan, kun hän kerran itse ei tahdo ja jyrkästi kieltäytyy. Ei pakoitusta. Hän on kuitenkin hyödyksi käytettävä, valittakoon hän puolueen puheenjohtajaksi. Hän on minusta siihen paraiten sopiva. Valpasta en siihen kannattaisi. Hän voi hyvin kauniisti olla kokoukseen saapumatta. Turkiaa lämpimästi kannatan sihteeriksi. Olen vastakkaista mieltä edellisen puhujan kanssa. Turkia kyllä voi sihteerin toimen täyttää niin kyvyn kuin tahdon puolesta. — Minun nimeni on kahdessa listassa. Minä kuitenkin pyydän, että puoluetöimikunnan ehdokkaiden joukosta se poistetaan, Vaalipiiri ehdokkaiksi Viipurin läänin itäisestä vaalipiiristä ehdottaisin Supisen vakinaiseksi ja varajäseneksi Virkin, sitä mieltä on oltu kokouksessa jossa noita ehdokkaita asetettiin.

*Tarkia:* Minä pyytäisin nyt kun täytetään puoluetöimikunnan tärkeät paikat niin pantakoon sinne todelliset kyvyt. Pois persoonallisuudet ja pikkumaisuudet, yhteinen etu on pantava etusijaan. Meidän entisellä sihteerillä ei ole mitään syytä kieltäytyä. Verrattakoon minua ja Sirolaa toisiinsa, te tiedätte, että minä en ole saanut mitään en pienempiäkään tiedon muruja koulunpenkillä, mitä minulla on ne ovat kovin vähän. Minä itse tiedän tietoni vaillinaisuuden, ja sitä silmällä pitäen pyydän ettei minua valita. Pyydetään että Sirola sen sittekin ottaa vastaan. (Hyvä).

*Ruissalo:* Itse puolestani pidän kohtuullisena, että rautatiehenkiiökunnan puolesta koska niillä liitto on olemassa, on pantu ehdokkaita puoluetöimikuntaan. Täällä ei ole mainittu muita kuin Jussila ja Jakobsson ja ovat täällä olevat rautatieläiset itse pitämässään kokouksessa antaneet pääpai-

non Jussilan ehdokkuudelle. Olin tuohon kokoukseen saanut kutsun mutta en voinut tulla. Näin ollen en ollut tilaisuudessa lähemmin kuulemaan millä perusteilla ja syillä ehdokkaat asetettiin. Minä rautatieläisenä mikäli olen oppinut tuntemaan ehdokkaiden toimintaa nuoressa liitossa ja erityäinkin pyrkimyksiä sosialidemokratisen puolueen ohjelman tuntemiseen, niin minun täytyy myöntää Jussilalle kannatus mitä tulee varsinkin agiteeraamiseen. En pidä muuten tarpeellisena että se pitää olla hyvä agitaattori joka tulee puoluetöimikuntaan ja luulen että siinä voidaan antaa etusija vakaantuneelle luonteelle. Minä puolestani antaisin etusijan Jakobssonille ja uskoisin että hän tulevaisuuteen nähden tulee olemaan suuresta merkityksestä rautatieläisten nuorelle liitolle varsinkin kun hän pääsee enempi toimimaan yhteydessä puolueen kanssa. Mitä puoluesihteeriiin tulee niin minä uskon että jos hän ei tuo pätevämpiä syitä kieltäytymiseensä, niin hänellä tulee olemaan kokouksen yksimielinen kannatus siihen, että hän edelleen pysyy sihteerinä.

*Rissanen:* Valpas on täällä esittänyt kieltäytymisensä syyksi, että hän työskentelee Työmies-lehden ja työväen sanomalehtiosakeyhtiön hyväksi, ja eikä voi niin ollen uhrata aikaansa puoluetöimikunnassa työskennelläkseen. Tällä kokouksella on täysi oikeus velvoittaa Työmiehen toimittajaa kuulumaan puoluetöimikuntaan. Hän on sen hyväksi työskennellyt ja kyllä Suomen köyhälistöllä nyt, kun työväen sanomalehti-osakeyhtiö on hyvissä varoissa, niin että sen kannattaa pitää useampia toimittajia, niin kyllä puolueella on oikeus siihen, että se määrää Työmiehen toimittajan Valpaa puoluetöimikunnan puheenjohtajaksi. Näin myös tehtäisiin tyhjäksi se porvarilehtien puolelta esitetty väite, että Työmies-lehti ei edusta puolueen kantaa. Kun valitaan Työmiehen päätoimittaja puolueen esimieheksi, niin silloin ei porvarilehdillä olisi syytä sanoa, että Työmies on jonkun nurkkakunnan äänenkannattaja eikä puolueen. Puolueen arvo vaatii, että sen politiikka on ehjää ja yhtenäistä. Tämä saadaan niin, että Työmiehen toimitus on mitä kiinteimmässä yhteydessä puoluetöimikunnan kanssa. Mitä koskee sihteeriiä

niin täytyy meidän antaa tunnustus Sirolalle siitä, että hän on koittanut tehdä kaikki voitavansa puolueen menestymiseksi, ja on tehnyt niin paljon kuin tänä toimintakautena on ollut mahdollista. Sirola on sihteeri, ei kansliamies niinkuin on sanottu, sillä Sirolan ei tarvitse olla eikä sihteerin tehtäviä ole olla kansliatoissa. Minä sanon, että puoluesihteerin ei pitäisi ollenkaan ottaa osaa kansliatoihin. Siihen voidaan saada mies 150 markan kuukausipalkalla kirjoittamaan kirjeitä. Sihteerin pitää katsoa, mistä vaara uhkaa ja pitää silmällä mihin päin ruvetaan menemään. Toivon että Sirola pysyisi puoluesihteerin toimessa ja toivon, että puolue korotaisi palkkiota, niin että hän voisi pysyä. (Kannatetaan). Mutta jos Sirola kieltäytyy, niin väkisin ei voida ketään pakkottaa ja siinä tapauksessa on puoluesihteeriksi valittava Sirolan ehdottama henkilö. Matti Turkia, sikäli kun minä tunnen, ja minä en tunne vähän, sillä hän on minun 3 vuotinen taistelutoverini, ja sen ajan mitä olen häntä tuntenut, on hän mies joka ei kahta tyhjää säikähdä. Hän on oikeutettu tulemaan puoluetöimikuntaan. Näyttäisi kummalle, jos siellä olisi aivan herrasmiehiä, niinkuin esim. Alanne ja Kuusinen. Minä olin siellä aikoinani, mutta siellä oli siksi paljon työmiehiä, että minun oloni ei siellä tuntunut. Jos siis Sirola kieltäytyy, niin valittakoon Turkia, mutta ennenkuin mitään lopullista äänestystä tapahtuu, niin minä puolestani ehdottaisin, että kokous vakavasti kysyisi toveri Sirolalta, luopuuko hän vai ei. Minä tulin hänen kieltäytymisestään siihen käsitykseen, että se oli enemmän näennäistä kuin todellista.

*Kosonen:* Minä yhdyn toveri Rissaseen. Hänen puheensa oli liika agiteeraava, mutta asiallista. Mitä puheenjohtajaan tulee, niin siinäkin Rissanen sanoi sen, mitä minun mielestäni oli sanottavaa. Siis Valpas puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajaksi minä puolestani kannatan lihavaa harmaapäätä ukkoa, se on toveri Järvenpää. Hän on, ellen erehdy, puolueemme vanhin jäsen. Häntä minä siksi tahtoisin, että hän melkein kaikissa asioissa panee vastaan ja tällaisena aikana on erittäin tärkeä että on joku jarru, ja hän on tukeva

jarru Sirola jää sihteeriksi, rahastonhoitajaksi Perttilä. Älkäämme muita agiteeratko. Puoluetoimikuntaan täytyisi tulla joku nainen. Ellei neiti Sillanpää- tule, niin joku toinen. Voitaisiin valita Hilja Pärssinen, mutta hän ei ole Helsingissä oleva. Tahtoisin että sinne nainen pitäisi tulla.

*Leppänen:* Minulla oli aikomus huomauttaa Turun eteläisen vaalipiirin ehdokkaista. Vaalipiirin edustajilla oli yhteinen kokous ja yksimielisesti päätettiin asettaa Rissanen ja Tainio ehdokkaiksi. Täällä on tuntemattomalla tavalla listalle tullut kolmas nimi Hellsten. Minä vaan huomautan, että kun kerran ehdokkaista sovitaan yksimielisesti, niin ei kellään pitäisi olla siitä mitään sanomista jälkeenpäin.

*Puheen/:* Piiriedokkaista keskustellaan erittäin.

*Sirola:* Minun mieltäni on vieläkin kysytty. Jos tämä on luottamuksen osotus, niin se todella on liikuttavan suuri, mutta eihän sekään muuta sitä tulosta ja päätöstä, johon minä olen lukuisten toverien kanssa neuvoteltuani tullut. Siksi minä myös uskallan lausua, että kun siellä suurella sakilla on harkittu, että minä muulla tavalla voin puoluetta paremmin palvella, niin miksi sitä ei uskota, ja kun saadaan Helsingistä useampia henkilöitä puolueen toimiin, niin siitä on vaan etua puolueen toiminnalle. Minä vakuutan, että kaikki se kokemus mikä minulle on karttunut, se tulee uuden puoluesihteerin välittömäksi hyödyksi, siksi että minä asun puoluetoimiston kanssa seinä seinää vasten. (Ei ne ole päteviä syitä). Mutta minä tahdon tänä talvena kirjoittaa, ja te ette voi sitä estää.

*Puheen/:* Se on paha, että ollaan eri mieltä itse äänestykseen nähden. Kun hän itse ei tahdo ja toiset tahtovat, niin voi käydä siten, että hän tulee täällä valituksi ja toiset eivät saa häntä siihen mihin he aikovat ja niin hän voi tulla kokonaan syrjäytetyksi.

#### *Keskustelua piiriedokkaista.*

*Tynkkynen:* Minulla ei ole mitään sanottavaa muista maaseutuehdokkaista, vaan Viipurin läänin itäisen vaalipiirin

ehdokkaista tahtoisin huomauttaa, että Mikko Uotinen ja Mikko Virkki ovat samasta talosta, joka ei ole oikein sopivaa. Mikko Uotista, häntä on Viipurin läänin itäinen vaalipiiri lämpimästi kannattava, mutta varajäseneksi on tuleva toinen. Supista en tunne lähemmin, mutta hän tuli kokouksessa suuren enemmistön ehdokkaaksi. Minä olisin sitä mieltä, että koitettaisiin saada varajäsen Sortavalan puolesta, joko Pipatti tahi Supinen, kannattaisiin Supista.

*Jokisalo:* Hämeen läänin pohjoisen vaalipiirin edustajat pitivät yhteisen kokouksen, jossa keskusteltiin, ketä toivottaisiin piiristä tulevaksi puolueuuevostoon ja päätettiin suurella enemmistöllä ehdottaa vakinaiseksi Yrjö Mäkelin ja varajäseneksi Väinö Jokisen. Paunu tuli kolmannelle tilalle, mutta nyt näkyy listalle tulleen Laaksonen, josta en tiedä miten, mutta hän ei ole yhteisen kokouksen asettama ehdokas.

*Rissanen:* Kun kerran on ehdotettu, ettei tarvitse äänestää sellaisia joita ei tunne, niin ei merkitse mitään, jos varajäsenet jätetään mainitsematta.

*Sirola:* Pyytäisin ehdottaa, että jokaisen rivin alla äänestyslipussa saa olla kaksi nimeä mutta ei enempää.

Tämän kokous hyväksyi.

*Merinen:* Äänestysvaliokunnan puolesta pyydän selvitukseksi mainita, että kun kaikki ovat tuoneet yhteisen päätöksen mukaan ehdokkaansa, niin ne on kirjoitetut listalle. Sitte tulee joku yksityinen ja vaatii ehdottomasti, että hänen esittämänsä ehdokas pitää myös merkitä listalle. Niin on käynyt monessa kohden. Sillä tavalla on listoille tullut enempi ehdokkaita kun kokouksissa on hyväksytty.

Tähän loppui keskustelu ehdokkaista.

Otettiin 10 minuutin loma, jolla ajalla vaaliliput jätettiin.

### menettelytapa mietintöjä.

*Mikko Uotinen* luki menettelytapavaliokunnan mietinnön n:o 3, joka koski toveri *Karin senaattiin menoa*. Se kuului:

*Menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 3.*

Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausunnon:

1) Muitten maitten sosialidemokratien yleensä hyväksymän periaatteen mukaisesti selittää kokous, että puolueen jäsen, joka kerran on mennyt porvarillisen hallituksen jäseneksi ilman puolueen edustajakokouksen nimenomaista lupaa, on sen tekonsa kautta eronnut puolueesta;

2) tämä yleinen sääntö on erityisesti sovitettava Juho Kyösti Kariin, joka on mennyt sellaiseen kaiken parlamentarisen vastuunalaisuuden ulkopuolella olevaan porvarilliseen keisarin neuvonantajakuntaan, kuin nykyinen senaattimme on.

Oulussa 25 p. elok. 1906.

Mikko Uotinen.

O. V. Kuusinen.

Severi Alanne.

Jussi Tuominen.

Valiokunnan jäsen *A. Järvenpää* oli tehnyt seuraavan vastaehdotuksen:

1. Siitä pitkä-aikaisesta ja hedelmää kanta-vasta työstä, jota hra J. Kari on Suomen sos. dem. puolueen palveluksessa tehnyt, lausuu kokous hänelle tunnustuksensa ja kiitollisuutensa.

2. Siihen katsoen, että Kari on mennyt senaattiin silloisen puoluehallinnon myötätuntoisuudella eikä Tampereen puoluekokous, sen mieltä asiasta kysyttäessä, siitä mitään lausuntoa antanut, täytyy katsoa, ettei Kari senaattoriksi rupeamalla ole tehnyt mitään puoluetta vastaan.

3. Mutta koska Kari on ottanut senaattorin viran vastaan yhdessä toisten kanssa, jotka kaikki kuuluvat toiseen puolueeseen, eikä hän niin ollen voi puolueemme hyväksi tosiasiallisesti mitään aikaansaada, katsoo puolue hänen itse puolueesta eronneeksi.

4. Niinkauan kun senaattori Kari on hallituksen jäsenenä mitään merkitsemättömänä vähemistönä, ei hän siis ole Suomen sos. dem. puolueen edustajaksi senaatissa katsottava.

Valiokunnan jäsenet *Tainio* ja *Rissanen* eivät sanoneet voivansa yhtyä kumpaankaan lausuntoon, vaan eivät olleet kerinneet omaansa esittää. Valiokunnan jäsen E. Valpas ei ottanut osaa valiokunnan kokoukseen.

Valtavalla enemmistöllä hyväksyttiin valiokunnan ehdotus. Asiasta äänestettiin käsien nostolla. Seuraavat vastalauseet jätettiin päätöstä vastaan:

Vastalause: Senaattori Karin suhteen tahtoo allekirjoittanut lausua, että sen sijaan kuin hyväksytyn päätöksen mukaan katsotaan senaattori Kari eronneeksi puolueesta, vaadin että senaattori Kari olisi kutsuttava pois senaatista, mutta jos ei tahtoisi erota, niin silloin katsottaisiin eronneeksi puolueesta.  
Juho Suomalainen.

Kun puoluekokous liijan kehittymättömäni perusteluinsa perusteilla erotti senaattori J. K. Karin puolueesta sillä, että hän sellaisten olojen vallitessa kuin todella maassamme silloin oli, kun senaattori Kari senaattiin maamme etuja silmällä pitäin meni, niin lausun vastalauseeni; sillä kokouksen räikeät lausunnot olivat ja omiaan viittaamaan tuomiten tapahtuman.

Oulussa 25. 8. 1906.

Frithiof Peltonen.

Ne syyt, jotka Järvenpää on esiin tuonut senaattori Karin suhteen, on oikeutettu, ja yhdyin Järvenpäähän.

J. E. Lillnix.

### **Poruarillisiin lehtiin kuuluminen.**

#### *Menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 4.*

Kun tuon tuostakin on ilmestynyt tapauksia, jolloin sosialidemokratisen puolueen jäsen on liittynyt jonkun porva-

rillisen sanomalehden toimitukseen ja tätä menettelyä on sekä puolustettu että paheksittu, on sentähden perin tärkeää että puolue asiasta jotain ratkaisevaa lausuisi. On ollut selvää, että porvarilliset lehdet, kiinnittämällä puolueemme jäseniä toimitukseensa, saavat tilaisuuden kalastella työväen keskuudessa ja käyttää omia voimiamme taistelussaan puoluetamme vastaan. Estääkseen tämän vastaisuudessa tapahtumasta, päättää kokous:

a) *että sosialidemokratisen puolueen jäsenellä ei ole oikeutta astua porvarillisen sanomalehden toimitukseen, eikä muutenkaan ottaa osaa varsinaiseen toimitustyöhön.*

b) *jos puolueen jäsen tätä päätöstä vastaan rikkoo, on hän katsottava puolueesta eronneeksi.*

Oulu, 25 p. elok. 1906.

|                   |                 |                 |
|-------------------|-----------------|-----------------|
| Mikko Uotinen,    | Severi Alanne,  | Taavi Tainio,   |
| Aukusti Rissanen, | A. järvenpää,   | O. V. Kuusinen, |
|                   | Jussi Tuominen. |                 |

Tämän johdosta lausui

*Sirola:* Minun mielestäni tällainen lausunto on todistus siitä, että meidän puolue ei vielä ole lapsenkenkiään kuluttanut, asia pitäisi muutenkin olla selvän.

Mietintö hyväksyttiin.

#### Suurlakkorahasta.

##### *Menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 5.*

Suurlakkorahaston viimeisen tilinpäätöksen mukaan säästössä oleva 12,000 mkan' suhteen ehdottaa valiokunta että puolet näistä varoista siirrettäisiin vaaliagitatsioonirahastoon, puolet annettaisiin puolueuuvoston käytettäväksi erityisiä tarpeita varten.

Oulussa 25 p. elokuuta 1906.

|                 |                 |                |
|-----------------|-----------------|----------------|
| A. järvenpää,   | Mikko Uotinen,  | T. Tainio,     |
| Jussi Tuominen, | Severi Alanne,  | Auk. Rissanen, |
|                 | O. V. Kuusinen. |                |

Mietintö hyväksyttiin.

Seuraava vastalause jätettiin:

Panemme jyrkän vastalauseen sitä kohtaa menettelytapavaliokunnan mietintöä vastaan, jossa päätetään suurlakko-rahasto siirtää puolet agitatioonin ja puolet puolueuuevoston käytettäväksi, jotka rahat olisi ollut vieläkin säilytettävä suurlakon varalta.

K. Heino, K. Pakarinen, P. Pekonen,  
J. Konttinen, S. Ristola.

Allekirjoittaneet vaativat täten vastalauseensa nyt tehtyä päätöstä vastaan siinä että niistä puolueen rahoista (12,000 Smk), joista kuusituhatta (6,000) siirrettiin puolueuuevoston käytettäväksi erityisiä asioita varten. Että sana «erinäisiä asioita» ei meitä tyydytä, sillä siitä ei pääse käsitykseen mihinkä rahat käytetään, joten sitä emme voi hyväksyä, vaan olisimme vaatineet, että rahaston sitä osaa ei olisi mihinkään eri osiin jaettu.

A. Halme, Fina Pietikäinen, B. Haarala.

### Kunnallinen menettelytapa.

*Menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 6.*

Menettelytavaksi kunnallisvaaleissa ehdottaa valiokunta hyväksyttäväksi seuraavat alustajan laatimat ponnet:

a) *Siksi kunnes kunnallinen äänioikeus on saatu vaatimuksiamme vastaavalla tavalla korjatuksi, jätetään vaaleihin osanotto paikkakunnittain päätettäväksi.*

b) *Vaaleihin osaaottaessa pysyttäkään mahdollisimman itsenäisenä.*

c) *Puolueen osastojen menettelytapaa kunnallisissa asioissa suunnitella on pääpaino kohdistettava keinoihin, joilla porvareita voidaan pakottaa asettumaan rehelliselle ja mahdollisimman kansanvaltaiselle kannalle, eikä yksinomaan katseltava omain miesten kunnallishallintoon pääsyä.*

Oulussa 25 p. elok. 1906.

|                |              |                |
|----------------|--------------|----------------|
| Mikko Uotinen, | T. Tainio,   | A. Järvenpää,  |
| Auk. Rissanen, | J. Tuominen, | Severi Alanne. |

Mietintö hyväksyttiin.

### Uaaliohjelma.

Vaaliohjelmavaliokunta esitti ehdotuksen puolueen vaaliohjelmaksi, ottaen ehdotusta tehdessään huomioon ne muutos- ja lisäysehdotukset, joita se oli hyväksynyt Nuortevan ja Laineen ehdotuksen ja täydentänyt vanhuudenvakuutusta ja hylännyt Hörhammarin y. m. ehdotukseen. Sen ehdotus hyväksyttiin ja tuli puolueen vaaliohjelma kuulumaan, kuten edellä, paitsi invaliditeetti- ja vanhuudenvakuutus seuraavasti:

#### *F. Invaliditeetti- ja vanhuudenvakuutus.*

1:ksi. Valtion on järjestettävä ja ylläpidettävä vakuutuslaitos yleistä pakollista ja työkyvyttömyyden vakuutusta varten.

2:ksi. Vakuutusvelvollisuus on ulotettava kaikkiin toisen palveluksessa tai työssä oleviin henkilöihin, sekä myöskin niihin väestöryhmiin, jotka, vaikkeivät olekaan kenenkään työssä, taloudellisesti ovat samassa asemassa kuin työmiesluokka.

3:ksi. Vakuutuksen kustannusten suorittamiseksi on vakuutusrahasto muodostettava asteettain ylenevästi verottamalla tuloja, varallisuutta ja perintöä.

4:ksi. Täyttä eläkettä nauttimaan oikeuttaa täysin menetetty työkyky ja täytetty 55 vuoden ikä. Täydelliseksi työkyvyn menetykseksi on katsottava, jos tulot tämän takia ovat laskeneet alle kolmanneksen entisestään. Osittaisen työkyvyttömyyden tulee oikeuttaa osittaiseen eläkkeeseen. Vähin eläkemäärä on säädettävä 350 markaksi ja sen saa jokainen kansalainen jouduttuaan kokonaan työkyvyttömäksi tai tultuaan 55 vuoden ikään.

5:ksi. Vakuutukseen on yhdistettävä riittävä leskien ja orpojen vakuutus.

6:ksi. Vakuutuksen kautta on kaikin keinoin taisteltava kansantauteja vastaan.

7:ksi. Vanhuudenvakuutus on järjestettävä sopusointuun muiden työväen vakuutuslajien kanssa ja tehtävä mahdollisimman yksinkertaiseksi.

8:ksi. Vakuutus on järjestettävä täydellisen itsehallinnon periaatteiden mukaan siten, että vakuutetuilla on oleva vakuutuksen johtoon määräävä vaikutus.

Lisää tuli myös:

#### */ . Koulukysymys*

Kouluasetukset ovat asetettavat perinpohjaisen uudistuksen alaisiksi siten, että

1:ks. Kansakoulu on muutettava kaikkien muitten oppilaitosten pohjakouluna olevaksi kansalaiskouluksi.

2:ksi. Korkeampi sekä oppi- että teknillinen koulupetus järjestettävä jaksoiksi, jotka asteettain johtavat aina yliopistoon ja teknillisiin korkeakouluihin asti.

3:ksi. Opetus on järjestettävä käytännöllistä elämää ja ajan vaatimusta vastaavalle kannalle, ja

4:ksi. Yleinen koulupakko 7—15 vuosien ikärajan välillä on säädettävä.

#### *J. Naisen asema.*

Ne säädökset siviililaissa, jotka asettavat naisen aliarvoiseen asemaan miehen suhteen sukupuolensa perustalla, ovat poistettavat.

Seuraavat vastalauseet jätettiin:

Me allekirjoittaneet panemme vastalauseen sitä päätöstä vastaan jonka nojalla hylättiin että maanviljelysosuuskunnille ei myönnetä valtiolainoja.

A. Puhakka,

J. V. Tossava.

Koska osuustoimintaliike on tie sosialidemokratisen päämäärän saavuttamiseksi, panen jyrkän vastalauseen sitä kokouksen päätöstä Vastaan, jolla se epäsi ehdotuksen, että »Valtioapua olisi myönnettävä myöskin maanviljelysosuuskunnille.

A. Attila.

Ylläolevaan vastalauseeseen yhtyy

Albert Paappanen, Maria Raunio, M. Mikkonen.

Panen jyrkän paheksumisen maatalouskysymykseen nähden koska siinä ei ole otettu huomioon pikkutilallisten parannuskysymyksiä.

K. Pakarinen.

Yhdyn.

P. Pekonen.

Vastalauseen pyydän ilmoittaa maatalousohjelman 4:een pykälään, joka ei sisällä valtion avustusta osuusviljelykselle, koska osuusviljely ei ole mielestäni ristiriidassa itse periaatteen kanssa. Omistusoikeus ei ole yksityinen vaan voitaisi sitä käyttää välikeinona itse periaatteeseen nähden.

Emil Saarinen.

Katsoen siihen, että Tampereella pidetyssä koko maata käsittävässä torpparien kokouksessa on ollut käsittelyn alaisena valtion kannatusosuusviljelykseen nähden, jossa tuli päätös että valtion on kannatettava osuusviljelystä. Siis en hyväksy puoluekokouksen päätöstä, joka kieltää valtion kannatuksen osuusviljelykseen nähden.

K. Lempinen.

Vastalause: Tapaturmavakuutuskomitean mietinnön 1:n kohdan olisin tahtonut näin kuuluvaksi:

»Vakuutusvelvollisuuden alaiseksi on muiden ohella määrättävä kaikenlaiset rakennustyöt niin maalla kuin kaupungeissakin kerrosten korkeuteen ja työn ja työntekijäin lukuun katsomatta sekä maanviljelystyötä tekevä väestö».

Perustelut. Sanaa missä sitä palkatulla työväellä toimitetaan lauseen lopussa, pidän sellaisena joka estäisi esim. jos torppari taksvärkkiä tehdessään joutuisi tapaturman uhriksi sen saamasta korvausta. Samaten jos hän tehdessään omaa työtään joutuisi saman kohtalon alaiseksi hän olisi estetty saamasta tapaturmavakuutuslaitokselta apua.

Ainoastaan siinä tapauksessa, jos vamma olisi kuolettavaa laatua, olisi pienviljelijän ja torpparin jälkeläiset vasta oikeutetut saamaan tapaturmavakuutuslaitokselta hyvitystä, kuten kuuluu valiokunnan mietinnön 2 kohdan lausunto. Siinä sanotaan: samoilla perusteilla suoritettakoon korvaus, jos tapaturmaisen kuoleman uhriksi on joutunut perheen elättäjä, jonka ansiosta hänen vanhempainsa ja ala-ikäisten sisarustensa elanto on riippuvainen. Tämä työläisjoukko joka tässä jäisi tapaturmavakuutuslain turvaa vaille, on siksi suuri että olen ikävällä pakotettu merkitsemään vastalauseeni pöytäkirjaan.

J. Heikkilä.

### Lentokirjanen uaaliohjelmasta.

Valiokunta ehdottaa että puoluekokous velvoittaisi:

1:o. *Puoluetoimikunnan julkaisemaan lentokirjasen vaaliohjelmasta varustettuna esipuheella ja eri johdannolla, joka vaatimusta varten.*

2:o. *Puolueuvoston asettamaan komiteoita valmistamaan anomus- ja esitysehdotuksia puolueen valtiollisten edustajien esitettäviksi tässä suunnitelluissa rajoissa, nämä ehdotukset tarkastamaan, puolueen eduskuntaryhmän kanssa harjoittamaan, miten on suhtauduttava hallituksen*

*tai muiden puolueiden esittämiin lainsäädäntökysymyksiin ja määrittelemään valtion komiteoissa työskentelevien puoluetovereitten toiminnan.*

Tämän valiokunnan ehdotuksen hyväksyi yksimielisesti.

### **Ualtion komiteat.**

*Mikko Uotinen* oli ehdottanut, että lähestyvän vaalien, puolueen uudesti järjestämisen y. m. lisääntyvien töiden tähden ei puolueen miesten sallittaisi mennä valtion komiteoihin, kun puolueen keskuudessa on yllin kyllin työtä.

Tämän ehdotuksen kokous hylkäsi.

### **Brysselin kansainvälinen toimisto.**

Suomen edustajiksi tähän toimistoon valitsi kokous toverit Yrjö Sirolan ja Edvard Valppaan.

Veroa päätettiin suorittaa toimistoon 300 markkaa vuodessa.

### **Kansainväliseen kongressiin osanotto.**

*Stutgardin* kansainväliseen sosialistikongressiin päätettiin lähettää edustajia. Hyväksyttiin puoluehallinnon ehdotus, joka kuului:

*»Puoluehallinto ehdottaa, että puolue lähettäisi ensi kesänä Stuttgartissa pidettävään kansainväliseen sosialistikongressiin puoluetta edustamaan ainakin kaksi luottamushenkilöänsä puolueuuvoston lähemmän harkinnan mukaan.»*

Samoihin aikoihin Kristiaaniassa olevaan Skandinaavialaiseen sosialistikongressiin veloitettiin puolueuuvosto myös edustajat lähettämään.

### **Kieliasia.**

*Valpas:* Suomalaisen työväen puolueen kesken on aina koitettu välttää antautumista kielikiistaan. Silloin kun suomettarelaiselta taholta on tätä kiistaa koitettu ylläpitää on

työväenlehdissä aivan oikein huomautettu, että heidän yhtenä tarkoituksenaan on saada ruotsalainen ja suomalainen työväki riitaan, etteivät ne yhtyisi yhteisiin yrityksiin ja ne siten koituisi työnantajien vahingoksi. Luulimme tuon riidan loppuvan. Mutta viime aikoina on ruotsalaisen työväen piirissä päässyt sen verran valtaan se käsitys, että kyllä ne suomalaiset työläiset ovat aika sortajia. Tuollaisia lausuntoja on ollut Arbetaren-lehdessä, ja mentiin niin pitkälle, että ruotsalaisen työväen puoluekokouksessa tuli asia esille ja sen tuloksena on tämä kirjelmä:

*Suomen Sosialidemokratisen puolueen Puoluekokoukselle.*

Suomen järjestyneitten, ruotsia puhuvien sosialidemokratien Helsingissä heinäk. 14—16 p:nä 1906 pitämän edustajakokouksen käskystä on meillä allekirjoitetuilla kunnia kääntäytyä Sosialidemokratisen puolueen edustajakokouksen puoleen esityksellä, joka on maamme ruotsalaisille työmiehille sydämen asia.

Jo kauan on maassamme riehunut kielitaistelu, joka on herättänyt katkeruutta ja vihaa saman maan kansalaisten kesken, suuressa määrin hidastuttaen kehityksen kulkua. Kun nyt suomenkielelle kaikissa pääkohdissaan on myönnetty sille kuuluvat oikeudet ja näin ollen kielitaistelu pitäisi olla loppussa, näyttää se heräävän entistään kiihkeämpään muotoon. Johtoaseman tässä taistelussa on suomalaiselta taholta ottanut suomettarelainen puolue, s. o. puolue, jonka vapaudelle ja edistykselle vihamieliset pyrinnot ovat hyvin tunnetut.

Eikä tässä kyllin. Kun luulisi että tuo taistelu saisi jäädä niiden asiaksi, jotka tahtovat pitää kansaamme orjuudessa, on kumminkin puolueemme omistakin riveistä kohonnut henkilöitä, jotka — tykkänään unhottaen kansainvälisen työväenliikkeen korkean päämaalin, ihmiskunnan veljestyttämisen — ovat koettaneet herättää vastenmielisyyttä ja halveksumista toista kansallisuutta ja sen kieltä kohtaan.

Näiden epäkohtien ponteva vastustaminen on välttämätön ehto hyvän yhteishengen säilyttämiseksi suomea ja ruotsia puhuvien puoluejäsenten kesken. Se on tärkeä edel-

lytys yhteisten päämaaliemme saavuttamiseksi. Me ehdotamme siis että puoluekokous tahtois lausua:

että se tuomisee kaikki toisen samoin kuin toisenkin kansallisuuden yritykset Suomessa supistaa toisen oikeuksia tahi ehkäistä toisen edistysmahdollisuuksia sekä että se erittäin mitä jyrkimmin tuomitsee kaikki pyrinnot, joiden tarkoituksena on herättää vihaa puolueen suomea ja ruotsia puhuvien jäsenten kesken.

Suomen Ruotsalaisen Työväenliiton Hallitus

kautta A. Ingman,  
puheenjohtaja.

Karl H. Viik,  
varasihteeri.

Kuten huomaamme on tässä väitetty, että olisi tuollaista kielikiistaa ollut, mutta ei ole esitetty todistuksia. Kun meiltä pyydetään tuollaista lausuntoa, niin me mielihyvällä annamme sen. Eikä tässä ole pysyttävä vaan ruotsin- ja suomenkielen suhteissa. Kun kerran ollaan asiaan ryhdytty, niin eikö samalla voitaisi laajentaa tätä lausuntoa koskevaksi myöskin venäjänkielisiä tovereita. Niitä on jo puolueemme järjestöissäänkin. Muuten tällaiset lausunnot ovat vaan korupuheisia vakuutuksia, joilla ei ole kovinkaan suurta käytännöllistä merkitystä, kun käytännössä luultavasti ilman näitäkin osattaisiin oikeaan, mutta ettei kenenkään kielellistä itserakkautta loukattaisi, niin voitaisiin tuollainen lausunto hyväksyä. Pyydän esittää kokouksen hyväksyttäväksi tämän suuntaisen lausunnon:

Sen johdosta, että Suomessa työväen keskuudessa on koetettu synnyttää sellaista eripuraisuutta, että toista kieltä puhuvat ja rakastavat henkilöt vihaisivat ja vainoisivat toista kieltä puhuvia ja rakastavia, sekä siten tehdä erikielisten työläisryhmien yhteistoiminnan työväenliikkeessäkin vaikeaksi ja osaksi vallan mahdottomaksi,

selittää kokous Suomen sosialidemokratisen puolueen olevan

*kolmeen kieleen*

nähdén:

*suomenkielen* kehittäminen ja koulu-, kirjallisuus- ja virkakieleksi kohoaminen on ollut ja yhä on tärkeänä vaikuttimena pelkästään suomenkielisen työväestön sivistyksellisessä, siveellisessä ja aineellisessa kohottamisessa,

*jonka tähden*

suomenkielen edelleen kehittämistä ja sillä kielellä ilmaistavan sivistyksen edelleen kartuttamista on yhä puollettava ja lisättävä;

*ruotsinkieli* on Suomen ruotsalaisen väestön kaikinpuolisessa kohottamisessa välttämätön ja sitäpaitsi länsimaisen sivistyksen ja siihen kuuluvien sosialidemokratisten aatteiden Suomeen siirtämisessä suuresta merkityksestä,

*jonka tähden kokous*

ilmaisee suosivansa ruotsinkielisen sivistyksen Suomessa, säilyttämistä ja edelleen kehittämistä;

*venäjänkieli* on suomenkansan keskuudessa ollut ja sen eräissä osissa yhä vielä on vihattu, sentähden että entisten valtuuskain aiheuttamista verisistä ja muista taisteluista johtunut kansallisviha on periytynyt polvesta polveen ja sitä venäläisen virkavallan Suomessa harjoittama sorto yhä vireillä pitänyt, suomenmaalaisen väestön kaikkien osain osaamatta tarkoin erottaa venäjänkieltä sitä käyttävistä sortajista, mutta sosialidemokratinen puolue julistaa, poistaakseen väärinkäsityksiä ja vähentääkseen kansallisvihaa, että

venäjänkieltä ei ole sentähden vihattava, että on venäjänkielisiä sortajia,

venäjänkielen kehittämistä ja käyttämistä on Suomessa sallittava,

venäjänkielellä ilmaistua nykyaikaisia vapausaatteita sisältävää sivistystä on Suomessa edistettävä ja tunnetuksi tehtävä ja

venäjänkielisen köyhälistön kanssa ryhdyttävä sosialidemokratian edellyttämään sovinnolliseen yhteistyöhön.

*Kaikkiin kansallisuuksiin*

nähdessä julistaa Suomen sosialidemokratinen puolue, kansainvälisen sosialidemokratian osana, että se:

*tunnustaa kullekin kansallisuudelle oikeuden vaatia täyttää kielensä käyttämisen ja kehittämisen vapautta, mutta selittää, että noiden vapauksien ja oikeuksien saavuttaminen, hallinnollisilta ja anastajaryhmiin itsekkäiltä sortopyyteiltä suojeleminen ja turvaaminen edistyy sen mukaan varmalle pohjalle kuin eri kansojen itsemääräysvalta laajenee ja kansain veljestyttämistä tahtova kansainvälisen sosialidemokratian valta kasvaa, jonka perusteella kokous kehottaa kielten, kansain ja kansallisuuksien vapauksia ja oikeuksia puoltavia kansalaisia edistämään sosialidemokratian vahvistamista.*

Kokous hyväksyi nuo lausunnot keskustelutta.

*Pöytäkirja.*

Pöytäkirja painatetaan. Sen tarkastaa puoluetoimikunta. Painos otetaan 3,000. Tilasto puolueesta tulee pöytäkirjan loppuun. Pöytäkirjasta toimitetaan ruotsinno, jossa selvitetään lyhyesti keskustelut ja päätökset.

*Seinäjoen jupakka.*

Järjestävä valiokunta ehdotti, että asian selvitys Seinäjoella annettaisiin toverien Timo Korpimaan ja Mikko Uotisen huoleksi. Kokous hyväksyi sen.

metallityöntekijäin työselkkaus Helsingissä.

Toveri *Launio*: Minä pyytäisin kokousta hiukan viivähtämään erään asian vuoksi, vaikka te olette kiusaantuneet

niinkuin minäkin. Kuten tiedetään, on pääkaupungissa käymässä taistelu leivästä ja oikeuksista. Siellä on 3,000-henkinen matallityömiessjoukko joutunut työttömäksi selkkausten iohdosta, joiden syistä pyydän tehdä selvää lyhyesti, koska ne eivät liene kaikille tunnetut sillä ei ole yhdentekevää, jos tuo joukko häviää tahi voittaa, siitä on seurauksia puolueelle kokonaisuudessaan. Jos vaan pääkaupungin porvarit onnistuvat tehtävässään, niin on aivan varmaa että nälkäruoskaa heilutetaan muuallakin. Siellä oli pari pientä ammattikuntaa, jotka olivat lakossa. Selkkaukset koskivat vaan vaskiseppiä ja kun isännistö ei niiden kanssa päässyt yksimielisyyteen, niin uhkasi työnsululla kaikkia metallityöntekijöitä. Isännistö sanoi kaikki ylös ja lupasi kahden viikon perästä antaa paperit, ja kun ylössanomisaika päättyi, niin olivat paperit valmiit ja niin oli kaikkien työtodistuksiin merkitty, että ne olivai ylössanomisajan päättymisen edellisenä päivänä valmiit. Heinäkuun 7 päivänä illalla kokoontui työväentalolle 3,000 nokinaamaa ja niin tuli päätökseksi suurella enemmistöllä että työ on lopetettava. Oli varmasti tiedossa, että orjakontrakti oli tulossa. Ainoastaan noin 130 miestä oli sitä vastaan. Siihen iltaan, 7 heinäkuuta, loppui ylössanomisaika ja siitä asti on sulkukestänyt. Porvarilehdissä on näkynyt että isännistö vasta sitte olisi päättänyt lopettaa työn kun työväki oli ensin päättänyt että se ei mene työhön. Kyllä siellä oli paperia seinillä missä työnsulku oltiin peruuttavinaan, mutta niissä ei ollut liikkeen eikä johtajan nimeä, joten ne olivat epävirallisia. Ylössanomien oli täysin virallinen, mutta ei peruuttaminen. Nyt on siis siellä taisteltu 7 viikkoa eikä tuntuvaa avustusta ole tullut. Se ammattikunta ei ole aikunut lakkoa panna tänä vuonna toimeen, ne ovat siihen- muista syistä joutuneet, joten se ei ole voinut varustautua. Sanomalehdistä näkyy että se sulkuky jäh jatkuu eitä metallityöntantajain liitto lykkäsi kokoukseensa viime perjantaina asian, mutta ei ole sielläkään mihinkään tulokseen tultu. En tahdo tästä pitemmältä puhua. Avustusta olisi tarvis näille sulkulaisille sillä ei ole niinkään saman tekevä jos he häviävät tahi voittavat. Jos sovinto tulisikin, niin avustus

kyllä sittenkin tarvittaisiin. Ulkomailta on myös pyydetty avustusta ja Ruotsista on luvattukin, mutta muista maista ei vielä ole tullut tietoa. Minä pyytäisin että kukin panisi tämän mieleensä ja koittaisi paikkakunnallaan toimia että avustusta näille sulkulaisille saataisiin.

*Sirola:* Sillä on suuri merkitys jos tarmokkaasti osotamme voivamme tukea tätä taistelua. Siellä pääkaupungissa on suuri työtaistelu käymässä ja ilmanakin sähköä ilmassa niin jos me emme kykene tukemaan sitä taistelua, niin siitä voi olla sellaisia vaurioita että se kyllä tulee tuntu-  
maan. Koittakoon jokainen jos kukkarosta jotain lähtee. Paljon sieltä kyllä viime aikoina on vaadittu, mutta sittenkin.

Lausuttiin toivomus, että avustettaisiin mahdollisimman runsaasti.

### Edustajain matkakustannukset.

*Sirola:* Me edustajat olemme tulleet tänne kokoukseen pitkin maata, toiset täältä likeltä, toiset kauempaa ihan toisesta maan kulmasta. On selvää, että se on aivan kohtuutonta että toiset saavat maksaa satoja markkoja edustajien matkakustannuksia ja toiset pääsevät muutamilla eikä se muuta asiaa että toisen kerran pidetään kokous Kotkassa. Tätä kysymystä on harkittu ja muissa maissa on keksitty keinoja, joilla näitä kustannuksia voidaan tasata. Pyytäisin että kokous antaisi puoluekokouksen harkittavaksi miten tulevan kokouksen suhteen on tehtävä. On ehdotettu että matkarahat maksettaisiin täällä kaikille ja sitte kustannukset tasattaisiin järjestöjen kesken jäsenlukunsa perusteella.

*Perttilä:* Minä hyväksyisin tämän ehdotuksen, mutta siitä takseerauksesta jäsenlun perusteella tulee paljon työtä. Minusta päästäisiin helpommalla työllä niin, että kukin edustaja ilmoittaa mitä on mennyt matkakuluihin ja kaikkien edustajien matkakuluista tehdään yhteinen summa sitte laske-  
taan kuinka paljon on edustajia ja jaetaan summa tasan edustajien lukumäärällä. Minä ehdotan, että annettaisiin puolue-  
neuvostolle sillä perusteella tehtäväksi matkakuluista lasku.

Perttilän ehdotus hyväksyttiin.

### Kirjainkustannusliike.

*Sirola:* Turun sanomalehtimieskokouksessa suunniteltiin, miten saataisiin puolueen kustannustoimintaan enemmän yhtenäisyyttä, kustannuskirjallisuuden laatu paremmaksi, kirjallisuuden menekki laajemmaksi tämän valistusvälineen, puoluekirjallisuuden arvo kohotetuksi, sekä ajateltiin keinoiksi että puolueen liikelaitokset rupeaisivat yhteistoimintaan ja perustaisivat keskuslaitoksen. On kai paras antaa kehityksen mennä eteenpäin. Lausunto kuului:

*1:ksi. »Että puoluekirjallisuuden käytännöllisempää levittämistä varten on perustettava erityinen keskustoimisto. Tämä olisi ensi aluksi toteutettavissa siten, että Helsingin Työväen Sanomalehtiosakeyhtiö ottaisi järjestääkseen tämän keskustoimiston. Ja olisi sen tämän johdosta liityttävä jäseneksi Suomen Kustannusyhdistykseen.*

*2:ksi. Puolueen kustannusyhtiöitten on tarpeen vaatiessa kokoonnuttava sopimaan, mitä teoksia kukin lähinnä aikoo julaista. Keskustoimistolle on näiden kustantajien annettava kustannuksiaan myytäväksi. Tällaisesta myynnistä on keskustoimistolle myönnettävä 40 °lo:in alennus, jotta se puolestaan voisi jälleenmyyjilleen myöntää 20 °lo:in alennuksen.*

*3:ksi. Velaksi myyntiin ei ole suostuttava paitsi paikallisten puolueyhdistysten takuulla.*

*4:ksi. Puoluehallinto hankkii, tietoja suomennettaviksi sopivista teoksista ja esittää niitä kustannusyhtiö itten edustajille.»*

1 ja 2 ovat puhtaita afäärikysymyksiä ja määräävät niissä afääriperiaatteetkin myös. 3:n kysymyksen suhteen olisi kai puoluekokouksen sopiva lausua jotain esim. että kunnallisjärjestön toimikunta pitää huolta puoluekirjallisuuden levittämisestä alueelleen joko niin että se suorastaan asettaa kauppaa välittämään (sopii hyvin maaseudulla) tai

niin että se toimittaa puolueelle kustannuslaitosten tai keskus-  
aseman tietoon, kuka sillä paikkakunnalla on sopivin välittä-  
jäksi, esim. puoluelehden konttori, »Työväen kirjakauppa"  
t. m. s.

Hyväksyttiin.

Laulaen erottiin. Illalla oli kansan juhla »Hupisaarella".  
Siellä virkistyivät mielet kuunnellessa kohisevia koskia, lau-  
lun, soiton ja puheiden vaihdellessa.

## Seitsemäs kokouspäivä.

*Sunnuntaina 26 p:nä Elokuuta.*

Kokous alkoi klo 8 aamulla. Laulettiin »Marseljeesi"  
ja »Viel' työmies se". Puhetta johti Y. Sirola.

Uaalien tulos.

*Puoluetoimikunta.*

*Puheenjohtajiksi* saivat ääniä:

E. Valpas 295, A. Järvenpää 195, O. V. Kuusinen 75,  
Y. Sirola 50, S. Alanne 27, Jussila 20, E. Perttilä 17, M.  
Turkia 10 y. m.

*Sihteeriksi* saivat ääniä:

Yrjö Sirola 240, M. Turkia 73, E. Haapalainen 12.

*Rahastonhoitajaksi* saivat ääniä:

E. Perttilä 326.

*Puoluetoimikuntaan* saivat ääniä *vakinaisiksi* jäseniksi:

M. Sillanpää 163, J. Jussila 100, O. V. Kuusinen 145,  
S. Alanne 87, Y. Sirola 55, Mikko Uotinen 48, M. Paasi-  
vuori 46, E. Haapalainen 42, A. Halme 26, Jakobsson 22,  
Ida Aalle 15, H. Lindroos 14, Heitto 12, E. Leino 12, H.  
Pärssinen 10, Järvenpää 9, M. Laine 8, Salava 10, Tuomi-  
nen 7, Valpas 4 y. m.

*Ruotsalaiset:* G. Johansson 139, Hörhammar 108,  
Ingman 15, Viik 7, Jakobsson 9 y. m.

*Varajäseniksi* saivat ääniä:

M. Sillanpää 105, Haapalainen 96, S. Alanne 78, Ida Aalle 65, J. Jussila 67, M. Paasivuori 54, O. V. Kuusinen 55, Halme 53, Tuominen 56, J. Johansson 51, L. Viik 45, Mikko Uotinen 34, Heitto 22, E. Leino 48, H. Lindroos 22, H. Pärssinen 18, Järvenpää 18, M. Laine 27, Turkia 10, Alfthan, Ingman 15 y. m.

l/alituiksi tuliuat:

*Puheenjohtajiksi:* *Edvard Valpas* 295 ja *A. Järvenpää* 192 äänellä.

*Sihteeriksi:* Y. Sirola 240 äänellä.

*Rahastonhoitajaksi:* E. Perttilä 326 äänellä.

*Puoluetoimikuntaan:* Yrjö Sirola 345, Miina Sillanpää 165 ja O. Johansson 139 äänellä.

*Varajäseniksi:* O. V. Kuusinen 224, J. Jussila 128, S. Alanne 114 ja J. Hörhammar 108 äänellä.

Puheenvuoroa pyysi Y. Sirola ja lausui:

Jos minä eilen kieltäytyessäni ehdokkuudesta sihteerin toimeen ja vakuuttaessani, että niiden perusteiden lisäksi mitä esitin, minulla on pätevät syyt, olisin teeskennellyt enkä tarkoittanut vakavasti, niin silloin minä kaikkein vähemmin olisin ollut sopiva saamaan ääniä sellaiseen luottamustoimeen, sillä ei se kainous ole mikään hyve. Jos tämä kokous tahtoo antaa minulle luottamuksensa, niin vaadin minä sen siinä muodossa, että uskotaan ja luotetaan minun selityksiini ja syihini. Katson asiaa miltä puolelta tahansa, niin minä en voi tulla puoluesihteeriksi ja ne 240 ääntä jotka minulle on annettu siirtyvät minulle puoluetoimikunnan vakinaiseksi jäseniksi. Luottamustoimeen voi kokous juuri ja juuri pakolla määrätä, vaikka luulin perustelleeni siitäkin eroamisen syitä. Jos tehdään vastaväitteitä, nimittäin jos tässä tapauksessa näitä ääniä ei lueta minulle mitä puoluesihteerin hyväksi on annettu, niin minä kysyn onko uusi sihteerin vaali toimitettava vai tehdäänkö Turkiasta ilman muuta.

Kokous vapautti *Sirolan* ja hyväksyi sihteeriksi ilman uutta äänestystä *Matti Turkian*.

*Matti Turkia:* Viimeiseen asti toivoin että Sirola ottaisi sihteerin viran vastaan. Tänä aamuna koetin vielä taivuttaa mutta niinkuin näkyy ei hän ota sitä. Minä kysyn teiltä eikö ole viisainta että toimitetaan uudestaan sihteerin vaali. (Ääniä: Siitä on tehty päätös, eikä sitä muuteta.) Koko viime yö koetettiin tästä muutamien puoluetoverien kanssa keskustella ja tultiin siihen tulokseen, että se joka tapauksessa on puolueelle tappioksi jos minä siihen tulen. Nyt jos te olette osottaneet luottamusta minulle, niin kärsikää myös yhdessä. Koittakaa tukea sillä moitteet eivät auta. Kun on huonoon kykyyn luotettu, niin ottakaa seuraavassa puoluekokouksessa tämä huomioon, että itse olette minut pakottaneet. Minä olen varma että siinä toimessa jos missään olisi parhaiden Sirolalla ollut tilaisuus hyödyttää puoluetta. En kiitä luottamuksesta ei pidä luottaa siihen mihin ei ole luottamista. Tahdon puutetta en luule minulla olevan mutta kyvyn puutetta kuten sanoin.

*Leppänen:* Minä ehdotan että kokous valitsisi toiseksi puheenjohtajaksi *Sirolan*.

*Sirola:* Pyydän huomauttaa että kirjallista äänestystä ei voida muuttaa. —

Ehdotus raukesi.

*Kirves:* Minä en tahdo muihin vaalitulosten kohtiin kajota kun ainoastaan Viipurin läänin läntisen vaalipiirin tuloksiin. Minä olen tullut sieltä puolueuuvoston varajäseneksi. Minä tahtoisin että Kotkasta olevat toverit ehdottaisivat keskuudestaan varajäsenen joka hyväksyttäisiin. Minä olen varma että minä tulen kunnallislautakunnan puolesta ottamaan osaa vaalitehtäviin ja minulla on muuten paljon tehtävää niin ehdottaisin että valittaisiin toinen varajäsen.

*Sirola:* Varajäseniä ei kutsuta kokouksiin ennenkuin vakinainen on tullut jollain lailla pois. Siis jos ei Viitanen voisi tulla kokoukseen niin astuu Kirves tilalle. Huomautan puoluesääntöjen kohdasta jossa sanotaan että puolueuuvoston kokouksissa saavat olla sanomalehtien päätoimittajat.

Jos kotkalaiset tahtovat puolueuuevoston kokouksia seurata niin on heillä siihen kyllä mahdollisuus. Kirveen eronpyyntö on tarpeeton.

Ehdotus hylättiin.

*Viitanen:* Kun minun nimeni oli ehdokaslistalla mainittu varajäsenenä, en tahtonut kieltäytyä tietäessäni, että varajäsenen tulee harvoin ottaa toimintaan osaa mutta kun vaalissa sokeutui niin että Viipurin läänin läntisen vaalipiirin enemmän luottamusta nauttiva henkilö siirtyi puoluesihteeriksi, niin tässä tapahtui jonkunlainen väärinkäsitys. Siis minä pyytäisin näin ollen, koska minä tulin tässä tapauksessa vakinaiseksi jäseneksi neuvostoon, niin pyytäisin siitä toimesta eroa ja ehdotan että minun tilalleni valittaisiin Petersson Kotkasta.

*Sirola:* Ei vaalin tulosta voida mennä muuttamaan.

Ehdotus lykättiin.

*Lillnix:* Tässä Vaasan läänin pohjoisen vaalipiirin neuvoston jäsenen suhteen on varmaan tullut jonkunlainen sopimattomuus. Kumpikaan jäsen ei asu vakituisesti siinä piirissä ja siinä suhteessa olisi jotain päätettävä.

*Sirola:* Eikö tällaisia huomautuksia olisi pitänyt tehdä silloin kuin ehdokkaat asetettiin? Asia ei tietysti nyt anna aiheutta mihinkään toimenpiteisiin.

Ehdotus raukesi.

*Puolueneuvostoon valittiin:*

*Uudenmaan läänin vaalipiiri:*

Aatto Siren 181 ja varalle E. Manner 99 ääntä.

*Ruotsalaiset:* A. Ingman 61 ja varalle A. Caselius 33 ääntä.

Ääniä saivat:

A. Heiskanen 71, O. Seiker 36 ja E. Perttilä 2 y. m.

*Turun läänin etel. vaalipiiri:*

A. Rissanen 132 ja varalle T. Tainio 114 ääntä.

*Ruotsalaisia:* A. Grönroos 67 ja varalle Höglund 39 ääntä.

Ääniä saivat:

K. F. Hellsten 42, V. Laine 23, J. Merinen 22, rouva  
T. Tuomola 5, F. Tuomola 4 ääntä.

*Ruotsalaiset:* Johansson 5, Alfthan 4, J. Hörhammar  
3 y. m.

*Turun läänin pohjoinen vaalipiiri:*

V. Laine 123 ja varalle J. Merinen 96 ääntä:

Ääniä saivat:

A. Rissanen 16, T. Tainio 12 ja E. Salin 6 y. m.

*Hämeen läänin etel. vaalipiiri:*

J. H. Saaristo 105 ja var. K. Vesterberg 59 ääntä.

Ääniä saivat:

Y. Mäkelin 14, V. Jokinen 10 y. m.

*Hämeen läänin pohjoin. vaalipiiri:*

Yrjö Mäkelin 148 ja var. Väinö Jokinen 133 ääntä.

Ääniä saivat:

Paunu 11, Kosonen 5, Korpimaa 4, Laakso 4 y. m.

*Viipurin läänin läntinen piiri.*

V. Viitanen 84 ja var. J. Kirves 48 ääntä.

*Ruotsalaisia* Höglund 60 var. Alfthan 26.

Ääniä saivat:

Pärssinen 5, Uotinen 4, Käcklund 10, Ingman 2 y. m.

*Viipurin läänin itäinen piiri.*

Mikko Uotinen 159 (87) 246 ja var. Supinen 44 ääntä.

Ääniä saivat:

Virkki 39, Pipatti 26 y. m.

*Mikkelin läänin piiri.*

A. J. Partanen 90 ja var. Kokkonen 55 ääntä.

Ääniä saivat:

Mömmö 2 y. m.

*Kuopion läänin itäinen piiri.*

Hämäläinen 72 ja var. Lonkainen 32 ääntä.

Ääniä saivat:

Tirkkonen 25, Partanen 3 y. m.

*Vaasan läänin itäinen piiri.*

Linnavuori 70 ja var. Hättinen 40 ääntä.

Ääniä saivat:

Häkkinen 3, O. Turja 3 y. m

*Vaasan läänin etel. piiri.*

Hautala 65 ja var. Hurme 55 ääntä.

Ääniä saivat:

Lillnäs, 4 Nurmi 3 y. m.

*Vaasan läänin pohj. piiri.*

Paavo Kallio 94 ja var. Huttunen 64 ääntä.

*Ruotsalaisista:* H. Backlund 34 ja var. Backman 22 ääntä.

Ääniä saivat:

Linnavuori 2 Hautala 2 y. m.

*Oulun läänin etel. piiri.*

Hämäläinen 84 ja var. «Tömmä» 33 ääntä.

Ääniä saivat:

Komu 12, Lehto 9 y. m.

*Oulun läänin pohj. piiri.*

A. Mantere 98 ja var. Puttonen 61 ääntä.

Ääniä saivat:

Komu ja Laaksonen 2 y. m.

*Tilintarkastajat.*

Tilintarkastajiksi valittiin:

V. Kosonen Tampereelta, F. Tuomola Turusta, A. Karjalainen, O. Lähde ja V. Ponteva Helsingistä.

Varalle;

V. Eloranta, Haarala ja M. Paasivuori Helsingistä.

*Palkkiota.*

Toimitsijain palkkio on 15 mk. Puolueneuvoston jäsenille matkat ja vakinaisella kuupalkalla oleville 4 mk. ja toisille 7 mk. päivärahaa. Tilintarkastajille samoin.

### Rgitaattorit protesteeraaumat.

*Kivikoski:* Asia jonka minä pyydän esittää koskee etupäässä agitaattoreita eli puhujia, jokaisen täytyy tietää, että jos mikään toimi nykyisissä oloissa on vaikea niin on juuri se, että kulkea mailla puhujana. Ei ainoastaan siitä syystä että siellä saa kärsiä vaivaa, mutta ahdinko on erittäin suuri varsinkin viime aikoina porvarien puolelta. Tätä ahdistamista on erittäin voimakkaasti tunnettu näinä päivinä. Meidän paraat puoluemiehet kuten toveri Tainio täällä suvaitsevat heittää selittämättömiä syytöksiä kaikista puhujista, että meistä tuskin on missään puhuttu sellaisia sanoja. Tuo hänen puheensa on porvarilehdissä ollut tarkkaan painettuna ja jokainen tietää mikä seuraus siitä on vastaisuudessa puhujille. Tämä on herättänyt täällä puhujissa mielipahaa sen tähden että he tietävät, että siitä heidän toiminnalleen on tavattoman suuret vaikeudet. Minua on pyydetty esittämään tämä asia kokoukselle ja jos kokous suvaitsisi että tästä käytettäisiin puheenvuoroja, (Ääniä ei ei). Jos niin onkin että puhujat ovat suureksi osaksi kehittymättömiä mutta niin moni muu toiminta on puutteellista ja kehittymätöntä. Täytyy huomata, että jos meillä on tahtoa niin tahto se on joka korvaa kaikki ja minä uskon, että meillä on tahtoa tarpeeksi asti. Nämät sanat jotka meitä kohtaan on heitetty ne ovat lausutut tilassa jolloin ei oltu normaalikunnossa mutta porvarilehdet ovat ottaneet ne järkimiehen sanoina.

*Sirola:* Nämä Tainion kovat sanat eivät ole meidän agitaattoreitamme ollenkaan vahingoittaneet. (Ääniä: ketä sitte?) Aina kun minä olen matkustanut agitaattorina, puhunut tahi kirjoittanut puolueen puolesta niin minä pidän velvollisuutenani huomauttaa, että tällaisen käsityksen minä olen saanut, mutta se voi olla vaillinainen ja heikko. Jokaisen agitaattorin täytyy näin sanoa, täytyy sanoa että tämä minun puheeni on nyt tällainen mutta sosialidemokratia on paljon selvempi ja suurempi kuin mitä minä voin esittää, tutkikaa sitä, perehtykää siihen itse. Tämmöisen lausunnon puolueen puolesta sisältävät Tainion sanat. Hän on tahtonut, että meidän agitaattorit, jotka ovat niin paljon herättäneet,

niin paljon vaivaa nähneet levittäessään sosialidemokratista tietoa eivät kuitenkaan ole siinä yksilöinä ja heikkoina ihmisinä voineet onnistua niin suuressa määrin kuin korkea sosialidemokratinen aate olisi tarvinnut ja oli silloin kaikissa syytöksissä selitys että meidän asia on niin paljon korkeampi ja voimakkaampi kuin mitä sen niissä esiintyvät puhujat jaksavat esittää ja jos tämä on ollut porvarilehdille makupala niin se osottaa vaan sitä että he tästä kokouksesta eivät ole paljon muita makupaloja saaneet ja että tämäkin makupala supistuu hyvin laihaksi. (Hyvä).

*Vatanen:* Minun mielestäni se ei ole ollenkaan loukaus agitaattoreille että porvarilehdet niitä parjaavat. Jota mustemmaksi agitaattorit saadaan porvarisanomalehtien silmissä sitä kauniimmaksi he tulevat. Ne henkilöt työväen joukosta jotka täällä ovat eivät ole vahingoittaneet vähemmällekään tavalla agitaattorien arvoa. Siltä puolelta ei Tainio ole loukannut agitaattoreita että hän on tunnustanut tuon tosiasian että siellä on henkilöitä jotka vielä eivät ole perinpohjin syventyneet sosialidemokratian suureen kysymykseen. Se voisi vahingoittaa jos se ymmärretään siinä muodossa, että agitaattorit ovat kykenemättömiä toimiinsa. Jos tämä kokous ymmärtää asian sillä tavalla, että niihin agitaattoreihin ei ole luottamista, jotka tähän asti ovat agitatioonia harjoittaneet, vaan että niiden tilalle on uusia asetettava, siinä tapauksessa on tämä tiedonanto vahingoittanut agitaattoreita ja aatteen levittämistä, mutta minä uskon että tämä joukko käsittää että mistä meidän joukkoomme olisi voinut tulla henkilöitä, joilla olisivat niin perusteelliset tiedot, emme me ole saaneet korkeampaa koulusivistystä eikä perin pohjaisempaa valistusta ettei meidän sanoissamme voisi löytyä jotakin joka olisi ehkä väärin. Minä en ole saanut osakseni korkeampaa kehitystä ja minun sanoissani voi olla jotain kelpaamatonta.

*Sirola:* Emmekö voisi yhtyä siitä, että agitaattorivanhus Vatasen selonteon johdosta päätämme, että Tainion sanoja ei saa käsittää niin, että nykyisten agitaattorien tilalle voimme heti asettaa paremmat vaan ovat he niin hyviä kun

puolue on voinut asettaa ja siis täyttäneet tehtävänsä mahdollisemman hyvin. Tainion ruoskan iskut olkoot kohdistetut kaikille. Jos me lausumme täyden tunnustuksemme agitaattorien uhrautuvalla ja menestykselliselle työlle ja kohoitamme heille eläköönhuudon niin . . (Ääniä: ei ei ei tarvitse) niin kokous tahtoo antaa tunnuslausuntonsa agitaattorien toiminnalle . . (Ääniä: ei, ei. Annetaan. Melua). Agitaattorit eivät saa huutaa! Kokous lausuu tunnustuksensa agitaattorien työlle ja lisäisi että Tainio tarkoitti että niistä agitaattoreista, jotka nyt ovat puolueella kasvatetaan aina parempia ja parempia koulujen ja kurssien kautta.

Tähän yhtyi kokous.

Agitaattori Käcklund jätti seuraavan vastalauseen:

Puoluekokouksissa käsiteltyjen kysymysten joukossa on kaksi, jotka ovat ehdottomasti luettavat käytännöllisen siveysopin laajalle alueelle, toinen on Turun kokouksen päätös työväenopistojen perustaminen kaikkiin seutuihin, joissa on vähitään 50 työläistä, toinen tässä kokouksessa käsitelty kysymys agitaattorikursseista ja seminaareista. Kun toveri Tainio sai tehtäväksi alustaa kysymyksen, odotin todella hänen esittävän muita seikkoja puolustamaan seminaaria, kuin sivuseikkoja ja valheita. Sillä Tainion esittämästä kasvatusopillisesta ohjelmasta puuttuu ne tekijät, joita täytyy pitää perusteina: agitationin tehtävä, kansantalous, diolektinen koulu ja parlamenttarismi.

Agitationin tehtävä ei ole tyytymättömyyden herättäminen, koska sitä on jo kaikkialla riistettyjen keskuudessa, vaan on järjestettävä tyytymättömyys luokkatietoisuudeksi ja kohdistettava se kapitalistista periaatetta vastaan.

Kansantalouden pätevän opettajan hankinta on helpommin sanottu kuin tehty, koska ei Helsingin työväen luennoillekaan ole onnistuttu saamaan opettajaa tässä asiassa. Lopuksi on kyllä parlamenttarismi, kun vallankumous on tehtävänsä tehnyt, vallitseva tulevaisuutta olen siksi ajatellut ettei seminaarin tarkoitus tulisi sellaiseksi kuin Tainio sanoi.

että kasvatettaisi 30 ammattiagitaattoria, vaan: kansanseminaari, joka voisi valmistaa ainakin yhden toimitsijan joka yhdistystä varten, johtamaan vuosi- ja keskusteluklubeja parlamentaariseen henkeen, että kerrankin pääsisimme kuulemasta sitä merkityksetöntä puhetulvaa, joka niin runsaana ylellisyytenä on tullut tämänkin kokouksen osaksi. — Minä sivuutan kokonaan Tainion hyökkäykset — oikeutetut tai perusteettomat — agitaattoreita vastaan.

Oulussa 26 p. elok. 1006.

A. Käcklund.

### *Vieraiden poistuminen.*

Ruotsalaisten vieraiden puolesta lausui Lindqvist: Pyydän onnitella Suomen sosialidemokrateja sen työn johdosta mitä näinä päivinä on tehty. Varmasti ovat sosialidemokratian aatteet yhä juurtuneet Suomen työväen keskuuteen ja epäilemättä ovat nämät tulleet päämääräänsä lähemmäksi. Kyllä on varmasti työnne kantava hyvän sadon ja Suomen työväki astuva askeleen eteenpäin kansainvälisen työväenliikkeen taistelurintamassa. Päätöksenne menettelytapakysymyksessä — käyttää työväen eduksi niitä etuja, joita vaalilaki tarjoo, mutta antaa pääjohdolle vapaat kädet toimia Venäjän tapauksiin nähden — on varmasti harkittu. On pyrittävä enemmistöksi valtiopäivillä. Myös reformivaatimuksenne osottavat selkeää katsetta kansan eduille.

Tulimme toveriemme kanssa oudostellen ja tutkistellen katsomaan, kuinka nuori ja elinvoimainen Suomen työväenpuolue vaikuttaa yhteisten tarkotusperiemme hyväksi. Emme sitä tunteneet sillä yhdysside ei välillämme ole ollut voimakas. Olemme nyt - vaikkakin kieltänne taitamattomina — saaneet käsityksen toimistanne ja palaamme kotia siitä varmasti vakuutettuna, että sosialidemokratialla on Suomessa vankka luku kunnon taistelijoita käytettävänä. Tältäkin puolen Pohjanlahden on armeija varmoja miehiä taistelemassa yhteisen asian puolesta. Kiitos kutsumuksesta, kiitos kokemuksista täällä. Toivomme, että te edelleenkin kuljette

yhtä pelottomasti eteenpäin kuin tähänkin asti, etenkin äänioikeutenne avulla. Suurella harrastuksella me Ruotsista käsin seuraamme vaalejanne ja toivomme että te voimakkaalla agitationilla saatte valtiopäiväryhmänne suureksi ja mahtavaksi ja näin osotatte Ruotsinkin työväelle, että kyllä kannattaa iskeä iskunsa äänioikeuden puolesta. Kenties kohdistetaan Ruotsin työväelle ensi vuonna sama taisteluvaatimus kuin on teillä ollut. Taajoin rivein olette rynnänneet tuntematonta kohti, — niin meilläkin. Kenties piankin saamme pyytää siveellistä kannatusta Suomen työväeltä. Meillä ei ole vielä äänioikeusasiasa saatu läpi; kapitaali on edelleen kaikessa vallassa. Meidän on sen puolesta iskettävä meidän on luotava parempi taistelupohja Ruotsin työväelle.

Me viemme mukaamme mitä parhaat vaikutukset Teidän kokouksestanne. Omasta ja toverini puolesta pyydän mitä sydämellisimmin kiittää teitä. Toivomme että yhdyside välillämme on vahvistunut ja että siitä seuraisi uusia yhteistoiminnan muotoja yhteisen asiamme hyväksi.

*Sirola* käänsi hänen lausuntonsa suomeksi ja kokouksen puolesta lausui kiitokset ja tervehdykset vieraille.

Seisoaltaan kuunteli kokous näitä puheita ja puhkesi voimakkaisiin eläköön huutoihin kansainväliselle sosialidemokratialle.

### **Kokouksen loppu:**

Puheenjohtaja *Yrjö Sirola* lausui: Minä kokouksen puheenjohtajana pyydän ilmoittaa kokouksen loppuneeksi. Täältä pöydän äärestä ovat paenneet ne, joille kokous on suurimman luottamuksen antanut ja jotka olisivat olleet velvolliset tämän lopputoimituksen tekemään, mutta kun minä olen tänne jäänyt niin pyydän aivan lyhyesti lausua.

Lienee ollut niitä jotka tänne tultaessa olivat epävarmoina ajatelleet, miten näin suuren, näin jännittävän taisteluvuoden jälkeen kokous käy, miten kaikki selvenee, miten on arvostelu menneestä toimikaudesta lankeava ja miten tulevaisuuden ääriviivat tulevat vedettyä. Ne jotka tässä jonkun-

laista epävarmuutta tunsivat, tunsivat sitä ainoastaan senverran kuin sosialidemokratinen ajatuskanta heissä ei ollut täysin vanna. Siinä määrässä kuin sosialidemokratinen ajatuskanta heissä varmistuu, siinä määrässä varmistuu heille tieto siitä, että järjestynyt työväestö kansainvälistä toimintatapaa noudattaen ei kulje harhaan kun sillä on lippunansa sosialidemokratian aatteet, kun sillä on kokemuksia historian pitkästä kulusta, kun sillä on toisten maiden toveriluokkien taistelu sekä innostavana että varottavana esimerkkinä, ja kun sillä on ohjaajana köyhälistön voimakas luokkatunne, joka laajenee ja laajenee joka hetki selkeäksi luokkataisteluksi. Kun se seuraa niitä toimintatapoja, jotka vievät sitä luokkaa luokkana eteenpäin, niin se samalla korottaa koko kansaa korkeammalle, sillä työväen luokka, työtä tekevä luokka on yhteiskunnan pohja ja perustus ja se on melkein koko yhteiskunta, se on tuleva koko yhteiskunnaksi silloin kuin se lakkaa olemasta luokkana silloin kun ei ole enään ihmisissä ketään muita kuin hyödyllisen työn tekijöitä, jotka tovereina kansainvälisyyden periaatteita noudattaen työskentelevät. Siis sitä kohti me työskentelemme, sitä tähtäävät tämän kokouksen päätökset ja toimet. Minä lausun sen vakaumuksen, että me olemme sittenkin varmistuneet täällä, me olemme astuneet eteenpäin, me olemme astuneet eteenpäin niin pitkälle kuin meidän kehityksemme sallii, ei enemmän eikä vähemmän, emme liioittele, emme kainostele. Taaksepäin me emme voi astua, sillä takana on kurjuutta ja kuolemaa, edessä voittoa ja menestystä. Enempää ei tarvitsekaan sanoa. Me edustajat olemme täällä toimineet valittuina luottamushenkilöinä, me puolestamme olemme antaneet luottamuksemme määräämällemme neuvostolle, toimikunnalle, joiden on koottava ja järjestettävä ne liikkeet ja toimet, jotka järjestyneen työväenluokan nimessä ja sen eduksi pitkin maata tapahtuvat. Jos me olemme löytäneet oikean kansanvaltaisen järjestämismuodon, niinkuin ajan olot ja kehitys vaatii, niin ei tule olemaan mitään vaikeuksia toiminnassa vaan kaikki käy tasaisesti toverillisesti ja varmasti. Kun me tulemme kokoon jälleen, niin olen minä varma siitä että niin

ankarana kuin silloin arvostelun salamat täällä singahtelevatkin ja niin selkeä:<sup>†</sup>i kuin täällä virheet paljastetaankin ja tapahtuneet erehdykset korjataan, niin varmaan on se tapahtuva toverillisella ymmärtämisellä kuten tässäkin kokouksessa ja siis lausun sen varman vakaumuksen, että arvostelu siitä toiminnasta, jonka puolueuueuvosto ja toimikunta tänä aikana tekee, tulee järjestyneen työväen puolesta tapahtumaan samassa toverillisessa hengessä johonka me olemme nyt päässeet. Minä uskon että kaikilla meistä on se tunne että persoonallisista riitaisuuksista, joita mahdollisesti joskus on ollut, alamme yhä varmemmin päästä, yhä selvempänä ja selvempänä kajastelee meille kaikille taistelu asian, taistelu paremman ja huonomman, onnistuneemman ja epäonnistuneemman ehdotuksen välillä, taistelu joka asetetaan lämpymän sydämen, selkeän ajatuksen ja järjen vaakalaudalle, mutta ei enempää. Täällä on puhuttu niin puolelta kuin toiseltakin ja kaikki tietävät, ja puhujana minä etupäässä, että mitä tässä sanotaan, se on niin kutsuttuja korulauseita, jotka ovat välttämätön paha tällaisessa kokouksessa ja siksi minä voin lopettaa. Ja lopuksi kohottakaamme tavanmukainen eläköönhuuto asiallemme, aatteellemme kansainväliselle sosialidemokratialle. Eläköön kansainvälinen sosialidemokratia, eläköön.

Mahtavina vyöryivät eläköön huudot. Innostunein mielin laulettiin «Köyhälistön laulu».

Kokouksen sihteeri *Mikko Uotinen* lausui:

Toverit! Oululaiset työveljet ja -sisaret!

Nämä köyhälistön valtiopäivät, missäpä niitä onkin pidetty, ovat aina muodostuneet unhoittumattomiksi hetkiksi. Ne ovat muodostuneet tulitunteisiksi hetkiksi, jotka kautta aikojen tulevat aina mielessä säilymään. Ne elämän mustimpina hetkinä aina meitä innostavat, elvyttävät. — Paljon näinä hetkinä kirjoitetaan sydämmiemme kirjoihin, jota me sieltä voimme tuleville polville lukea. Tämä kokous, jos mtkään, on ehjän, kokonaisen, veljellisen tunteen meihin laskenut. Se on sulattanut meidät yhdeksi, suureksi kokonaisuudeksi. — Kuinka paljon tähän onkaan vaikuttanut se sydämmellinen kohtelu, jota me Oululaisten työveljien ja

sisarien puolelta olemme saaneet. Kun me tuolta etelästä päin läksimme tänne pohjoiseen kulkemaan, huomasimme kuinka luonto vähitellen kalpeni, koleutui. Se teki mielen raskaaksi. Tulimme tänne, vastassa meitä oli iloinen veljen katse, kättämme puristi lämmin veljen käsi. Me jouduimme täällä näinä päivinä veljellisen kohtelun alaiseksi, jota me aina tulemme muistelemaan. Unhoittumattomin kirjaimin tulemme me sen muistojemme kirjaan piirtämään. Rohkenen kokouksen puolesta lausua Oululaisille sydämmellisen kiitoksen. Kiitos toverit!

Arvoisa kokous! Täällä on jo lausuttu niitä sanoja, joita minäkin tahtoisin painaa toverien mieliin, ennenkuin eroamme Meidän työmme on ollut tärkeää, suuriarvoista. Esitaistelijoiden vaikeaa, paljoamerkitsevää uurastamista. Me olemme kaskea kaataneet, tietä viitoittaneet, loimuja sytyttäneet. Kaataneet kaskea, joka on hallaisena edessämme seisonut. Viitoittaneet tietä, joka Suomen sorretun köyhälistön uuteen, parempaan huomeneen johtaa. Loimuja sytyttelleet, jotka tasaisista velvollisuuksista, tasaisista oikeuksista julistavat Me olemme täällä teoin koettaneet yhtyä niihin säveleihin, jotka kaikkialla kaikuvat, yhä laajentuen ja voimistuen: totuutta, oikeutta, ihmisyyttä kansoille. Me olemme kortemme laskeneet sen aikamme jaloimman asian puolesta, joka tahtoo musertaa valheen, sorron ja vääryyden, kruunata oikeuden, ja ihmisyyden. Onko meidän työmme onnistunutta, onko sillä kyllin kantavuutta, sen tulevaisuus näyttää. Me vahvasti uskomme asian niin olevan.

Me lähdemme täältä jokainen kotipaikoillemme innostuneina, sydämmissä selvyys, että työtä, entistä uutterampaa työtä on tehtävä. Kaikkialla, minnekä katseemme luomme-kaan, näemme työn velvoitusta, työn tilaisuutta. Me näemme ne synkät, valottomat komerot, joissa elämän armottoman hallan sylissä kärsitään. Näemme ne tuhannet särkyneet katseet, joista puute, tuska, kärsimys meitä vastaan loistaa. Tummina kaikuvat korvissamme tuskien huudot, ne syyttävät sorrettua sydäntämme, kehoittavat työhön, kutsuvat taiste luun. Tämä kokous, uskon varmasti, oli omiansa kohotta-

maan tätä harrastusta. Älköön se harrastus elämän ankarissa tuulissa heikontuko, kestäköön, voimistukoon.

Toinenkin toivo olisi, jonka toivoisin meitä lämmittävän. Puhuimme särkyneestä toverihengestämme. Niinhän se on. Pirstaleita, pirstaleita ja taas pirstaleita, minne katsoimme. Syyttäkäämme nyt itseemme toivo sen kohoamisesta, puhdistumisesta, vahvistumisesta. Työmme ja taistomme on vaikeaa. Aina heitetään päällemme parjauksen likaisimmat virrat. Kaikki huono, kehnö se sysätään meidän niskoillemme. Kukapa tietää, kuinka kireäksi olot tulevatkaan. Siksi me lujaa, tervettä toverihenkeä kaipaamme. Kaipaamme toverihengen luomaa lujaa, sisäistä kokonaisuutta. Ainoastaan se antaa varman uskon voitosta. Sen avulla olemme murtunnattomat.

Toverit! Kun me nyt menemme kotiimme työhön uutteeraan niin muistakaamme tehtävämme. Punaisia lippuja, nousevan huomenen lippuja kohotkoon joka kummulle. Kansaa runsain joukoin niiden ympärille, kansaa joka on päättänyt taistella ja voittaa. Meidän voittomme on ihmisyyden voitto, se on sorrettujen sunnuntai aika, jossa onnellinen, vapaasti kehittyvä ja edistytvä kansa jatkaa sitä elämää, jonka taistelumme sille antaa. Se on työn vapauden päivä, työn edistysrikas aika. Eläköön se taistelu, joka tarkoittaa työn vapauttamista, työntekijäin oikeuksiinsa kohottamista! Eläköön, eläköön, eläköön!

Toveri *Kosonen*: Toverit! Kun me tulimme tänne Ouluun oli meillä selvillä, että täällä on tehtävä tärkeää työtä ja me olemme täällä tulleet puolueeseemme nähden selville siitä, että Suomen sosialidemokratista puoluetta ei voida pirstata sisällisesti enemmän kuin ulkonaisestikaan. Tänne tultiin erältä taholta siksi, että täällä ruvettaisiin ihanteelliseksi, tunteiden varaan pantaisiin päät yhteen ja ruvettaisiin potkimaan ulospäin, mutta täällä ovat määrättyt selvät rajat, on tyydytty määrittelemään järkevästi mahdollisuudet lukuun ottaen tulevaisuuden suunnittelu. Tosin kyllä me myöskin tarvitsemme ihanteita ja aatteita ja niitä meillä myös on. Me tyydymme noudattamaan puolueen puhtaita periaatteita. Ja Suomen sosialidemokratinen puolue on astunut näin ollen,

kun se menettelytapansa määritteli, astunut kansainvälisten sosialidemokratisten puolueiden riveihin itsetietoisena poliittisena tekijänä sosialidemokratien suuressa renkaassa. Kaikissa maissa, joissa sillä on varma pohja, se sitä noudattaa ja niin se tulee olla meilläkin. Näin me panemme päämme yhteen ja potkimme. Kun me lähdemme täältä niin meillä on edessä tärkeät uuden eduskunnan vaalit joista ruotsalaiset toverit erityisesti mainitsivat. Ne eivät ole tärkeät ainoastaan meille, vaan heillekin. Kun näin ollen me olemme astuneet kynnyksen yli uuteen asemaan, uuteen valtiolliseen elämään, niin se agiteeraava menettely, jota pääasiassa tähän asti olemme noudattaneet, jää vähemmälle ja me tulemme tosi toimiin. Silloin on meillä syytä painaa miehimme, että puolue ei sisällisesti enemmän kuin ulkonaisesti-kaan esiinny erimielisenä eikä sen yhtenäisyyttä missään tapauksessa kokonaisuuteen nähden keinotekoisesti horjutella vaan, että tämän puolueen päätökset edelleen tulevat pidettäviksi pyhinä ja oikeina ja niitä noudatetaan. Jokaisen on oltava rehellinen ja alistuttava kaikissa suhteissa siihen mikä puolueelle on eduksi ja puolueen etu asetettakoon yksityisen edun edelle. Tämän puolueen on esiinnyttävä yksimielisenä, puolueeneuvoston ohjeiden ja kaikkien määräysten noudattaminen on tämän puolueen ehdoton velvollisuus. Edelliselle puoluehallinnolle on meidän annettava tunnustus. Se on kaikista pikkuseikoista huolimatta pääasiassa osannut oikeaan ja toiminut täysin johdonmukaisesti. Siitä sille kunnia ja kiitos! Täällä valitun tulevan neuvoston täytyy johtaa tämä puolue niitä päämääriä kohden ja niitä taistelukeinoja käyttäen joita täällä olemme yhteisesti hyväksyneet. Puolueemme täytyy kulkea eteenpäin yksimielisenä yhä lisääntyvänä, voimakkaana itsetietoisena valtiollisena puolueena. Eläköön yksimielinen Suomen sosialidemokratinen puolue, eläköön eläköön, eläköön.

Oululaisten puolesta vastasi toveri *Pusinen*:

Hyvät toverit! Olen erittäin hyvilläni paikkakuntalaisena, että tämä puoluekokous, juuri tämä, sattui pidettäväksi täällä Oulussa. Olen hyvilläni siksi, että tässä puoluekokouksessa on

suunnattu Suomen sosialidemokratinen puolue, sen toiminta tulevaisuuteen nähdessä uusille urille. Se on ikävä, mutta kuitenkin on niin sanottava, että meidän työväenliikkeemme ellei murhelapsena, niin kuitenkin suureksi osaksi vielä jäljellä olevana on Pohjanmaan työväenliike, se on hyötynyt kenties enemmän tästä puoluekokouksesta. Olemmehan olleet tilaisuudessa oppimaan tämän kokouksen monista eduista ei yksin kokouksessa vaan ulkoapäin, parvekkeiltakin. Me olemme olleet tilaisuudessa kuulemaan valaisevia puheita ja selityksiä täällä puistokokouksessa muilta paikkakunnilta saapuneilta puoluetovereilta. Ehkä lienee niin, että tämä kokous on jonkun verran tuollaista nurinaa, tyytymättömyyttä herättänyt muutamia yksilöitä kohtaan, joka ilmeni tässä äsken muutamien puhujien puolelta. Minä kuitenkin pyytäisin en minään korlauseena mutta sydäimestä lähteneenä lausua kaikille niille agitaattoreille, jotka täällä puistokokouksissa ovat niin hyvin itsensä kunnostaneet, pyytäisin lausua parhaimmat kiitokset. Minä uskon, että heidän puheensa eivät ole turhaan menneet. Ottakaa siis, agitaattorit sydämellinen kiitos siitä työstä mitä olette toimittaneet. Minä pyytäisin lausua paikkakuntalaisten mielihyvän siitä että tämä kokous on sattunut tänne. Pyytäisin myös viemään terveisemme toisille paikkakunnille että kyllä mekin täällä pohjolassa, Lapin raukoilla rajoilla tulemme koittamaan kaikki voitavamme niin, että joskin nyt vielä olemme lapsipuolen asemassa, voisimme jo ensi puoluepäiviin mennessä kohota toisten tasalle. Sinne me ainakin pyrimme. — Täällä toveri Uotinen lausui liikuttavia sanoja paikkakuntalaisille. Eihän se vastaanotto mitään ollut. Se olisi tietenkin voinut olla parempi. Paikallinen valmistava toimikunta on ollut tottumaton näitä asioita järjestämään ja siitä on ollut monia hankaluuksia ja pyydämme vieraita unhottamaan tässä suhteessa sattuneet ikävyydet.

Pyytäisin vielä kerran lausua kiitokset paikkakuntalaisten puolesta kokouksen edustajille ja viemään sen tervehdyksen kotimaille, että perästä me täällä pohjolassa tulemme

ja koetamme parhaamme mukaan työskennellä yhteisen asiamme eduksi.

Kohotettiin eläköön huuto Pohjanmaan työväenliikkeelle.  
Vielä puhui toveri *Vatanen*:

Puhua kiitosta, ei ole meidän puolueen tarkoitus, mutta oikeus vaatii, että tämä kokous lausuu tunnustuksensa tässä puheenjohtajina ja kirjureina toimineille henkilöille siitä, että ne ovat arvokkaalla käytöksellään ja menettelyllään ansainneet tämän kokouksen tunnustuksen. He ovat arvokkaasti täyttäneet tehtävänsä ja osanneet välttää monta kiivasta törmäystä, jotka olisivat voineet sattua jos he olisivat olleet vähemmän kehittyneitä. He ovat osoittaneet olevansa täydellisesti toimeensa kykeneviä henkilöitä, ovat osoittaneet että heissä mielenmaltti ja valistuksen voima on tehnyt sen suorituksen mihin on kaikkien pyrittävä. He ovat tunteneet tämän joukon käsityskannan ja ovat sitä oikealla tavalla kärsineet. Sentähden pyytäisin, että kokous antaisi tunnustuksensa sille arvokkaalle ja kehittyneelle toiminnalle, jonka tässä kokouksessa puheenjohtajina ja kirjureina toimineet henkilöt ovat osoittaneet ansaitsevansa. Lopuksi pyytäisin, että kokous lopetettaisiin huutamalla 3-kertainen eläköön huuto Venäjän vapaustaistelulle. Eläköön! Eläköön! Eläköön!

Kun voimakkaat eläköön huudot olivat kajahtaneet, lauloi edustajajoukko hehkuvien mielin, sykkivin sydämin «Työväen marssin."

Kokous oli loppunut. Eläköön huutojen kaikuessa lähtivät edustajat päiväjunalla kiitämään kotiseudulleen.

»Työ tehty kourin jäntevin  
voi poistaa hengen yöstä."

## Luettelo puheuuoroista.

### A.

Aalle 284, 459.  
Ahmala 60, 184, 387.  
Alfthan 89, 382, 408, 450.  
Alanne 179, 238, 402, 450.  
Alkula 42, 214, 366, 386.  
Annala 60.  
Attila 475.  
Auvinen 332.

### B.

Boldt 95.

### E.

Eskelinen 46, 331.

### H.

Haapaniemi 258.  
Haapalainen 93, 260.  
Halme 472.  
Heinonen 449.  
Heino 388, 472.  
Heikkilä 105, 258, 392, 476.  
Heiskanen 180, 351, 429, 458.  
Heitto 236, 379.  
Hellsten K. 183, 213, 259, 366, 38).  
Hellsten S. 187.  
Hentunen 97.  
Hokkanen 250, 253.  
Huttunen 101.  
Huovelin 62.  
Hurme 384.  
Häkkinen 90, 95, 104, 322, 359, 366,  
408, 426, 428, 440, 454.

Hätinen 333.

Hämäläinen 21, 60, 259, 334.

Hörhammer 37, 161, 383, 410.

### I.

Itkonen 62, 374.

### J-

Jalonen, H. 40, 187, 232, 265, 463.

Janhunen 104, 386.

Jokinen, K. 46, 104, 232.

Jokinen, V. 367.

Johansson 39.

Jokisalo 468.

Jussila 46, 255, 382.

Järvenpää 38, 469.

Jäppinen 57.

### K.

Kaartinen 45.

Kaasinen 331.

Kari 156, 167.

Karhi 37.

Kannisto 37, 384.

Kantanen 392.

Kallioinen 62, 174, 367, 381.

Kirves 60, 107, 428, 430, 457, 487.

Kivirinta 257.

Kivikoski 491.

Korpimaa 172.

Konttinen 472.

Kosonen 38, 40, 97, 103, 106, 106,  
201, 255, 349, 364, 378, 409, 453,  
454, 458, 459, 466, 499.

Kopila 388, 392.  
 Kotka 187, 257, 339.  
 Kokkonen 254.  
 Kurikka 46, 63.  
 Kuusinen 129, 161, 319.  
 Käcklund 37, 171, 253, 259, 493.

## L.

Lainio 101, 171, 232, 383, 481.  
 Laine M. 392, 452.  
 Lempinen 39, 92, 231, 383, 475.  
 Leivo 217, 384.  
 Leppänen 336, 370, 409, 447, 467, 487.  
 Leskinen 43, 233, 449.  
 Lehtoniemi 62.  
 Leppä 443.  
 Lehtinen 258.  
 Lehokas 259, 456.  
 Linnanvuori 318, 387.  
 Lindqvist 334, 494.  
 Lillnix 253, 367, 385, 459, 470, 488.  
 Louhelainen 323.  
 Luoto M. 57, 384.  
 Lylykorpi 392.

## M.

Maja 447.  
 Manner 392.  
 Martikainen 102, 450.  
 Markkanen 186.  
 Manninen 63.  
 Merinen 468.  
 Mielikäinen 380.  
 Mikkonen 475.  
 Morninen 61.  
 Murto 61.

## N.

Nousiainen 253, 381.  
 Nuorteva 40, 181, 232, 451.  
 Nyberg 334.

## O.

Ojala 42.  
 Ojamo 350.  
 Orasmaa 187.

## P.

Paappanen 41, 331, 350, 475.  
 Paasi vuori 104, 268, 286, 289, 322, 462.  
 Paavo-Kallio 315.  
 Pakarinen 315, 387, 472, 475.  
 i Perttilä 23, 107, 250, 360, 432, 448, 483.  
 Pekonen 472, 475.  
 Pelkonen 214  
 Peltonen 44, 245, 470.  
 Pesonen 61.  
 Pettersson 42, 96, 182, 250, 388, 411, 428, 431.  
 j Pipatti 321.  
 Pietikäinen 572.  
 Piisinen 590.  
 Puonti 373.  
 Puurtinen 57.  
 Puttonen 163.  
 Puhakka 475.  
 Pöyhönen 315.  
 Pylväs 62, 314, 381.

Ranius 46.  
 Raunio 475.  
 Reinholdson 104, 408, 410, 415.  
 Rissanen 57, 324, 333, 290, 410, 450, 450, 461, 468, 470.  
 Ristola 472.  
 Ruhanen 323.  
 Ruissalo 464.  
 Räsänen 179, 256, 332, 373, 390, 429, 463.  
 Rönnborg 46.

## S.

Saarinen 62, 314, 475.  
 Salin, E. 35, 36, 40, 93, 189, 411..  
 Salonen 369.  
 Salava 371.  
 Sillanpää 302, 368, 390, 444, 457.  
 Sirola, Y. 24, 35, 36, 40, 53, 90, 92, 92, 95, 97, 100, 102, 103, 104

- 104, 105, 106, 106, 107, 107, 107,  
108, 117, 124, 171, 184, 218, 272,  
334, 346, 358, 360, 361, 362, 371,  
374, 377, 400, 427, 428, 429, 430,  
432, 432, 439, 440, 447, 448, 449,  
451, 456, 458, 459, 460, 467, 468,  
471, 483, 483, 484, 486, 487, 487,  
488, 488, 491, 492, 495.
- Siekkinen 59, 258.  
Siren 60, 314.  
Seppälä 43, 385.  
Seppä 383.  
Sormunen 181, 250, 389, 444.  
Suominen 250.  
Suomalainen 470.
- T.**
- Tainio T. 38, 54, 59, 117, 158, 166,  
313, 339, 355, 378, 408, 409, 470.  
Takala 392.  
Taipale 388.  
Tarvinen 249.  
Tervo 61, 388.  
Tila 44, 184, 230.  
Toivonen 62, 384.  
Tossava 475.  
Turunen 61, 333.  
Turja 61.
- Turkia 44, 234, 385, 444, 447, 447,  
450, 464, 487.  
Tuominen, J. 97, 186, 248, 328, 353,  
382, 391.  
Tuominen, K. 174, 256, 332, 352,  
430.  
Tuomola 429.  
Tynkkynen 90, 216, 353, 380, 467.  
Törmä 60, 183, 259, 252.
- U.**
- Uotinen Mikko 224, 392, 392, 411,  
464, 468, 477, 497.
- V.**
- Valpas 175, 203, 402, 411, 429, 431,  
451, 458, 458, 472, 462, 477.  
Valavaara 38.  
Vatanen, A. 26, 169, 246, 332, 354,  
386, 450, 450, 492, 502.  
Vatanen, J. 252, 330.  
Vesa 38, 330, 387.  
Vichman 25.  
Virkki 333.  
Viitanen 488.  
Viljanen 395, 401.  
Voutilainen 61.  
Vuolijoki 364, 380.

## Sisällysluettelo.

|                                                                 | Siv.               |
|-----------------------------------------------------------------|--------------------|
| <b>Puolueohjelma.</b>                                           | <b>3</b>           |
| <b>Kokouksen osanottajat.</b>                                   | <b>9</b>           |
| <b>Kokouksen avajaiset.</b>                                     | <b>21</b>          |
| <b>Kokouksen toimihenkilöt.</b>                                 | <b>25</b>          |
| <b>Tervehdykset.</b>                                            | <b>26</b>          |
| <b>Työjärjestys..</b>                                           | <b>33</b>          |
| <b>Matti Kurikan edustus.</b>                                   | <b>32, 36</b>      |
| <b>Puoluelehdistön hyväksyminen ..</b>                          | <b>36</b>          |
| <b>Turkulaisen puoluehallinnon kertomus.</b>                    | <b>64</b>          |
| <b>Nykyisen puoluehallinnon kertomus..</b>                      | <b>65</b>          |
| Keskustelu sen johdosta.                                        | 89                 |
| <b>Boldfin kahakka.</b>                                         | <b>92, 95, 108</b> |
| <b>Puolueen uudesti järjestäminen:</b>                          |                    |
| a) Alustus.                                                     | 108                |
| b) Säännöt.                                                     | 415                |
| c) Muutosehdotukset ja valiokunnan mietinnöt                    | 402, 411.          |
| d) Keskustelu.                                                  | 408                |
| <b>Vaaliohjelma</b>                                             |                    |
| Yleinen alustus.                                                | 117                |
| Ohjelman eri kohdat:                                            |                    |
| A) Suomen eduskunnan oikeuksien laajentaminen kansanvalta-      |                    |
| suuden vaatimusten mukaan (alustus).                            | 129                |
| B) Äänioikeusrajoitukset.                                       | 262                |
| C) Kunnallinen äänioikeus kaupungeissa (alustus).               | 262                |
| D) Kunnallinen äänioikeus maaseudulla (alustus).                | 265                |
| E) Työväensuojeluslaki.                                         |                    |
| 1) Mitä uudistuksia vaaditaan tapaturmavakuutuslakiin? (alust.) | 268                |
| 2) Lasten ja nuorten henkilöjen suojelus (alustus)              | 273                |
| 3) Kotityön suojelus (alustus).                                 | 281                |
| 4) Naisten työn suojelus (alustus).                             | 284                |
| 5) Työpäivän pituus on lain kautta määrättävä 8-tuntiseksi      |                    |
| (alustus).                                                      | 286                |

|                                                                        |               |
|------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 6) Mitä muutoksia vaaditaan ammattitarkastuksen suhteen?<br>(alustus). | 289           |
| 7) Palvelijain palkkaussääntö (alustus).                               | 300           |
| F) Vanhuus- ja työkyvyttömyys vakuutus (alustus).                      | 295           |
| 0) Yleinen kieltolaki (alustus).                                       | 302           |
| H) Verotuskysymys (alustus).                                           | 303           |
| 1) Maatalouskysymys (alustus).                                         | 304           |
| Valiokunnan ehdotus.                                                   | 433           |
| Muutosehdotukset ja valiokunnan ehdotuksen tarkastus.                  | 439           |
| Lisäysehdotuksia vaaliohjelmaan.                                       | 451           |
| Muutokset ja lopullinen hyväksyminen.                                  | 473           |
| <b>Muutokset puolueohjelmaan</b>                                       | 124           |
| <b>Menettelytapakysymys.</b>                                           |               |
| A) Valtiollinen menettelytapa.                                         | 189           |
| 1) Alustus.                                                            | 189           |
| 2) Keskustelu.                                                         | 201, 218, 313 |
| 3) Pöytäkirjat.                                                        | 392           |
| B) Puolueohjelman kaartit.                                             |               |
| 1) Alustus.                                                            | 327           |
| 2) Keskustelu.                                                         | 330           |
| 3) Pöytäkirjat.                                                        | 336           |
| C) Senaattorikysymys.                                                  |               |
| 1) Alustus ja keskustelu.                                              | 152, 169      |
| 2) Pöytäkirjat.                                                        | 468           |
| D) Kunnallinen menettelytapa (alustus).                                | 472           |
| E) Porvarillisiin sanomalehtiin kuuluminen.                            | 170           |
| F) Suurlakkorahaston käyttäminen.                                      | 471           |
| <b>Ammattijärjestö.</b>                                                | 334           |
| <b>Vaaliagitatiosi.</b>                                                |               |
| a) Alustus.                                                            | 339           |
| b) Keskustelu.                                                         | 342           |
| <b>Seinäjoen jupakka</b>                                               | 358, 481      |
| <b>Työlakot</b>                                                        | 358           |
| <b>Puoluelehdet</b>                                                    | 361           |
| <b>Puoluelehdet iltalehdiksi</b>                                       | 362           |
| <b>Toimitsijain raittius</b>                                           | 375           |
| <b>Puoluehallinnon tilit</b>                                           | 107, 395      |
| <b>Järjestymisneuvoja</b>                                              | 426           |
| <b>Puoluevero pienemmäksi</b>                                          | 426           |
| <b>Toimitsijain palkat</b>                                             | 428           |
| <b>Puoluetoimiston julkaisut</b>                                       | 430           |
| <b>Seuraava puoluekokous</b>                                           | 432           |
| <b>Puolueelle oma lakimies</b>                                         | 452           |
| <b>Agitatsioonikysymys (alustus).</b>                                  | 453           |

|                                                              |      |
|--------------------------------------------------------------|------|
| a) Valiokunnan ehdotus . . . . .                             | 453  |
| b) Keskustelu . . . . .                                      | 455  |
| <b>Puolueen toimitsijat.</b>                                 |      |
| a) Keskustelu puoluetöimikunnasta . . . . .                  | 460- |
| b) Keskustelu puolueuuevostosta . . . . .                    | 467  |
| <b>Lentokirjanen vaaliohjelmasta . . . . .</b>               | 476  |
| <b>Valtion komiteat . . . . .</b>                            | 477  |
| <b>Brysselin kansainvälinen toimisto. . . . .</b>            | 477  |
| <b>Kansainväliseen kongressiin osanotto. . . . .</b>         | 477  |
| <b>Kieliasia. . . . .</b>                                    | 477  |
| <b>Pöytäkirjan painatus . . . . .</b>                        | 481  |
| <b>Metallityöntekijäin työselkkaus Helsingissä . . . . .</b> | 481  |
| <b>Edustajain matkakustannukset . . . . .</b>                | 483  |
| <b>Kirjainkustannusliike . . . . .</b>                       | 484  |
| <b>Vaalien tulos.</b>                                        |      |
| a) Puoludoimikuntaan. . . . .                                | 485  |
| b) Puolueuuevostoon. . . . .                                 | 488  |
| <b>Agitaattorit protesteeraavat . . . . .</b>                | 491  |
| <b>Vieraiden poistuminen . . . . .</b>                       | 494  |
| <b>Kokouksen loppu . . . . .</b>                             | 495  |
| <b>Luettelo puhevuoroista . . . . .</b>                      | 503  |
| <b>Sisällysluettelo. . . . .</b>                             | 506  |
| <b>Tilasto puolueesta.</b>                                   |      |